

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA NJEMAČKI JEZIK ZA SREDNJE STRUKOVNE ŠKOLE NA RAZINI 4.2.

A. SVRHA I OPIS PREDMETA

Svrha učenja i poučavanja

U suvremenome društvu sposobnost komunikacije na stranim jezicima iznimno je važna za aktivno sudjelovanje svakoga pojedinca u društvenome životu. Pritom je za Republiku Hrvatsku zbog gospodarske, kulturne i povijesne povezanosti sa zemljama njemačkoga govornog područja od posebne važnosti služenje njemačkim jezikom. Također je važno istaknuti da je njemački materinski jezik oko 100 milijuna ljudi u Njemačkoj, Austriji, Švicarskoj, Lihtenštajnu i Luksemburgu, a po ukupnome broju govornika najzastupljeniji je jezik u Europi. Hrvatska uvažava smjernice Europske unije i Vijeća Europe da se učenicima tijekom obveznoga obrazovanja osim materinskoga jezika omogući ovladavanje dvama stranim jezicima. Poznavanje njemačkoga jezika učenicima omogućuje pristup velikomu broju različitih izvora informacija, nastavak školovanja u inozemstvu, bržu zapošljivost na domaćemu i međunarodnome tržištu rada te veće izgleda za uspjeh u životu i radu.

Ovladavanjem njemačkim jezikom te učenjem o kulturama povezanim s njime učenici razvijaju mišljenje koje karakterizira otvorenost i zainteresiranost za jezike i međukulturnu komunikaciju te poštovanje kulturne raznolikosti. To doprinosi razvoju međusobnoga razumijevanja i poštovanja među pripadnicima različitih kulturnih i socijalnih skupina, ali i razvoju svijesti o vlastitoj kulturi i materinskome jeziku.

Učenje i poučavanje njemačkoga jezika doprinosi cjelokupnome razvoju učenika te ga potiče na aktiviranje osobnih potencijala na kreativan, konstruktivan i inovativan način, na odgovorno djelovanje i ponašanje, na razumijevanje i kritičko promišljanje samoga sebe i svega što ga okružuje te na primjenu naučenoga. Naposljetku, učenje i poučavanje njemačkoga jezika učeniku će pružiti temelj za samostalno upravljanje osobnim učenjem, a time ga osposobiti za cjeloživotno učenje.

Vrijednosti i načela učenja i poučavanja predmeta

Za uspješno ovladavanje njemačkim jezikom bitno je poticajno ozračje u kojemu su pogreške prihvaćene kao sastavni dio jezičnoga razvoja, a funkcionalna upotreba jezika važnija od savršene točnosti. Cilj je učenicima omogućiti osjećaj uspjeha u učenju njemačkoga jezika jer to potiče njihovu motivaciju za učenjem njemačkoga jezika tijekom školskoga i visokoškolskoga obrazovanja te za cjeloživotnim učenjem.

U središtu nastavnoga procesa jest učenik, njegovi interesi, potrebe i sposobnosti kojima se prilagođava čitav nastavni proces, usmjerava ga se prema suradnji s drugim učenicima, a njegova dotadašnja znanja i vještine proširuju se i povezuju s novima. Kako bi ostvarili svoj puni potencijal u učenju, pred učenike su postavljena visoka očekivanja za čije je ostvarenje potreban njihov puni angažman.

Za poticanje motivacije i uspješno učenje poželjna je što veća izloženost njemačkomu jeziku i izravan kontakt s izvornim govornicima, što se može ostvariti izvanškolskim aktivnostima kao što su učeničke razmjene, ekskurzije i komunikacija u digitalnome okružju te estetskim poticajima glazbom, dramskom pedagogijom i književnošću.

Mjesto predmeta u cjelokupnome kurikulumu

Njemački se jezik u Republici Hrvatskoj u osnovnoj školi poučava od 1. razreda osnovne škole kao obvezni predmet, a od 4. razreda kao izborni predmet. U svim osnovnim školama učenicima je potrebno zajamčiti pravo na izbor učenja njemačkoga kao 1. stranoga jezika već od 1. razreda kao i pravo na kvalitetno poučavanje.

U srednjoj školi njemački se jezik uči kao obvezni 1. strani jezik (5., 6. ili 9. godina učenja u 1. razredu srednje škole – nastavljači u 1. stranom jeziku) ili obvezni 2. strani jezik (1. godina učenja – početnici u 2. ili 3. stranom jeziku i 5. ili 6. godina učenja u 1. razredu srednje škole – nastavljači u 2. stranom jeziku). Pritom je od iznimne važnosti omogućiti učenicima koji su njemački jezik učili u osnovnoj školi kao (obvezni) prvi strani jezik ili kao drugi (izborni) strani jezik nastavak učenja od razine koju su dostigli. Osim kao obvezni, njemački se jezik u srednjoj školi može učiti i kao fakultativni ili izborni predmet ovisno o organizacijskim mogućnostima pojedine škole.

Slika 1: Mjesto nastavnoga predmeta Njemački jezik u cjelokupnome kurikulumu

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA PREDMETA

Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja njemačkoga jezika su sljedeći:

- učenike osposobiti za samostalnu, aktivnu, svrsishodnu i učinkovitu komunikaciju na njemačkome jeziku s izvornim i neizvornim govornicima njemačkoga jezika s posebnim naglaskom na komunikaciju u okviru dotične struke te za razvoj višejezičnosti, uzimajući u obzir suvremene okolnosti života u Europi i svijetu i povećanu potrebu za mobilnošću
- pozitivno utjecati na cjelokupni jezični razvoj učenika i razvoj njihove višejezične kompetencije podižući jezičnu svjesnost i svjesnost o učenju jezika, povezujući učenje i poučavanje njemačkoga jezika s učenjem i poučavanjem materinskoga jezika i drugih stranih jezika te pripremajući učenike za učenje svakoga daljnjeg stranog jezika i za uporabu jezičnih predznanja u konstelaciji kad njemački uče kao drugi strani jezik
- učenicima omogućiti upoznavanje kulturnih obilježja njemačkoga govornog područja te poticati razvoj pozitivnoga stava i uvažavanja posebnosti kultura njemačkoga govornog područja i njihovih pripadnika radi osposobljavanja za snalaženje u multikulturnome društvu, ali i za uvažavanje bogatstva i vrijednosti osobnoga nacionalnog identiteta
- pozitivno utjecati na cjelovit razvoj osobnosti učenika unapređivanjem njihovih kognitivnih sposobnosti, strategija učenja i socijalnih vještina, poticanjem kritičkoga mišljenja i pronalaženja kreativnih i inovativnih rješenja problema te izlaganjem različitim estetskim poticajima
- učenike potaknuti i osposobiti za cjeloživotno učenje tako što će im omogućiti pristup i upotrebu tradicionalnih i suvremenih izvora znanja i informacija te time poboljšati njihovu konkurentnost na domaćemu i inozemnome tržištu rada
- u učenika osvijestiti važnost jezične, gospodarske, povijesne, geografske i kulturne povezanosti Republike Hrvatske sa zemljama njemačkoga govornog područja te tako također razvijati pozitivan stav prema daljnjemu njegovanju te povezanosti.

C. STRUKTURA – DOMENE PREDMETNOGA KURIKULUMA

Tri su domene predmetnoga kurikulumu Njemačkoga jezika: Komunikacijska jezična kompetencija, Međukulturna komunikacijska kompetencija i Samostalnost u ovladavanju jezikom. Navedene domene proizlaze iz generičkih kompetencija, konceptualizacije jezično-komunikacijskoga područja i svrhe nastavnoga predmeta Njemački jezik. Neodvojivost domena proizlazi iz međuovisnosti njemačkoga jezika i kulture te samostalnosti u učenju kao preduvjeta cjeloživotnomu razvoju komunikacijske jezične kompetencije i međukulturne kompetencije. Sve tri domene čine uravnoteženu strukturu cjelokupnoga predmetnog kurikulumu Njemačkoga jezika i polazište su odgojno-obrazovnih ishoda za sve odgojno-obrazovne cikluse unutar nastavnoga predmeta Njemački jezik.

Komunikacijska jezična kompetencija

Komunikacijska jezična kompetencija podrazumijeva učinkovito služenje osobnim jezičnim repertoarom u skladu s kontekstom i svrhom komunikacijske situacije. Preduvjet takve komunikacije jest sposobnost razumijevanja te usmenoga i pismenoga izražavanja informacija, ideja, misli, osjećaja, stavova i vrijednosti u skladu s različitim kulturnim i društvenim kontekstima.

Odgojno-obrazovni ishodi proizašli iz domene Komunikacijska jezična kompetencija temelje se na:

– stjecanju znanja o njemačkome jeziku (vokabular, gramatika, pravopis, izgovor; stilovi i registri govorenoga i pisanoga izričaja u njemačkome jeziku; obilježja tekstnih vrsta, načini planiranja i strukturiranja tekstova, načini prikladnoga ostvarenja jezičnih funkcija u interakciji) i

– razvijanju sposobnosti i ovladavanju vještinama za upotrebu jezičnoga znanja u komunikacijskome činu (sposobnosti i vještine koje omogućuju slušanje i razumijevanje poruka, govorenje, čitanje, razumijevanje i pisanje tekstova, jezično posredovanje).

Jezično posredovanje (jezična medijacija) jest složena jezična djelatnost koja uključuje istovremeno ili naizmjenično jezično primanje (repciju) i proizvodnju (produkciju).

U usmenome jezičnom posredovanju jedna osoba omogućuje međudjelovanje drugih osoba koje ne govore isti jezik. Pismeno ili kombinirano jezično posredovanje podrazumijeva sažimanje ili prevođenje više pisanih ili govorenih tekstova u skladu s kulturološkim obilježjima zemlje ciljnoga jezika za potrebe druge osobe.

Razvojem komunikacijske jezične sposobnosti, kao procesa izražavanja svojega identiteta i razumijevanja identiteta svojega sugovornika, potiče se socijalizacija i cjelokupan razvoj osobnosti učenika. Stjecanjem navedene kompetencije u učenika se potiče razvoj metajeziknih i metakognitivnih sposobnosti, intelektualna znatiželja, kreativnost i interes za učenjem jezika.

Međukulturna komunikacijska kompetencija

Život u višejezičnome i višekulturnome svijetu obvezuje obrazovne sustave na uključivanje razvoja međukulturnosti u program učenja i poučavanja nastavnoga predmeta Njemački jezik na svim razinama obrazovanja i u svim vrstama škola kako bi se naglasila važnost razvoja učenikove svjesnosti o sebi kao pojedincu i društvenome biću zainteresiranome za upoznavanje i učenje o različitosti.

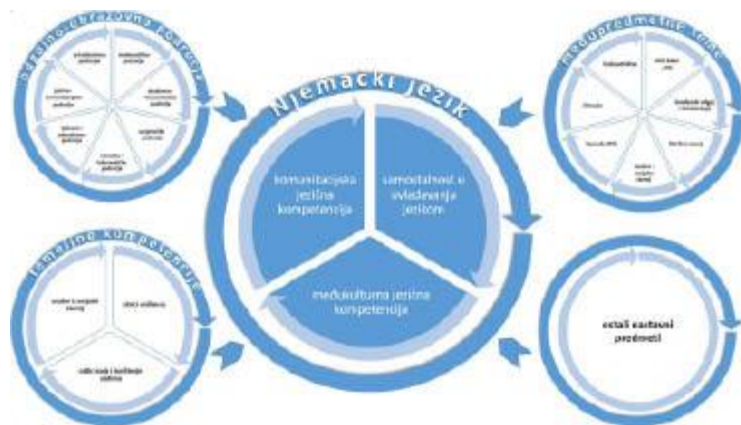
Međukulturna komunikacijska kompetencija podrazumijeva razumijevanje i komuniciranje među govornicima njemačkoga jezika različitoga kulturnoga podrijetla. Ostvarivanjem odgojno-obrazovnih ishoda unutar ove domene učenik postaje međukulturno kompetentan što znači da je:

- sposoban objektivno sagledati sličnosti i razlike među kulturama
- sposoban učinkovito i primjereno kontekstu komunicirati s izvornim i neizvornim govornicima njemačkoga jezika, što dovodi do uvažavanja sugovornika različitih kulturnih identiteta i izgrađivanja skladnih međukulturnih odnosa
- empatičan, prilagodljiv i otvoren za razumijevanje, prihvaćanje i uvažavanje govornika njemačkoga jezika i njihove kulture.

Razvoj međukulturne komunikacijske kompetencije pomaže učeniku odbaciti predrasude i osnažuje ga u sprečavanju diskriminacije i nenasilnome rješavanju sukoba te doprinosi razumijevanju, proširivanju i produbljivanju učenikova pogleda na svijet, što mu omogućuje uspješno sudjelovanje u užoj i široj zajednici, u stvarnome i digitalnome okružju te povećava mogućnosti za mobilnost i zapošljivost.

Samostalnost u ovladavanju jezikom

Učeničko preuzimanje odgovornosti za osobno učenje jezika ključ je uspješnoga ovladavanja komunikacijskom jezičnom kompetencijom i međukulturnom komunikacijskom kompetencijom u njemačkome jeziku i preduvjet njegova cjeloživotnog razvoja. Samostalnost u ovladavanju jezikom podržava učenikov afektivni i kognitivni razvoj te posebno naglašava njegovu ulogu u učenju jezika. Samostalan učenik planira, organizira, prati i vrednuje svoje učenje, razvija motivaciju, ustrajan je i pozitivan u učenju i radu, što mu omogućuje uspješno ostvarivanje ciljeva i zadovoljavanje potreba. On ujedno pronalazi, izabire, vrednuje i učinkovito se služi informacijama iz različitih izvora i medija. Samostalan učenik razvija svoje sposobnosti svjesne, prilagodljive i učinkovite primjene strategija učenja te receptivne i produktivne uporabe jezika koje mu pomažu unaprijediti ovladavanje njemačkim jezikom. Uz to razvija svoju medijsku pismenost i komunikacijske i prezentacijske vještine. Preuzimanjem aktivne uloge u procesu učenja učenik razvija samopouzdanje i samopoštovanje te stvara temelje za cjeloživotno učenje.

Slika 2: Grafički prikaz organizacije kurikuluma nastavnoga predmeta Njemački jezik u svim godinama učenja

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, SADRŽAJI I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I DOMENAMA

Kurikulum predmeta Njemački jezik razrađen je u tri domene koje su međusobno usko povezane te se prožimaju i dopunjuju pa se kao takve trebaju percipirati u samome kurikulumu te ih u skladu s time tako treba i poučavati. Temelj učenja i poučavanja njemačkoga jezika čine obrazovni ishodi u domeni Komunikacijska jezična kompetencija koji se sadržajno i metodološki dopunjuju odgojno-obrazovnim ishodima domena Međukulturna komunikacijska kompetencija i Samostalnost u ovladavanju jezikom.

U svakoj se domeni uz odgojno-obrazovne ishode navodi i razrada ishoda u kojoj se ishodi iscrpnije razrađuju. Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda. Razrada ishoda nije iscrpna te je učitelj dopunjuje sukladno sposobnostima, potrebama i interesima svojih učenika. U svim je domenama i razredima razrada ishoda primjerena dobi učenika.

Za svaki odgojno-obrazovni ishod određen je pokazatelj razine usvojenosti (ostvarenosti) odgojno-obrazovnih ishoda »dobar« koja služi kao okvir za procjenu ostvarenosti i razumijevanja dubine i širine pojedinoga ishoda na kraju razreda. Odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda, preporučeni sadržaji i metodičke preporuke te razina ostvarenosti »dobar« određenoga odgojno-obrazovnog ishoda na kraju razreda nalaze se u predmetnom kurikulumu, a ostale razine ostvarenosti odgojno-obrazovnoga ishoda navode se u metodičkim priručnicima pojedinoga predmetnog kurikuluma.

Razina ostvarenosti »dobar« ne predstavlja školsku ocjenu dobar niti je jedina u razradi razina. Osim nje postoje još i iznimna, vrlo dobra i zadovoljavajuća razina. Razinama ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda određuje se opseg i dubina znanja, stupanj razvijenosti vještina i usvojenosti stavova.

Uz odgojno-obrazovne ishode navedeni su sadržaji i preporuke za ostvarivanje ishoda izraženi na razini razreda. Sadržaji uključuju preporučene teme, preporučene jezične strukture te jezično-komunikacijske funkcije, a metodičke preporuke donose smjernice za poučavanje. Jezični sadržaji nisu propisani, nego su isključivo na razini preporuke; leksički se sadržaji biraju primjereno kognitivnomu i afektivnomu stupnju razvoja učenika te vodeći računa o povezanosti s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama, a gramatičke strukture proizlaze iz preporučenih funkcija te se biraju primjereno razvojnoj dobi učenika. Jezični sadržaji (leksičke i gramatičke strukture) ciklički ponavljaju i nadograđuju po razredima, a viši razredi uključuju strukture iz prethodnih razreda.

Domenu Komunikacijska jezična kompetencija čine ishodi podijeljeni prema receptivnim i produktivnim jezičnim djelatnostima, a progresija od nižih k višim razredima ostvaruje se povećavanjem kompleksnosti i dužine tekstova koje učenik razumije i proizvodi, te porastom zahtjevnosti kognitivnih procesa obrade pri recepciji i produkciji tekstova. Tekst podrazumijeva sve proizvode jezične uporabe: govorne, pisane, vizualne ili multimodalne. Multimodalni tekstovi kombiniraju jezik s drugim sustavima komuniciranja kao što su tiskani ili digitalni tekst, vizualna pomagala te zvučna ili govorna riječ. Tekst prema dužini i trajanju može biti vrlo kratak, kratak, srednje dug i dug. Broj riječi koji definira duljinu teksta razlikuje se u receptivnim i produktivnim djelatnostima.

	vrlo kratak tekst	kratak tekst	srednje dug tekst	dug tekst
--	-------------------	--------------	-------------------	-----------

slušanje i čitanje	do 100 riječi	100 – 350 riječi (ovisno o godini učenja)	350 – 500 riječi (ovisno o godini učenja)	više od 500 riječi
pisanje	do 40 riječi	50 – 150 riječi (ovisno o tekstnoj vrsti)	100 – 200 riječi (ovisno o tekstnoj vrsti)	više od 200 riječi
govorenje	monolog: ½ – 1 minutu interakcija: 1 – 1 ½ minute	monolog: 1 – 2 minute interakcija: 1 ½ – 2 ½ minute	monolog: 2 ½ – 3 ½ minuta interakcija: 2 ½ – 5 minuta	monolog: 3 ½ – 5 minuta interakcija: 5 – 8 minuta

1. tablica: Vrste tekstova prema dužini, tj. trajanju.

Prema složenosti tekst može biti vrlo jednostavan, jednostavan, srednje složen i složen. Složenost teksta ovisi o kvantitativnim i kvalitativnim pokazateljima složenosti i učenikovu poznavanju teme teksta. Kvantitativni pokazatelji složenosti odnose se na obilježja riječi (među ostalim specifičan vokabular, odnosno tehnički termini, vezani za pojedino područje struke) i rečenica poput duljine, učestalosti i složenosti, a kvalitativni pokazatelji na vrstu teksta (informativni, narativni, dijalog i dr.), složenost izloženih ideja (razine značenja, razvidnost ideje i dr.), stil autora (humor, ironija, metafora, koherentnost i dr.) i način na koji je tekst strukturiran i prezentiran (font, grafički prikazi, struktura odjeljaka i dr.). Budući da su učenikova prethodna znanja o temi treći čimbenik o kojemu ovisi složenost teksta, procjena složenosti u konačnici ovisi o osobnoj procjeni učitelja.

Domenu Međukulturna komunikacijska kompetencija čine ishodi u trima međusobno povezanim komponentama: znanje (kulturno specifična i općenita znanja o fenomenu kulture), vještine (interpretacija kulturno uvjetovanih sadržaja te interakcija u međukulturnim kontaktima) i stavovi (znatiželja, otvorenost, spremnost na prevladavanje stereotipa i predrasuda). Razrada ishoda temelji se na stupnju složenosti sadržaja i komunikacijskih situacija (od jednostavnih, poznatih do složenih, nepoznatih) te na očekivanoj razini postignuća. Aktivnosti povezane s pojedinim razradama ishoda po potrebi se mogu provesti na materinskome jeziku ovisno o jezičnoj razini učenika.

Domenu Samostalnost u ovladavanju jezikom čine ishodi podijeljeni na dva područja – strategije učenja i uporabe jezika te medijska pismenost i kritičko mišljenje. Napredak se ostvaruje proširenjem repertoara kognitivnih, metakognitivnih i socijalno-afektivnih strategija koje učenik primjenjuje te prema složenosti medijskih sadržaja i raspona izvora informacija. Jedan od važnih ishoda u ovoj domeni jest i usvajanje i razvijanje pozitivnoga stava prema učenju njemačkoga jezika.

Sve tri domene kurikuluma nastavnog predmeta Njemački jezik imaju jednaku postotnu zastupljenost u svim godinama učenja i poučavanja.

Slika 3: Prikaz zastupljenosti domena u kurikulumu nastavnog predmeta Njemački jezik u svim godinama učenja.

U nastavku poglavlja D nalazi se šest temeljnih inačica ishoda podijeljenih u dvije osnovne kategorije:

- jedini ili prvi strani jezik s oznakom SŠ (1)
- drugi (treći) strani jezik ili izborni predmet s oznakom SŠ (2).

Njemački jezik kao jedini strani jezik ili kao prvi strani jezik u strukovnim školama pretpostavlja nastavak učenja te je time namijenjen za devetu i više godine učenja njemačkoga jezika (od 9. do najviše 12. godine učenja). Zastupljen je s dvije osnovne inačice prema ukupnoj godišnjoj satnici: 70 i 105 (140) sati.

Njemački kao drugi ili treći strani jezik te kao izborni predmet može biti poučavan kao nastavak ili početak učenja njemačkog jezika i time je zastupljen s više temeljnih inačica: dvije inačice za nastavak učenja (70 sati i 105 (140) sati godišnje) te dvije inačice za početak učenja (70 sati i 105 (140) sati godišnje). Odgojno-obrazovni ishodi predviđeni za satnicu od 105 sati isti su kao za satnicu od 140 sati te se kod veće satnice radi na proširivanju i produbljivanju preporučenih jezičnih sadržaja.

Ove temeljne inačice polazište su za sve ostale satnice te učitelj kombinira inačice koje odgovaraju godinama učenja njemačkoga jezika i ukupnom broju sati u godini. Tako u školama za zanimanja gdje se njemački jezik uči samo u prvome i drugome razredu, učitelj odabire odgovarajuće inačice ishoda u skladu s godišnjom satnicom i godinom učenja (npr. 9. i 10. godina učenja, 105 sati). Isto vrijedi u školama u kojima se njemački jezik poučava kao treći strani jezik ili izborni predmet u trećemu i četvrtome razredu gdje će učitelj odabrati inačice za 1. i 2. godinu učenja (ako se radi o početku učenja) za 70, tj. 64 sati jer učenici tek počinju s učenjem iako se radi o 3. i 4. razredu.

oznaka ishoda	značenje
NJ	oznaka nastavnoga predmeta Njemački jezik
SŠ (1)	srednja škola, prvi strani jezik
SŠ (2)	srednja škola, drugi (treći, izborni) strani jezik
A	domena Komunikacijska jezična kompetencija
B	domena Međukulturna komunikacijska kompetencija
C	domena Samostalnost u ovladavanju jezikom
1.1.	oznaka razreda, redni broj ishoda u domeni

2. tablica: Pregled oznaka odgojno-obrazovnih ishoda

Kratka oznaka nastavnoga predmeta Njemački jezik jest NJ. Uz oznaku predmeta dodaje se oznaka SŠ (srednje škole) te broj (1) kao oznaka prvog stranog jezika ili (2) kao oznaka za ostale inačice (drugi, treći strani jezik i izborni predmet). Ishodi se za treći (izborni) strani jezik u srednjoj školi odabiru u skladu s odgovarajućom tjednom satnicom i godinom učenja

Strukovne škole Njemački jezik 1. razred, 9. godina učenja – 105 ili 140 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ A.1.1. Učenik razumije srednje duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama. Globalno razumije kratke i jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Preispituje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu. Izvodi i vrednuje zaključke iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja.	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

	Prepoznaje implicitno značenje. Iz poznatoga konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima Razlikuje značenje iskaza prema razlikama u intonaciji	
SŠ (1) NJ A.1.2. Učenik proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i jednostavne tekstove povezane s općim temama. Planira, oblikuje i govori kratke i vrlo jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Uz nešto više pojedinosti opisuje, prepričava, izvještava i uspoređuje zadane sadržaje. Iznosi mišljenje ili stav, obrazlažući ih na jednostavan, organiziran i smislen način. Prezentira jednostavnu, poznatu temu poštujući osnovna pravila strukturiranja. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.1.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije u srednje dugim i jednostavnim razgovorima povezanim s općim temama. Razmjenjuje informacije u kratkim i vrlo jednostavnim razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Sporazumijeva se u spontanim svakodnevnim govornim situacijama. U razgovoru sudjeluje djelomično aktivno, odgovara na pitanja i povremeno potiče interakciju postavljanjem jednostavnih pitanja. Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.1.4. Učenik piše srednje duge, jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: dnevnik, jednostavne upute za provođenje određene	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak.

	svakodnevne aktivnosti, kratka priča, izvješće o događaju iz osobnoga iskustva, osobno pismo i elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja vrlo jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz poznatih tekstova i osobnoga iskustva, izriče osobno mišljenje. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova. Smisleno povezuje pojedine dijelove unutar teksta. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira vrlo jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše poznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
--	---	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene teme:

Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad /zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

– prezent, perfekt i preterit pravilnih i učestalih nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola, futur I, imperativ

– konjunktiv II glagola *haben, sein, mögen*

– pasiv (prezent)

– imenice s određenim i neodređenim članom

– pridjevi kao dio predikata i kao atributi nakon određenoga i neodređenoga člana u nominativu i akuzativu

– stupnjevanje pridjeva

– negacije *nicht, nein, kein*

– osobne i posvojne zamjenice

– upitne, neodređene i pokazne zamjenice

– odnosne zamjenice *der/die/das* u nominativu i akuzativu

– prilozi vremena, mjesta, uzroka, načina

– prijedlozi s dativom, akuzativom

– red riječi u jednostavnim proširenim rečenicama (TeKaMoLo, glagoli s dva objekta)

– nezavisnosložene rečenice

– zavisnosložene rečenice s veznicima *wenn, als, weil, dass, damit*

– red riječi u zavisnosloženoj i nezavisnosloženoj rečenici

– infinitivna grupa kao dopuna glagolu.

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkog filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/ dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, izrada letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

Tijekom srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična se znanja i vještine stečene u osnovnoj školi usustavljaju, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvježavanja i pronalaženja jezičnih struktura.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj se razini učenici izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ B.1.1. Učenik komentira pojedine aspekte vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom te prepoznaje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Komentira članke iz tiska i materijale iz ostalih multimodalnih izvora o aktualnim događajima. Izvještava o situacijama iz života mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i uspoređuje ih s onima u svojoj zemlji. Opisuje sličnosti i razlike između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) te uspoređuje navedene pojave u vlastitoj kulturi i u drugim kulturama. Uočava da je značenje pojedinih jezičnih izraza kulturno uvjetovano te da se može razlikovati od sličnih izraza u materinskome jeziku ili drugim stranim jezicima. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	Uz čestu pomoć komentira medijske materijale o aktualnim događajima te uspoređuje život mladih i običaje u vlastitoj zemlji i zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć prepoznaje utjecaj osobnih stavova na poimanje drugih kultura.
SŠ (1) NJ B.1.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te iskušava nove obrasce u ponekim nepoznatim situacijama.	Sudjeluje u komunikaciji u jednostavnim simuliranim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Poznaje neke strategije za rješavanje nesporazuma. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Na konkretnim primjerima opisuje utjecaj društvenih odnosa na proces komunikacije i s time povezane komunikacijske konvencije. Povezuje uzroke nesporazuma s različitim očekivanjima, prethodnim iskustvima i stavovima sugovornika te različitim vrijednostima i uvjerenjima. Uočava da jednako ponašanje u različitim kulturama / kulturnim skupinama može imati različito značenje. Prepoznaje da je sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano.	Uz čestu pomoć služi se primjerenim obrascima ponašanja u jednostavnim komunikacijskim situacijama; uz čestu pomoć započinje i završava komunikaciju, postavlja pitanje ili traži dodatno objašnjenje ako nešto ne razumije.
SŠ (1) NJ B.1.3. Učenik poštuje drukčije svjetonazore te iznosi argumente	U različitim izvorima izdvaja tolerantne svjetonazore od različitih oblika diskriminacije.	Uz poticaj izražava stav o poštovanju različitih svjetonazora te kritizira različite oblike diskriminacije; često je svjestan

protiv različitih oblika diskriminacije i objašnjava zašto je potrebno prevladati stereotipe i predrasude.	Opisuje negativne učinke diskriminacije te predlaže rješenja u primjerima diskriminacije. Zauzima stav u slučaju isključivanja drugih i drukčijih zbog stereotipa i predrasuda. Promišlja o osobnim stereotipima i predrasudama i iznosi stav o tome. Opisuje osobne stavove i vrijednosti te prepoznaje njihov utjecaj na poimanje drugih kultura i kulturnih skupina.	stereotipa i predrasuda te uz povremenu pomoć kritizira njihovo postojanje.
--	---	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvođenje zaključaka o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom.		
---	--	--

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
--	--	--

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
---------------------------------------	--	--

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ C.1.1. Učenik bira i primjenjuje širok raspon strategija učenja i uporabe jezika kako bi poboljšao rezultate učenja.	Iskušava različite strategije učenja i uporabe jezika te prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane i organizira učenje jezičnih sadržaja u skladu s tim. U izravnoj izloženosti jeziku koji uči prepoznaje potencijal u učenju jezika. Prepoznaje sličnosti i razlike među jezičnim elementima u njemačkome i hrvatskome jeziku te u drugim jezicima koje uči te uočava mogućnost pozitivnoga transfera. Postavlja ciljeve i planove za unapređenje osobnoga rada. Vrednuje rezultate svoga rada na kraju.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika te povremeno prepoznaje strategije kojima postiže učinkovitost u učenju.

	Sudjeluje u radu u skupini i vrednuje kvalitetu svoga doprinosa procesima rada u skupini. Procjenjuje i bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	
SŠ (1) NJ C.1.2. Učenik prikuplja i kritički procjenjuje informacije iz različitih izvora te priprema prezentaciju s temom iz područja osobnoga interesa i svakodnevice.	Izabire i razvrstava informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Propituje i vrednuje informacije, ideje, stavove povezane s osobnim iskustvima i poznatim temama. Sažima i parafrazira tekstove. Samostalno izrađuje prezentaciju s temom iz svoje svakodnevice i područja osobnoga interesa. Redovito se služi dvojezičnim rječnikom i povremeno jednojezičnim rječnikom.	Uz čestu pomoć služi se informacijama iz različitih izvora, a pri izradi prezentacije povremeno je samostalan.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na osnovnu školu. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 2. razred, 10. godina učenja – 105 ili 140 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
SŠ (1) NJ A.2.1. Učenik razumije srednje duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama. Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

	tekstove povezane s njegovom strukom. Izvodi i vrednuje zaključke o složenijim odnosima među informacijama iz slušanoga, pročitana i vizualnoga sadržaja. Prepoznaje implicitno značenje. Iz konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Samostalno čita prilagođene književne tekstove. Razlikuje značenje iskaza prema razlikama u intonaciji. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovjetno.	
SŠ (1) NJ A.2.2. Učenik proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i srednje složene tekstove povezane s općim temama. Planira, oblikuje i govori srednje duge i jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Iscrpno opisuje, prepričava, izvještava i uspoređuje zadane sadržaje te organizirano iznosi mišljenje ili stav o njima. Jasno prezentira poznatu temu i primjenjuje pravila strukturiranja prezentacije. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.2.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u srednje dugim i srednje složenim razgovorima povezanim s općim temama. Razmjenjuje informacije u srednje dugim i jednostavnim razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Sporazumijeva se u spontanitim svakodnevnim govornim situacijama. Započinje, prati, održava i završava razgovor. Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	
SS (1) NJ A.2.4. Učenik piše srednje duge i srednje složene tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih i složenijih tekstnih vrsta: upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, osvrt na knjigu ili film, sastavak, izvješće, sažetak teksta o poznatim temama, osobno pismo i elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz njemu bliskih i poznatih izvora. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Razvija temu, opisuje stvarne i zamišljene događaje, osobna i tuđa iskustva, izražava osobna i tuđa mišljenja. Samostalno primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova, formalni stil primjenjuje uz predložak. Organizira i oblikuje pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne ideje i potporu). Povezuje više odlomaka u tekst, uređuje i organizira tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše nepoznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Teme povezane sa strukom. Preporučene jezične strukture: – prezent, perfekt, preterit, imperativ		

- pasiv (prezent i preterit)
- konjunktiv preterita glagola *haben i sein, mögen* / kondicional za izricanje želja i pretpostavki
- uporaba određenoga, neodređenoga i nultoga člana
- osobne i posvojne zamjenice
- upitne, pokazne zamjenice, neodređene i odnosne zamjenice *der/die/das* u nominativu i akuzativu
- negacije *nicht, nein, kein*
- pridjevi kao dio predikata i kao atributi nakon neodređenog i određenog člana u nominativu i akuzativu
- stupnjevanje pridjeva
- infinitivna grupa kao nadopuna glagolu
- red riječi u zavisno i nezavisno složenoj rečenici
- nezavisnosložene rečenice
- zavisnosložene rečenice s veznicima *wenn, als, weil, damit/um.....zu* + Infinitiv, *obwohl*
- odnosne rečenice (bez genitiva, dativa i priložnog objekta).

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnost govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, izrada letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redosljeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U drugome se razredu srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj se razini učenici izlažu i širem rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ B.2.1. Učenik izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom te opisuje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Kritički promišlja aktualna zbivanja i probleme suvremenoga društva s naglaskom na probleme mladih. Uspoređuje život mladih, njihov svakodnevni život i običaje te školski sustav u zemljama njemačkoga govornog područja s onima u vlastitoj zemlji. Raspravlja o osnovnim problemima regionalnih, socijalnih kultura te kultura mladih na temelju analize multimodalnih izvora. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) u vlastitoj kulturi i drugim kulturama te zaključuje o njihovim sličnostima i razlikama. Opisuje kulturu kao kompleksan sustav unutar kojega postoje kulturne podskupine (socijalne, generacijske, regionalne i dr.). Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	Uz čestu pomoć izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina u vlastitoj zemlji i u zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć opisuje utjecaj osobnih vrijednosti i stavova na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.
SŠ (1) NJ B.2.2 Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te prilagođava obrasce osobnoga ponašanja u nepoznatim situacijama.	Sudjeluje u komunikaciji u složenijim simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se nekim strategijama za rješavanje nesporazuma. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama te svladane obrasce mijenja u novim situacijama.	Uz čestu pomoć služi se primjerenim obrascima ponašanja u složenijim komunikacijskim situacijama te pritom ponekad uočava utjecaj kulture na komunikacijske i kulturne obrasce, često objektivno sagledava uzroke nesporazuma te ponekad prilagođava osobno ponašanje.

	Poštuje komunikacijske konvencije u formalnim i neformalnim situacijama. Povezuje uzroke nesporazuma s različitim očekivanjima, prethodnim iskustvima i stavovima sugovornika te različitim vrijednostima i uvjerenjima. Objašnjava kako određeno ponašanje ili informacije u različitim kulturama / kulturnim skupinama mogu biti interpretirani na različite načine. Objašnjava na koji je način sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano.	
SS (1) NJ B.2.3. Učenik iznosi stav o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.	Objašnjava važnost kulturne raznolikosti. Argumentira osobne stavove o jednakosti svih ljudi neovisno o kulturi, svjetonazoru, seksualnoj orijentaciji, vjeroispovijesti itd. Opisuje osobne vrijednosti i stavove te razmatra njihov utjecaj na poimanje vlastite kulture i drugih kultura. Objašnjava važnost humanističkih vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i poštovanje drugoga. Kritički se odnosi i suprotstavlja predrasudama o vlastitoj kulturi i drugim kulturama. Uspoređujući različite vrijednosne sudove o vlastitoj kulturi i drugim kulturama, osmišljava strategije za izbjegavanje i/ili prevladavanje nesporazuma i predrasuda o vlastitoj kulturi i drugim kulturama.	Uz poticaj argumentira pravo na jednakost svih ljudi i kultura te se suprotstavlja predrasudama i kršenju prava na različitost svjetonazora, seksualne orijentacije i vjeroispovijesti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvođenje zaključaka o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma.		

Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ C.2.1. Učenik povezuje i primjenjuje širok raspon strategija učenja i uporabe jezika koje odgovaraju njegovu stilu učenja.	Iskušava i kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika te prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja i potiču učinkovitost učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane te organizira učenje jezičnih sadržaja u skladu s tim. Povezuje nova znanja s već postojećim znanjima, uklapa ih u poznate obrasce služeći se njima u novome kontekstu. Prepoznaje osobne i tuđe pogreške i tom se spoznajom služi u daljnjemu procesu učenja. Aktivno sudjeluje u radu u skupini i surađuje s drugim članovima skupine kako bi zajedno riješili zadatak. Daje potporu i konstruktivnu povratnu informaciju ostalim članovima skupine u procesu vrednovanja rada. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak. Postavlja si ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Procjenjuje i bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju.
SŠ (1) NJ C.2.2. Učenik pronalazi, uspoređuje te kritički procjenjuje informacije iz složenijih tekstova.	Služi se tradicionalnim i suvremenim medijima na njemačkome jeziku primjerenima dobi i jezičnoj razini. Prema svojim potrebama bira informacije iz različitih izvora i vrsta tekstova. Uspoređuje, tumači i procjenjuje informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Sažima i parafrazira informacije prikupljene iz različitih izvora u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije. Prepoznaje različite vrste tekstova, njihovu svrhu, ciljanu publiku i namjeru autora. Priprema referate, izlaganja, prezentacije, istraživačke projekte s primjerenim pojedinostima i učinkovito	Uz čestu pomoć služi se informacijama iz različitih izvora i složenijih tekstova, a pri izradi prezentacije povremeno je samostalan.

	strukturirane kako bi ga ciljana skupina mogla razumjeti. Služi se dvojezičnim i jednojezičnim rječnikom za pronalaženje značenja nepoznatih riječi.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 3. razred, 11. godina učenja – 105 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ A.3.1. Učenik razumije duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Izvodi i vrednuje zaključke o složenijim odnosima među informacijama iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Procjenjuje implicitno značenje. Iz konteksta ili temeljem prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene jasno i umjerenim tempom. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima.	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (1) NJ A.3.2. Učenik proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i srednje složene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Opisuje, sažima, uopćava i iznosi zaključke na strukturiran i jasan način.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za

	Izražava osobno mišljenje i kritički razmatra sadržaj iz različitih izvora. Jasno i strukturirano prezentira poznatu temu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.3.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u srednje dugim i srednje složenim razgovorima povezanim s općim temama i razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Sudjeluje u spontanim razgovorima. Započinje i potiče razgovor u slučaju prekida i stanka. Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.3.4. Učenik piše srednje duge i srednje složene tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih i složenih tekstnih vrsta: sastavak, osvrt na knjigu ili film, izvješće, upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, članak o određenoj temi iz područja osobnoga interesa, osobno pismo, službeno pismo (upit, žalba, prijava na posao...) ili elektronička pošta te tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Povezuje i grupira informacije i argumente iz različitih izvora. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Samostalno primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova, formalni stil uz predložak. Organizira i oblikuje pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne ideje i potporu). Povezuje više odlomaka u tekst, planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše nepoznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.3.5. Učenik sažima i prevodi kratke i jednostavne tekstove.	Usmeno ili pismeno sažima jedan ili više tekstova proizvedenih na njemačkome jeziku u jedan tekst na materinskome jeziku.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sažima i prevodi kratke i jednostavne tekstove. Polovično izvršava zadatak.

	Prevodi pisani ili govoreni tekst na njemačkome jeziku na materinski jezik vodeći računa o kulturnim posebnostima jezika.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Politika, društvo i aktivno građanstvo Teme povezane sa strukom. Preporučene jezične strukture: – prezent, perfekt, preterit – imperativ – pasiv prezenta i preterita – konjunktiv preterita pomoćnih i modalnih glagola; kondicional – deklinacija imenica i zamjenica – deklinacija i stupnjevanje pridjeva – negacije – nezavisnosložene rečenice – zavisnosložene rečenice: s veznicima <i>dass, ob, weil, obwohl, wenn, als, seit, damit, um....zu</i> – odnosne rečenice – pogodbene rečenice (za sadašnjost i budućnost) – infinitivna grupa kao nadopuna glagolu. Jezično-komunikacijske funkcije: postavljanje potpitanje radi boljega razumijevanja izražavanje mišljenja opisivanje nada i planova opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa objašnjavanje i obrazlaganje izricanje pretpostavki oblikovanje i iznošenje argumenata sustavno izlaganje izražavanje apstraktnih ideja sudjelovanje u diskusiji. Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnost govorenja i pisanja). Neke preporučene aktivnosti:		

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, izrada letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U trećemu razredu srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje se jezičnih struktura u srednjoj školi temelji na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj se razini učenici izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ B.3.1. Učenik objašnjava utjecaj osobnih stavova i vrijednost na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura, kulturnu uvjetovanost komunikacijskih i kulturnih obrazaca.	Objašnjava informacije o zemljama njemačkoga govornog područja na temelju raznih multimodalnih izvora. Komentira situacije iz suvremenoga života zemalja njemačkoga govornog područja i vlastite zemlje s područja znanosti, umjetnosti, tehnike, sporta i politike. Opisuje značenje pojedinih jezičnih izraza u različitim kulturološkim kontekstima. Opisuje kulturu kao kompleksan sustav unutar kojega postoje kulturne podskupine (socijalne, generacijske, regionalne i dr.) i koji je podložan promjenama. Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada te objašnjava i daje primjere za višestruku složenost osobnih identiteta u užemu i širemu okružju. Opisuje svoje poimanje vlastite kulture i objašnjava kako ono utječe na doživljavanje drugih kultura. Opisuje pojave kulture vlastitoga jezika i kultura povezanih s njemačkim jezikom bez donošenja vrijednosnih prosudbi.	Uz čestu pomoć objašnjava utjecaj svoga poimanja vlastite kulture na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura te objašnjava kako na komunikacijske i kulturne obrasce utječe pojedina kultura.

	Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta te razumije upotrebu različitih stilskih registara.	
SŠ (1) NJ B.3.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te prilagodljivo reagira u nepoznatim situacijama u kojima treba riješiti kulturološki uvjetovan problem.	Sudjeluje u komunikaciji u složenim simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se nekim strategijama za rješavanje nesporazuma. Prilagodljivo se služi jezičnim repertoarom i obrascima ponašanja. Poštuje komunikacijske konvencije u formalnim i neformalnim situacijama. Prepoznaje proturječja i nesigurnosti kao sastavnice međukulturne komunikacije. Analizira razlike u komunikaciji Pokušava unaprijed prepoznati problem ili nesporazum u komunikaciji.	Uz čestu pomoć služi se primjerenim obrascima ponašanja i jednostavnim strategijama za rješavanje nesporazuma u složenim komunikacijskim situacijama, ponekad prilagodljivo reagira u nepoznatim i nerazumljivim situacijama.
SŠ (1) NJ B.3.3. Učenik argumentira stav o jednakosti svih ljudi usprkos njihovoj različitosti te različitost procjenjuje kao prednost i mogućnost za učenje.	Opisuje razlike između sebe i drugih te ih razmatra kao prednost i mogućnost za učenje te doprinos osobnomu razvoju. Uspoređuje raznolikosti u osobnome okružju te u zemljama njemačkoga govornog područja i svoje stavove usklađuje u odnosu na uočene sličnosti i razlike. Procjenjuje osobne i druge vrijednosne sustave i stavove te isprobava različite modele ponašanja. Procjenjuje utjecaj osobnoga međukulturnog iskustva na svoja razmišljanja, stavove i postupke. Uz učiteljev poticaj pokušava objektivno razmatrati različite kulturno uvjetovane pojave. Pokušava prihvatiti kulturno uvjetovane pojave i kad su znatno drukčije od njegova referentnog okvira.	Uz poticaj se zalaže za jednakost svih ljudi te različitost procjenjuje kao prednost i mogućnost za učenje te doprinos osobnomu razvoju.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, a bavljenje sadržajima u okviru teme »Politika, društvo i aktivno građanstvo« može biti primjeren poticaj za objašnjavanje utjecaja osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura. Iako sva tematska područja omogućuju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, teme »Način življenja« te »Slobodno vrijeme i zabava« mogu biti pogodne za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku.		

Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma.

Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ C.3.1. Učenik kombinira i primjenjuje veliki broj strategija učenja i uporabe jezika.	Analizira i povezuje nove sadržaje sa smisleno nadređenim i podređenim pojmovima i nizovima pojmova. Svjesno se izlaže komunikacijskim situacijama radi unapređenja svoga jezičnog umijeća. Primjenjuje nova znanja u drugim tematskim područjima. Iskušava nove pristupe učenju. Prepoznaje pogreške i u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije ih uklanja. Aktivno surađuje s drugim učenicima pri radu u skupini i daje prijedloge o načinu rada i vrednovanja. Postavlja kriterije za procjenu svoga znanja. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak. Postavlja svoje ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	Povremeno primjenjuje strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju.
SŠ (1) NJ C.3.2. Učenik se služi različitim izvorima znanja na njemačkome jeziku uključujući elektroničke medije i obrazovne programe te ih kritički procjenjuje.	Uspoređuje i analizira informacije iz različitih izvora. Sažima i kritički procjenjuje informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Razvrstava informacije prema logičnim vezama. Razlikuje činjenice od mišljenja i stavova. Služi se dvojezičnim i jednojezičnim rječnikom za pronalaženje značenja nepoznatih riječi.	Uz čestu pomoć služi se različitim izvorima znanja.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja.

Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i

kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika.

Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.

Strukovne škole Njemački jezik 4. razred, 12. godina učenja – 96 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ A.4.1. Učenik razumije duge i složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije duge i složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Kritički procjenjuje sadržaj teksta. Izvodi zaključke na temelju konkretnoga i implicitnoga značenja. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Razumije sadržaje izgovorene jasno i uobičajenim tempom na standardnome jeziku.	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje dugih i složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (1) NJ A.4.2. Učenik proizvodi duge i srednje složene govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori duge i srednje složene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Opisuje, sažima, uopćava i iznosi zaključke na strukturiran i jasan način. Izražava osobno mišljenje te ga argumentira. Jasno i strukturirano prezentira poznatu temu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi duge i srednje složene govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.4.3. Učenik sudjeluje u dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u dugim i srednje složenim razgovorima i/ili raspravama povezanim s općim temama i razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Sudjeluje u spontanim neformalnim i nekim formalnim razgovorima.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Iznosi argumente za i protiv te ih dokazuje primjerima. Započinje razgovor, prati tijek, potiče sugovornike te aktivno preuzima svoju ulogu u razgovoru. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	
SŠ (1) NJ A.4.4. Učenik piše duge i srednje složene tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja različitih tekstnih vrsta: sastavak, osvrt na knjigu ili film, izvješće, upute za provođenje određene aktivnosti, članak o određenoj temi iz područja osobnoga interesa, osobno pismo, službeno pismo (upit, žalba, prijava na posao...) ili elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja srednje složenih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Objedinjuje i vrednuje informacije i argumente iz različitih izvora. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Razlikuje i primjenjuje formalni i neformalni stil pisanja tekstova. Organizira i oblikuje pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne argumente i potporu). Organizira i povezuje više odlomaka u tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira srednje složene tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.4.5. Učenik sažima i prevodi srednje duge i jednostavne tekstove.	Usmeno ili pismeno sažima jedan ili više tekstova proizvedenih na njemačkome jeziku u jedan tekst na materinskome jeziku. Prevodi pisani ili govoreni tekst na njemačkome jeziku na materinski jezik vodeći računa o kulturnim posebnostima jezika. Posređuje na njemačkome ili materinskome jeziku u neposrednoj usmenoj interakciji između dvaju ili više sugovornika koji ne dijele isti jezik, a od kojih jedan govori samo njemačkim jezikom.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sažima i prevodi srednje duge i jednostavne tekstove.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene teme:

Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad /zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Politika, društvo i aktivno građanstvo

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

– prezent, perfekt, preterit

– imperativ

– pasiv

– konjunktiv preterita pomoćnih i modalnih glagola, kondicional

– deklinacija imenica i zamjenica

– deklinacija i stupnjevanje pridjeva

– negacije

– nezavisnosložene rečenice

– zavisnosložene rečenice: s veznicima *dass, ob, weil, obwohl, wenn, als, seit, bis, so dass, damit, um....zu*

– odnosne rečenice

– pogodbene rečenice

– infinitivna grupa kao nadopuna glagolu.

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakom razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnost govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, izrada letka ili brošure, prepričavanje

slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U četvrtome razredu srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj se razini učenici izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ B.4.1. Učenik preispituje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura, provjerava točnost pretpostavki o kulturnoj uvjetovanosti komunikacijskih i kulturnih obrazaca.	Kritički razmatra informacije o zemljama njemačkoga govornog područja na temelju raznih multimodalnih izvora. Kritički se osvrće na aktualna zbivanja i probleme u zemlji i inozemstvu. Analizira komunikacijske i kulturne obrasce i provjerava točnost pretpostavki o njihovoj kulturnoj uvjetovanosti. Definira kulturu kao kompleksan sustav unutar kojega postoje kulturne podskupine (socijalne, generacijske, regionalne i dr.) i koji je podložan promjenama. Zaključuje o utjecaju osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura. Tumači pojave kultura povezanih s njemačkim jezikom a da ne donosi vrijednosne prosudbe. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta te razumije upotrebu različitih stilskih registara.	Uz čestu pomoć preispituje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura te ponekad kritički razmatra običaje, aktualna zbivanja i aspekte kultura povezanih s njemačkim jezikom.
SŠ (1) NJ B.4.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te prilagodljivo reagira u nepoznatim situacijama i	Sudjeluje u komunikaciji u složenim simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Samostalno se služi strategijama za rješavanje nesporazuma.	Uz čestu pomoć predviđa nesporazume u složenim komunikacijskim situacijama te prilagođava osobno ponašanje.

uspješno rješava kulturološki uvjetovan problem.	Samostalno i prilagodljivo služi se jezičnim repertoarom i obrascima ponašanja. Poštuje komunikacijske konvencije u formalnim i neformalnim situacijama. Objašnjava uzroke proturječja i nesigurnosti u međukulturnoj komunikaciji. Analizira razlike u komunikaciji te prilagođava osobno ponašanje. Analizira situaciju te predviđa moguće nesporazume.	
SŠ (1) NJ B.4.3. Učenik se zalaže za ravnopravnost među ljudima temeljenu na poštovanju raznolikosti vrijednosnih sustava.	Cijeni različitosti između sebe i drugih te ih razmatra kao prednost i mogućnost za učenje i razvoj osobnosti. Kritički obrazlaže raznolikost u vlastitoj zemlji i u zemljama njemačkoga govornog područja te se tom raznolikošću služi kao mogućnošću za učenje i razvoj osobnosti. Može definirati osobne, ali nepristrane kriterije za procjenjivanje različitih vrijednosnih sustava društva u kojemu živi i društava zemalja njemačkoga govornog područja. Poštuje kulturno uvjetovane pojave i kad su značajno drukčije od njegova referentnog okvira. Iskazuje potrebu da ostvari izravan kontakt s kulturama povezanim s njemačkim jezikom i da nastavi samostalno proširivati svoja znanja o njima.	Uz poticaj argumentirano obrazlaže postojanje različitih vrijednosnih sustava kao ravnopravnih životnih alternativa, čak i kad se značajno razlikuju od osobnoga sustava vrijednosti. Svoja uvjerenja izražava na društveno prihvatljiv način te se zalaže za ravnopravnost svih ljudi.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, a bavljenje sadržajima u okviru teme »Politika, društvo i aktivno građanstvo« može biti primjeren poticaj za preispitivanje utjecaja osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura. Iako sva tematska područja omogućuju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, teme »Način življenja« te »Slobodno vrijeme i zabava« mogu biti pogodne za razvoj poštovanja raznolikosti vrijednosnih sustava kao temelj za ravnopravnost među ljudima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ C.4.1. Učenik svjesno primjenjuje veliki broj strategija učenja i uporabe jezika i procjenjuje njihovu učinkovitost.	Samostalno planira, regulira i nadzire svoje učenje. Uspoređuje strategije učenja i uporabe jezika te primjenjuje one korake koji mu omogućuju da dođe do cilja. Traži pomoć ili dodatno objašnjenje kad nešto ne razumije. Planira svoju jezičnu produkciju. Traži priliku za upotrebu njemačkoga jezika i izvan nastave u komunikaciji s izvornim i drugim govornicima njemačkoga jezika. Uočava svoje pogreške, prepoznaje njihov uzrok te ih u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije može ispraviti. Aktivno surađuje s drugim učenicima tijekom rada na zadatku u skupini. Planira suradničke aktivnosti i sudjeluje u procesu donošenja odluka. Procjenjuje osobni udio u radu u skupini i vrednuje osobni rad i rad drugih članova skupine.	Povremeno primjenjuje strategije učenja i uporabe jezika te procjenjuje njihovu učinkovitost.
SŠ (1) NJ C.4.2. Učenik bira i uspoređuje tradicionalne i suvremene medije na njemačkome jeziku prikladne za pisanu i usmenu komunikaciju i daljnje učenje njemačkoga jezika te kritički promišlja o njihovim sadržajima.	Prati različite medije na njemačkome jeziku radi jezičnoga napretka. Kritički vrednuje informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora te se njima služi u različite svrhe. Sažima tekstove s pomoću ključnih informacija. Priprema jasno strukturirano izlaganje iz širokoga raspona tema i s primjerenim rječnikom u skladu sa svrhom, ciljanom publikom i oblikom prezentacije popraćeno odgovarajućim vizualnim elementima. Ističe važne informacije i pojedinosti u različitim tekstovima. Argumentirano iznosi i zastupa svoje stavove. Služi se dvojezičnim i jednojezičnim rječnikom za pronalaženje značenja nepoznatih riječi.	Uz čestu pomoć koristi se tradicionalnim i suvremenim medijima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda		

Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja.

Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika.

Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.

Strukovne škole Njemački jezik 1. razred, 9. godina učenja – 70 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ A.1.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama. Globalno razumije kratke i jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Vrednuje određene informacije i uočava nešto složenije odnose među informacijama u tekstu. Izvodi zaključke na temelju slušanoga, pročitannoga i vizualnoga sadržaja. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije jednostavne sadržaje u tradicionalnim i suvremenim medijima. Provjerava osobno razumijevanje.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (1) NJ A.1.2. Učenik proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove povezane s općim temama. Planira, oblikuje i govori kratke i vrlo jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Opisuje, prepričava i izvještava o sadržajima povezanim s poznatim temama.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Razumljivo izgovora riječi te prepoznaje i primjenjuje prikladnu intonaciju u kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	
SŠ (1) NJ A.1.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije i sudjeluje u kratkim i jednostavnim razgovorima povezanim s općim temama. Razmjenjuje informacije u kratkim i vrlo jednostavnim razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Prilagođava govornu interakciju kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.1.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: kratki opisi događaja i osobnih iskustava, kratke osobne poruke, kratko osobno pismo/elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja vrlo jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz općih tekstova. Upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova. Upotrebljava jednostavna vezna sredstva za povezivanje rečenica unutar teksta. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše većinu poznatih riječi i djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Teme povezane sa strukom Preporučene jezične strukture:		

- prezent i perfekt pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i učestalih složenih glagola
- futur I
- es gibt*
- modalni glagoli *können, müssen, dürfen, mögen + möchte, sollen, wollen*
- preterit glagola *sein, haben* i modalnih glagola
- imperativ
- imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu, akuzativu i dativu
- osobne zamjenice u nominativu, akuzativu jednine i množine i dativu jednine
- posvojne zamjenice u nominativu, akuzativu i dativu
- upitne zamjenice; pokazne zamjenice *dieser/diese/dieses*
- neodređene zamjenice *man, alles, viele, etwas*
- neki prilozi vremena, mjesta, uzroka, načina
- učestali prijedlozi s dativom i akuzativom (*aus, bei, mit, von, durch, für, ohne*)
- negacije *nicht, nein; kein*
- pridjevi kao dio predikata
- pridjevi kao atributi nakon određenog i neodređenog člana u nominativu i akuzativu
- stupnjevanje pridjeva
- jednostavne i proširene izjavne rečenice i upitne rečenice
- nezavisnosložene rečenice s veznicima *und, aber, oder, denn*
- zavisnosložene rečenice s veznicima *wenn, weil, dass*
- zavisnosložene rečenice bez veznika s glagolom na drugom mjestu (*Er hat gesagt, er kommt später.*).

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/ dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, izrada letka ili brošure.

Tijekom srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja usvojena u osnovnoj školi usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ B.1.1. Učenik izvještava o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života.	Izvještava o običajima zemalja njemačkoga govornog područja i uspoređuje ih s običajima vlastite zemlje. Iznosi informacije o poznatim osobama iz svijeta kulture, znanosti, zabave, sporta. Opisuje zemlje njemačkoga govornog područja i navodi osnovne geografske i klimatske različitosti. Izvještava o svakodnevici vršnjaka u zemljama njemačkoga govornog područja i uspoređuje ju s osobnim iskustvom. Na temelju raznih multimodalnih izvora izdvaja važne informacije o zemljama njemačkoga govornog područja. Uočava regionalne i stilske inačice pojedinih izraza.	Uz čestu pomoć izvještava o elementima kultura povezanih s njemačkim jezikom te o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i drugih kultura u aspektima svakodnevnoga života.
SŠ (1) NJ B.1.2. Učenik oponaša primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama.	Sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj komunikaciji u simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Na temelju jednostavnih primjera komunikacije na njemačkome jeziku opisuje različite uloge i odnose u	U kratkim, jednostavnim i poznatim komunikacijskim situacijama od ponuđenih jezičnih izraza ponekad izabire primjerene obrasce ponašanja.

	procesu komunikacije te preispituje stajališta sugovornika. Uočava da se komunikacija s govornicima njemačkoga jezika može razlikovati od komunikacije u vlastitoj kulturi te da te razlike mogu biti uzrokom nesporazuma.	
SŠ (1) NJ B.1.3. Učenik iznosi stav o postojanju jednakih prava usprkos različitosti.	Opisuje na koji se način vlastito gledište može razlikovati od gledišta drugoga te zašto oba mogu biti valjana. Prepoznaje da različite kulture podrazumijevaju različite norme, vrijednosti i načine ponašanja te objašnjava zašto je potrebno uvažavati te različitosti. Opisuje stereotipe kao pretjerano generaliziranje stvarnosti. Objašnjava negativne učinke stereotipa i predrasuda.	Uz poticaj objašnjava zašto je potrebno uvažavati međusobne različitosti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput oponašanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za promišljanje o postojanju jednakih prava usprkos različitosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvještavanje o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim uzrocima nesporazuma i osvještavanje osobnoga načina razmišljanja. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ C.1.1. Učenik kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika i prilagođava ih različitim zadacima.	Analizira svoje učenje i učinkovitost uporabe pojedinih strategija. Prilagođava strategije situaciji i zadatku. Prepoznaje svoj stil učenja. Odbacuje strategije učenja jezika koje ne odgovaraju njegovu stilu učenja i ne potiču njegov napredak u učenju.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju. Uz čestu pomoć prilagođava iz zadatku.

	Spreman je preuzeti rizik i isprobati nove zadatke i načine učenja. Služi se strategijama parafraziranja u skladu s dostignutom razinom u domeni Komunikacijska jezična kompetencija. Pokreće interakciju s drugim učenicima. Vrednuje osobni doprinos procesima rada u skupini.	
SŠ (1) NJ C.1.2. Učenik bira, tumači i kritički procjenjuje informacije prikupljene iz različitih izvora te prepoznaje namjere autora.	Iz različitih multimodalnih tekstova bira i tumači informacije potrebne za rješavanje zadatka. Traži unutarnje i vanjske veze u tekstu na temelju signala u tekstu i ključnih riječi. Kritički procjenjuje prikupljene informacije i prepoznaje namjere autora. Piše bilješke pri slušanju ili čitanju teksta koje mu kasnije služe za sažimanje teksta. Primjenjuje pravila za izradu kratke prezentacije ili referata s temom iz svoje svakodnevice. Koristi se dostupnim nastavnim pomagalima radi učenja jezika. Prepoznaje osnovnu funkciju i strukturu jednojezičnoga rječnika.	Uz čestu pomoć izdvaja, tumači i kritički procjenjuje informacije iz različitih jednostavnih multimodalnih tekstova u kojima prepoznaje autorove namjere.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na osnovnu školu. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 2. razred, 10. godina učenja – 70 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ A.2.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Preispituje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu. Izvodi i vrednuje zaključke iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Prepoznaje implicitno značenje. Iz poznatoga konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Razlikuje značenje iskaza prema razlikama u intonaciji.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (1) NJ A.2.2. Učenik proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Uz nešto više pojedinosti opisuje prepričava, izvještava i uspoređuje zadane sadržaje. Iznosi mišljenje ili stav, obrazlažući ih na jednostavan, organiziran i smislen način. Prezentira jednostavnu, poznatu temu poštujući osnovna pravila strukturiranja. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.2.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije u kratkim i jednostavnim razgovorima povezanim s općim temama i razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Sporazumijeva se u spontanim svakodnevnim govornim situacijama. U razgovoru sudjeluje djelomično aktivno, odgovara na pitanja i povremeno potiče interakciju postavljanjem jednostavnih pitanja. Prosuduje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	
SŠ (1) NJ A.2.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: dnevnik, jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, kratka priča, izvješće o događaju iz osobnoga iskustva, osobno pismo i elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz poznatih tekstova i osobnoga iskustva, izriče osobno mišljenje. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova. Smisleno povezuje pojedine dijelove unutar teksta. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše poznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Teme povezane sa strukom Preporučene jezične strukture: – prezent, perfekt i preterit pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola – imperativ – konjunktiv preterita haben i sein /kondicional za izricanje želja i pretpostavki – uporaba određenog, neodređenog i nultog člana – osobne i posvojne zamjenice, upitne, pokazne zamjenice, neodređene i – odnosne zamjenice – prilozi prijedlozi s dativom, akuzativom – negacije <i>nicht, nein, kein</i> – pridjevi kao dio predikata i kao atributi (svi oblici deklinacija bez genitiva)		

- stupnjevanje pridjeva
- red riječi u zavisno i nezavisno složenoj rečenici
- infinitivna grupa kao nadopuna glagolu
- nezavisnosložene rečenice
- zavisnosložene rečenice s veznicima *wenn, als, weil, bis, seit, dass*
- odnosne rečenice (bez genitiva, dativa i priložnog objekta).

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, izrada letka ili brošure.

U drugome razredu srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem, moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl. a), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz korištenje udžbenika i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ B.2.1. Učenik izvještava o različitim informacijama, sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života i aktualnih događanja te u značenju i uporabi pojedinih jezičnih izričaja i načina ponašanja.	Izvještava o aktualnim zbivanjima u zemljama njemačkoga govornog područja na temelju raznih multimodalnih izvora. Komentira svakodnevicu mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i u drugim zemljama koje je upoznao u drugim predmetima i/ili izvan škole, te pronalazi sličnosti i razlike sa svakodnevicom mladih u vlastitoj zemlji. Opisuje razlike u značenju i uporabi pojedinih jezičnih izričaja i načina ponašanja. Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	Uz čestu pomoć izvještava o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života i aktualnih događanja.
SŠ (1) NJ B.2.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama.	Sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj komunikaciji u simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Uočava da je sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano. Uspoređuje različite uloge i odnose u procesu komunikacije u vlastitoj zajednici te na jednostavnim primjerima komunikacije na njemačkome jeziku. Povezuje različita uvjerenja s uzrocima konflikta ili nerazumijevanja u međukulturnim kontaktima.	Uz čestu se pomoć služi primjerenim obrascima u kratkim poznatim komunikacijskim situacijama.
SŠ (1) NJ B.2.3. Učenik poštuje jezičnu, kulturnu i osobnu različitost u osobnome okružju i široj zajednici.	Opisuje razlike između sebe i drugih te prihvaća te razlike bez donošenja suda o njima. Opisuje višejezične i višekulturne aspekte u Hrvatskoj, u zemljama njemačkoga govornog područja te u drugim zemljama koje je upoznao u drugim predmetima i/ili izvan škole.	Uz poticaj iznosi stav o važnosti poštovanja jezične, kulturne i osobne različitosti.

	Argumentira zašto je potrebno uvažavati različitost. Opisuje primjere isključivanja drugih i drukčijih uzrokovanoga stereotipima i predrasudama. Promišlja o osobnim stereotipima i predrasudama.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za razvoj poštovanja jezične, kulturne i osobne različitosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvještavanje o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ C.2.1. Učenik kombinira i primjenjuje veći broj strategija učenja i uporabe jezika koje odgovaraju njegovu stilu učenja.	Povezuje nova s već postojećim znanjima, uklapa ih u poznate obrasce koristeći se njima u novome kontekstu. Analizira svoje učenje i učinkovitost uporabe pojedinih strategija. Iskušava različite strategije učenja i uporabe jezika te prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane te organizira učenje jezičnih sadržaja u skladu s tim. Postavlja ciljeve i izrađuje planove za unapređenje vlastitoga rada i vrednuje postignute rezultate. Sudjeluje u radu u skupini i vrednuje kvalitetu svog doprinosa procesima rada u skupini. Postavlja ciljeve i izrađuje planove za unapređenje osobnoga doprinosa procesima rada u skupini.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe u skladu s osobnim stilom učenja kojima postiže učinkovitost u učenju.

SŠ (1) NJ C.2.2. Učenik uspoređuje i vrednuje informacije iz različitih izvora na stranom jeziku i pritom se služi osnovnim vještinama kritičkoga mišljenja.	Prikuplja, uspoređuje i kritički promišlja o informacijama iz različitih izvora uključujući elektroničke medije i obrazovne programe. Služi se dostupnim nastavnim pomagalicama radi učenja jezika. Priprema referate i prezentacije služeći se zadanim predlošcima i uvažavajući pritom pravila za izradu prezentacija i referata. Piše bilješke pri slušanju ili čitanju teksta koje mu kasnije služe za sažimanje teksta. Prepoznaje osnovnu funkciju i strukturu jednojezičnoga rječnika.	Uz čestu pomoć pronalazi i vrednuje informacije iz različitih duljih multimodalnih tekstova. Pri pripremi prezentacija i referata često mu je potrebna pomoć.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 3. razred, 11. godina učenja – 70 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ A.3.1. Učenik razumije srednje duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Izvodi i vrednuje zaključke o složenijim odnosima među informacijama iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

	Prepoznaje implicitno značenje. Iz konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Razlikuje značenje iskaza prema razlikama u intonaciji.	
SŠ (1) NJ A.3.2. Učenik proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i jednostavne tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Iscrpno opisuje, prepričava, izvještava i uspoređuje zadane sadržaje te organizirano iznosi mišljenje ili stav o njima. Jasno prezentira poznatu temu i primjenjuje pravila strukturiranja prezentacije. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.3.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u srednje dugim i jednostavnim razgovorima povezanim s općim temama i razgovorima karakterističnim za njegovu struku. Sporazumijeva se u spontanom svakodnevnom govornim situacijama. Započinje, prati, održava i završava razgovor. Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.3.4. Učenik piše srednje duge i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, sastavak, izvješće, sažetak jednostavnoga teksta o poznatim temama, osobno pismo i elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz njemu bliskih i poznatih izvora.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Samostalno primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova, formalni stil primjenjuje uz predložak. Organizira i oblikuje pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne ideje i potporu). Povezuje više odlomaka u tekst, uređuje i organizira tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše nepoznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnost, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Politika, društvo i aktivno građanstvo Teme povezane sa strukom Preporučene jezične strukture: – prezent, perfekt, preterit – imperativ – pasiv prezenta i preterita – konjunktiv preterita pomoćnih i modalnih glagola / kondicional za izricanje želja i pretpostavki – deklinacija imenica i zamjenica – deklinacija i stupnjevanje pridjeva (bez genitiva) – prilozi – prijedlozi – rekcija učestalih glagola – negacije – nezavisnosložene rečenice, – zavisnosložene rečenice s veznicima <i>dass, weil, obwohl, wenn, als, seit, bis, damit/um....zu</i> + Infinitiv – odnosne rečenice (bez genitiva i priložnog objekta) – infinitivne skupine. Jezično-komunikacijske funkcije: postavljanje potpitanja radi boljega razumijevanja izražavanje mišljenja opisivanje nada i planova opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa objašnjavanje i obrazlaganje izricanje pretpostavki		

oblikovanje i iznošenje argumenata
sustavno izlaganje
izražavanje apstraktnih ideja
sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, izrada letka ili brošure.

U trećemu razredu srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem, moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ B.3.1. Učenik komentira pojedine aspekte vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom te prepoznaje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti	Komentira članke iz tiska i materijale iz ostalih multimodalnih izvora o aktualnim događajima. Izvještava o situacijama iz života mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i uspoređuje ih s onima u svojoj zemlji.	Uz čestu pomoć uspoređuje i komentira život mladih i običaje u vlastitoj zemlji i zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć prepoznaje

na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Opisuje sličnosti i razlike između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) te uspoređuje navedene pojave u vlastitoj kulturi i drugim kulturama. Uočava da je značenje pojedinih jezičnih izraza kulturno uvjetovano te da se može razlikovati od sličnih izraza u materinskome ili drugim stranim jezicima. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	utjecaj osobnih stavova na poimanje drugih kultura.
SŠ (1) NJ B.3.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te iskušava nove obrasce u ponekim nepoznatim situacijama.	Sudjeluje u komunikaciji u jednostavnim simuliranim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Na konkretnim primjerima opisuje utjecaj društvenih odnosa na proces komunikacije i s time povezane komunikacijske konvencije. Povezuje uzroke nesporazuma s različitim očekivanjima, prethodnim iskustvima i stavovima sugovornika te različitim vrijednostima i uvjerenjima. Uočava da jednako ponašanje u različitim kulturama /kulturnim skupinama može imati različito značenje. Prepoznaje da je sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano.	U jednostavnim komunikacijskim situacijama uz čestu se pomoć služi primjerenim obrascima ponašanja.
SŠ (1) NJ B.3.3. Učenik poštuje drugačije svjetonazore i objašnjava zašto je potrebno prevladati stereotipe i predrasude.	U različitim izvorima izdvaja tolerantne svjetonazore od različitih oblika diskriminacije. Opisuje negativne učinke diskriminacije te predlaže rješenja u primjerima diskriminacije. Zauzima stav u slučaju isključivanja drugih i drukčijih zbog stereotipa i predrasuda. Promišlja o osobnim stereotipima i predrasudama i iznosi stav o tome. Opisuje osobne stavove i vrijednosti te prepoznaje njihov utjecaj na poimanje drugih kultura i kulturnih skupina.	Uz poticaj izražava stav o poštovanju različitih svjetonazora. Često je svjestan stereotipa i predrasuda te uz povremenu pomoć kritizira njihovo postojanje.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda		

Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, a bavljenje sadržajima u okviru teme »Politika, društvo i aktivno građanstvo« može biti primjeren poticaj za objašnjavanje utjecaja osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura. Iako sva tematska područja omogućuju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, teme »Način življenja« te »Slobodno vrijeme i zabava« mogu biti pogodne za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru.

Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku.

Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim uzrocima nesporazuma i osvještavanje osobnoga načina razmišljanja.

Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ C.3.1. Učenik povezuje i primjenjuje širok raspon strategija učenja i uporabe jezika koje odgovaraju njegovu stilu učenja.	Iskušava i kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika te prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja i potiču učinkovitost učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane i organizira učenje jezičnih sadržaja u skladu s tim. Povezuje nova znanja s već postojećim znanjima, uklapa ih u poznate obrasce služeći se njima u novome kontekstu. Prepoznaje osobne i tuđe pogreške i tom se spoznajom služi u daljnjemu procesu učenja. Aktivno sudjeluje u radu u skupini i surađuje s drugim članovima skupine kako bi zajedno izvršili zadatak. Daje potporu i konstruktivnu povratnu informaciju ostalim članovima skupine u procesu vrednovanja rada u skupini. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak. Postavlja si ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Procjenjuje i bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju.
SŠ (1) NJ C.3.2. Učenik prikuplja i kritički procjenjuje informacije iz različitih izvora te priprema prezentaciju s	Izabire i razvrstava informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora.	Uz čestu se pomoć služi informacijama iz različitih izvora, a pri izradi prezentacije povremeno je samostalan.

temom iz područja osobnoga interesa i svakodnevice.	Propituje i vrednuje informacije, ideje, stavove povezane s osobnim iskustvima i poznatim temama. Sažima i parafrazira tekstove. Samostalno izrađuje prezentaciju s temom iz svoje svakodnevice i područja osobnoga interesa. Redovito se služi dvojezičnim rječnikom i povremeno jednojezičnim rječnikom.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 4. razred, 12. godina učenja – 64 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ A.4.1. Učenik razumije duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općima temama. Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene tekstove povezane s njegovom strukom. Izvodi i vrednuje zaključke o složenijim odnosima među informacijama iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Procjenjuje jednostavno implicitno značenje.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

	Iz konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima.	
SŠ (1) NJ A.4.2. Učenik proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i srednje složene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Opisuje, sažima, uopćava i iznosi zaključke na strukturiran i jasan način. Izražava osobno mišljenje i kritički razmatra sadržaj iz različitih izvora. Jasno i strukturirano prezentira poznatu temu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi duge i srednje složene govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.4.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u srednje dugim i srednje složenim razgovorima povezanima s općim temama i karakterističnima za njegovu struku. Sudjeluje u spontanima razgovorima. Započinje i potiče razgovor u slučaju prekida i pauza. Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.4.4. Učenik piše srednje duge i srednje složene tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih i složenih tekstnih vrsta: sastavak, izvješće, jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, jednostavan članak o određenoj temi iz područja osobnoga interesa, osobno pismo, službeno pismo (upit, žalba, prijava na posao...) ili elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Povezuje i grupira informacije i argumente iz različitih izvora. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Samostalno primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova, formalni stil uz predložak.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Organizira i oblikuje pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne ideje i potporu). Povezuje više odlomaka u tekst, planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše nepoznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Politika, društvo i aktivno građanstvo Teme povezane sa strukom. Preporučene jezične strukture: – prezent, perfekt, preterit, imperativ, pasiv prezenta i preterita, konjunktiv – preterita pomoćnih i modalnih glagola – kondicional – deklinacija imenica i zamjenica – deklinacija i stupnjevanje pridjeva, particip kao atribut, prilozi – prijedlozi – rekcija nekih učestalih glagola, negacije – nezavisnosložene rečenice – zavisnosložene rečenice: s veznicima <i>dass, ob, weil, obwohl, wenn, als, seit, bis, so dass, damit, um....zu</i> – odnosne rečenice – pogodbene rečenice (za sadašnjost i budućnost). Jezično-komunikacijske funkcije: postavljanje pitanja radi boljšega razumijevanja izražavanje mišljenja opisivanje nada i planova opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost) prostornih i logičkih odnosa objašnjavanje i obrazlaganje izricanje pretpostavki oblikovanje i iznošenje argumenata sustavno izlaganje izražavanje apstraktnih ideja sudjelovanje u diskusiji. Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda		

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, izrada letka ili brošure.

U četvrtome razredu srednjoškolskog odgoja i obrazovanja jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem, moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ B.4.1. Učenik izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom te opisuje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite i drugih kultura.	Kritički promišlja o aktualnim zbivanjima i problemima suvremenoga društva s naglaskom na probleme mladih. Uspoređuje život mladih, njihov svakodnevni život i običaje te školski sustav u zemljama njemačkoga govornog područja s onima u vlastitoj zemlji. Opisuje osnovne probleme regionalnih, socijalnih kultura te kultura mladih na temelju analize multimodalnih izvora. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) u vlastitoj kulturi i drugim kulturama te	Uz čestu pomoć izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina u vlastitoj zemlji i u zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć opisuje utjecaj osobnih vrijednosti i stavova na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.

	zaključuje o njihovim sličnostima i razlikama. Opisuje kulturu kao kompleksan sustav unutar kojega postoje kulturne podskupine (socijalne, generacijske, regionalne i dr.). Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta te razumije upotrebu različitih stilskih registara.	
SŠ (1) NJ B.4.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te prilagođava obrasce osobnoga ponašanja u nepoznatim situacijama.	Sudjeluje u komunikaciji u složenijim simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Koristi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama te svladane obrasce prilagođava novim situacijama. Poštuje komunikacijske konvencije u formalnim i neformalnim situacijama. Povezuje uzroke nesporazuma s različitim očekivanjima, prethodnim iskustvima i stavovima sugovornika te različitim vrijednostima i uvjerenjima. Objašnjava kako određeno ponašanje ili informacije u različitim kulturama /kulturnim skupinama mogu biti interpretirani na različite načine. Objašnjava na koji je način sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano.	Uz čestu se pomoć služi primjerenim obrascima ponašanja u složenijim komunikacijskim situacijama te pritom ponekad uočava utjecaj kulture na komunikacijske i kulturne obrasce. Često objektivno sagledava uzroke nesporazuma i ponekad prilagođava osobno ponašanje.
SŠ (1) NJ B.4.3. Učenik iznosi stav o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.	Objašnjava važnost kulturne raznolikosti. Argumentira osobne stavove o jednakosti svih ljudi neovisno o kulturi, svjetonazoru, seksualnoj orijentaciji, vjeroispovijesti itd. Opisuje osobne vrijednosti i stavove te razmatra njihov utjecaj na poimanje vlastite kulture i drugih kultura. Objašnjava važnost humanističkih vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i poštovanje drugoga. Kritički se odnosi i suprotstavlja predrasudama o vlastitoj kulturi i drugim kulturama. Uspoređujući različite vrijednosne sudove o vlastitoj kulturi i drugim kulturama, osmišljava strategije za izbjegavanje i/ili prevladavanje nesporazuma i predrasuda o vlastitoj kulturi i drugim kulturama.	Uz poticaj argumentira pravo na jednakost svih ljudi i kultura te se suprotstavlja predrasudama i kršenju prava na različitost svjetonazora, seksualne orijentacije i vjeroispovijesti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, a bavljenje sadržajima u okviru teme »Politika, društvo		

i aktivno građanstvo« može biti primjeren poticaj za objašnjavanje utjecaja osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura. Iako sva tematska područja omogućuju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, teme »Način življenja« te »Slobodno vrijeme i zabava« mogu biti pogodne za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru.

Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku.

Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim uzrocima nesporazuma i osvještavanje osobnoga načina razmišljanja.

Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (1) NJ C.4.1. Učenik kombinira i primjenjuje velik broj strategija učenja i uporabe jezika.	Analizira i povezuje nove sadržaje sa smisleno nadređenim i podređenim pojmovima i nizovima pojmova. Svjesno se izlaže komunikacijskim situacijama radi unapređenja svoga jezičnog umijeća. Primjenjuje nova znanja u drugim tematskim područjima. Iskušava nove pristupe učenju. Prepoznaje pogreške i u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije ih uklanja. Aktivno surađuje s drugim učenicima pri radu u skupini i daje prijedloge o načinu rada i vrednovanja. Postavlja kriterije za procjenu svog znanja. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak. Postavlja svoje ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	Povremeno primjenjuje strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju.
SŠ (1) NJ C.4.2. Učenik pronalazi, uspoređuje te kritički procjenjuje informacije iz različitih izvora znanja na njemačkome jeziku.	Služi se tradicionalnim i suvremenim medijima na njemačkome jeziku primjerenima dobi i dosegnutoj jezičnoj razini. Prema svojim potrebama bira informacije iz različitih izvora i vrsta tekstova. Uspoređuje, sažima i kritički procjenjuje informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora.	Uz čestu se pomoć služi informacijama iz različitih izvora i složenijih tekstova, a pri izradi prezentacije povremeno je samostalan.

	Parafrazira informacije prikupljene iz različitih izvora u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije. Prepoznaje različite vrste tekstova, njihovu svrhu, ciljanu publiku i namjeru autora te razlikuje činjenice od mišljenja i stavova. Priprema referate, izlaganja, prezentacije, istraživačke projekte s primjerenim pojedinostima i učinkovito strukturirane kako bi ga ciljane skupina mogla razumjeti. Služi se dvojezičnim i jednojezičnim rječnikom za pronalaženje značenja nepoznatih riječi.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 1. razred, 6. godina učenja – 70 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.1.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama. Globalno razumije kratke i jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Vrednuje određene informacije i uočava nešto složenije odnose među informacijama u tekstu.	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

	Izvodi zaključke na temelju slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije jednostavne sadržaje u tradicionalnim i suvremenim medijima. Provjerava osobno razumijevanje.	
SŠ (2) NJ A.1.2. Učenik proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove povezane s općim temama. Planira, oblikuje i govori kratke i vrlo jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Opisuje, prepričava i izvještava o sadržajima povezanim s poznatim temama. Razumljivo izgovora riječi te prepoznaje i primjenjuje prikladnu intonaciju u kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.1.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije i sudjeluje u kratkim i jednostavnim razgovorima povezanim s općim temama. Razmjenjuje informacije u kratkim i vrlo jednostavnim razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Prilagođava govornu interakciju kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.1.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: kratki opisi događaja i osobnih iskustava, kratke osobne poruke, kratko osobno pismo/elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja vrlo jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz općih tekstova. Upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova. Upotrebljava jednostavna vezna sredstva za povezivanje rečenica unutar teksta. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše većinu poznatih riječi i djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Teme povezane sa strukom Preporučene jezične strukture: – prezent i perfekt pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i učestalih složenih glagola – futur I <i>es gibt</i> – modalni glagoli können, müssen, dürfen, mögen + möchte, sollen, wollen – preterit glagola <i>sein, haben</i> i modalnih glagola – imperativ – imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu, akuzativu i dativu – osobne zamjenice u nominativu, akuzativu jednine i množine i dativu jednine – posvojne zamjenice u nominativu, akuzativu i dativu – upitne zamjenice; pokazne zamjenice <i>dieser/diese/dieses</i> – neodređene zamjenice <i>man, alles, viele, etwas</i> – neki prilozi vremena, mjesta, uzroka, načina – učestali prijedlozi s dativom i akuzativom (<i>aus, bei, mit, von, durch, für, ohne</i>) – negacije <i>nicht, nein; kein</i> – pridjevi kao dio predikata – pridjevi kao atributi nakon određenog i neodređenog člana u nominativu i akuzativu – stupnjevanje pridjeva – jednostavne i proširene izjavne rečenice i upitne rečenice – nezavisnosložene rečenice s veznicima <i>und, aber, oder, denn</i> – zavisnosložene rečenice s veznicima <i>wenn, weil, dass</i> – zavisnosložene rečenice bez veznika s glagolom na drugom mjestu (<i>Er hat gesagt, er kommt später.</i>). Jezično-komunikacijske funkcije: postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja izražavanje mišljenja opisivanje nada i planova opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa objašnjavanje i obrazlaganje izricanje pretpostavki oblikovanje i iznošenje argumenata sustavno izlaganje izražavanje apstraktnih ideja sudjelovanje u diskusiji. Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.		

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspoziornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/ dramatisacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, izrada letka ili brošure.

Tijekom srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja usvojena u osnovnoj školi usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.1.1. Učenik izvještava o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života.	Izvještava o običajima zemalja njemačkoga govornog područja i uspoređuje ih s običajima vlastite zemlje. Iznosi informacije o poznatim osobama iz svijeta kulture, znanosti, zabave, sporta. Opisuje zemlje njemačkoga govornog područja i navodi osnovne geografske i klimatske različitosti. Izvještava o svakodnevici vršnjaka u zemljama njemačkoga govornog područja i uspoređuje ju s osobnim iskustvom. Na temelju raznih multimodalnih izvora izdvaja važne informacije o zemljama njemačkoga govornog područja.	Uz čestu pomoć izvještava o elementima kultura povezanih s njemačkim jezikom te o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i drugih kultura u aspektima svakodnevnoga života.

	Uočava regionalne i stilske inačice pojedinih izraza.	
SS (2) NJ B.1.2. Učenik oponaša primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama.	Sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj komunikaciji u simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Na jednostavnim primjerima komunikacije na njemačkome jeziku opisuje različite uloge i odnose u procesu komunikacije te preispituje stajališta sugovornika. Uočava da se komunikacija s govornicima njemačkoga jezika može razlikovati od komunikacije u vlastitoj kulturi te da te razlike mogu biti uzrokom nesporazuma.	U kratkim, jednostavnim i poznatim komunikacijskim situacijama od ponuđenih jezičnih izraza ponekad izabire primjerene obrasce ponašanja.
SS (2) NJ B.1.3. Učenik iznosi stav o postojanju jednakih prava usprkos različitosti.	Opisuje na koji se način vlastito gledište može razlikovati od gledišta drugoga te zašto oba mogu biti valjana. Prepoznaje da različite kulture podrazumijevaju različite norme, vrijednosti i načine ponašanja te objašnjava zašto je potrebno uvažavati te različitosti. Opisuje stereotipe kao pretjerano generaliziranje stvarnosti. Objašnjava negativne učinke stereotipa i predrasuda.	Uz poticaj objašnjava zašto je potrebno uvažavati međusobne različitosti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput oponašanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za promišljanje o postojanju jednakih prava usprkos različitosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvještavanje o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.1.1. Učenik kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika i prilagođava ih različitim zadacima.	Analizira svoje učenje i učinkovitost uporabe pojedinih strategija. Prilagođava strategije situaciji i zadatku. Prepoznaje svoj stil učenja. Odbacuje strategije učenja jezika koje ne odgovaraju njegovu stilu učenja i ne potiču njegov napredak u učenju. Spreman je preuzeti rizik i isprobati nove zadatke i načine učenja. Služi se strategijama parafraziranja u skladu s dostignutom razinom u domeni Komunikacijska jezična kompetencija. Pokreće interakciju s drugim učenicima. Vrednuje osobni doprinos procesima rada u skupini.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju. Uz čestu pomoć prilagođava iz zadatku.
SŠ (2) NJ C.1.2. Učenik bira, tumači i kritički procjenjuje informacije prikupljene iz različitih izvora te prepoznaje namjere autora.	Iz različitih multimodalnih tekstova bira i tumači informacije potrebne za rješavanje zadatka. Traži unutarnje i vanjske veze u tekstu na temelju signala u tekstu i ključnih riječi. Kritički procjenjuje prikupljene informacije i prepoznaje namjere autora. Piše bilješke pri slušanju ili čitanju teksta koje mu kasnije služe za sažimanje teksta. Primjenjuje pravila za izradu kratke prezentacije ili referata s temom iz njegove svakodnevice. Služi se dostupnim nastavnim pomagalicama radi učenja jezika. Prepoznaje osnovnu funkciju i strukturu jednojezičnoga rječnika.	Uz čestu pomoć izdvaja, tumači i kritički procjenjuje informacije iz različitih jednostavnih multimodalnih tekstova u kojima prepoznaje autorove namjere.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika.		

Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na osnovnu školu. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.

Strukovne škole Njemački jezik 2. razred, 7. godina učenja – 70 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.2.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Preispituje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu. Izvodi i vrednuje zaključke iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Prepoznaje implicitno značenje. Iz poznatoga konteksta ili temeljem prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Razlikuje značenje iskaza prema razlikama u intonaciji.	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.2.2. Učenik proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Uz nešto više pojedinosti opisuje preporuča, izvještava i uspoređuje zadane sadržaje. Iznosi mišljenje ili stav, obrazlažući ih na jednostavan, organiziran i smislen način. Prezentira jednostavnu, poznatu temu poštujući osnovna pravila strukturiranja. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

SŠ (2) NJ A.2.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije u kratkim i jednostavnim razgovorima povezanim s općim temama i razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Sporazumijeva se u spontanim svakodnevnim govornim situacijama. U razgovoru sudjeluje djelomično aktivno, odgovara na pitanja i povremeno potiče interakciju postavljanjem jednostavnih pitanja. Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.2.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: dnevnik, jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, kratka priča, izvješće o događaju iz osobnoga iskustva, osobno pismo i elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz poznatih tekstova i osobnoga iskustva, izriče osobno mišljenje. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova. Smisleno povezuje pojedine dijelove unutar teksta. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše poznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnost, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija		

Tehnologija i mediji

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

- prezent, perfekt i preterit pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola
- imperativ
- konjunktiv preterita *haben i sein* /kondicional za izricanje želja i pretpostavki
- uporaba određenoga, neodređenoga i nultoga člana (bez genitiva)
- osobne i posvojne zamjenice, upitne, pokazne zamjenice, neodređene i odnosne zamjenice
- prilozi, prijedlozi s dativom, akuzativom
- negacije *nicht, nein, kein*
- pridjevi kao dio predikata i kao atributi (svi oblici deklinacija bez genitiva)
- stupnjevanje pridjeva
- red riječi u zavisno i nezavisno složenoj rečenici
- infinitivna grupa kao nadopuna glagolu
- nezavisnosložene rečenice
- zavisnosložene rečenice s veznicima *wenn, als, weil, bis, seit, dass*
- odnosne rečenice (bez genitiva, dativa i priložnog objekta).

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, izrada letka ili brošure.

U drugome razredu srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem, moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.2.1. Učenik izvještava o različitim informacijama, sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života i aktualnih događanja te u značenju i uporabi pojedinih jezičnih izričaja i načina ponašanja.	Izvještava o aktualnim zbivanjima u zemljama njemačkoga govornog područja na temelju raznih multimodalnih izvora. Komentira svakodnevicu mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i u drugim zemljama koje je upoznao u drugim predmetima i/ili izvan škole, te pronalazi sličnosti i razlike sa svakodnevicom mladih u vlastitoj zemlji. Opisuje razlike u značenju i uporabi pojedinih jezičnih izričaja i načina ponašanja. Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	Uz čestu pomoć izvještava o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života i aktualnih događanja.
SŠ (2) NJ B.2.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama.	Sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj komunikaciji u simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Uočava da je sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano. Uspoređuje različite uloge i odnose u procesu komunikacije u vlastitoj zajednici te na jednostavnim primjerima komunikacije na njemačkome jeziku. Povezuje različita uvjerenja s uzrocima konflikta ili nerazumijevanja u međukulturnim kontaktima.	Uz čestu se pomoć služi primjerenim obrascima u kratkim poznatim komunikacijskim situacijama.

SŠ (2) NJ B.2.3. Učenik poštuje jezičnu, kulturnu i osobnu različitost u osobnome okružju i široj zajednici.	Opisuje razlike između sebe i drugih te prihvaća te razlike bez donošenja suda o njima. Opisuje višejezične i višekulturne aspekte u Hrvatskoj, u zemljama njemačkoga govornog područja te u drugim zemljama koje je upoznao u drugim predmetima i/ili izvan škole. Argumentira zašto je potrebno uvažavati različitost. Opisuje primjere isključivanja drugih i drugačijih uzrokovanih stereotipima i predrasudama. Promišlja o osobnim stereotipima i predrasudama.	Uz poticaj iznosi stav o važnosti poštovanja jezične, kulturne i osobne različitosti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za razvoj poštovanja jezične, kulturne i osobne različitosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvještavanje o sličnostima i razlikama između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.2.1. Učenik kombinira i primjenjuje veći broj strategija učenja i uporabe jezika koje odgovaraju njegovu stilu učenja.	Povezuje nova s već postojećim znanjima, uklapa ih u poznate obrasce koristeći se njima u novome kontekstu. Analizira svoje učenje i učinkovitost uporabe pojedinih strategija. Iskušava različite strategije učenja i uporabe jezika te prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane te organizira učenje jezičnih sadržaja u skladu s tim.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe u skladu s osobnim stilom učenja kojima postiže učinkovitost u učenju.

	Postavlja ciljeve i izrađuje planove za unapređenje vlastitoga rada i vrednuje postignute rezultate. Sudjeluje u radu u skupini i vrednuje kvalitetu svog doprinosa procesima rada u skupini. Postavlja ciljeve i izrađuje planove za unapređenje osobnoga doprinosa procesima rada u skupini.	
SŠ (2) NJ C.2.2. Učenik uspoređuje i vrednuje informacije iz različitih izvora na stranom jeziku i pritom se služi osnovnim vještinama kritičkoga mišljenja.	Prikuplja, uspoređuje i kritički promišlja o informacijama iz različitih izvora uključujući elektroničke medije i obrazovne programe. Služi se dostupnim nastavnim pomagalicama radi učenja jezika. Priprema referate i prezentacije služeći se zadanim predlošcima uvažavajući pritom pravila za izradu prezentacija i referata. Piše bilješke pri slušanju ili čitanju teksta koje mu kasnije služe za sažimanje teksta. Prepoznaje osnovnu funkciju i strukturu jednojezičnoga rječnika.	Uz čestu pomoć pronalazi i vrednuje informacije iz različitih duljih multimodalnih tekstova. Pri pripremi prezentacija i referata često mu je potrebna pomoć.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 3. razred, 8. godina učenja – 70 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ (2) NJ A.3.1. Učenik razumije srednje duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Izvodi i vrednuje zaključke o složenijim odnosima među informacijama iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Prepoznaje implicitno značenje. Iz konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Razlikuje značenje iskaza prema razlikama u intonaciji.	Učenik u manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.3.2. Učenik proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i jednostavne tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Iscrpno opisuje, prepričava, izvještava i uspoređuje zadane sadržaje te organizirano iznosi mišljenje ili stav o njima. Jasno prezentira poznatu temu i primjenjuje pravila strukturiranja prezentacije. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.3.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u srednje dugim i jednostavnim razgovorima povezanim s općim temama i razgovorima karakterističnim za njegovu struku. Sporazumijeva se u spontanim svakodnevnim govornim situacijama. Započinje, prati, održava i završava razgovor. Prosuduje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.3.4. Učenik piše srednje duge i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, sastavak, izvješće, sažetak	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju

	jednostavnoga teksta o poznatim temama, osobno pismo i elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz njemu bliskih i poznatih izvora. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Samostalno primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova, formalni stil primjenjuje uz predložak. Organizira i oblikuje pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne ideje i potporu). Povezuje više odlomaka u tekst, uređuje i organizira tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše nepoznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene teme:

Način življenja (svakodnevne aktivnost, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad /zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Politika, društvo i aktivno građanstvo

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

– prezent, perfekt, preterit

– imperativ

– pasiv prezenta i preterita

– konjunktiv preterita pomoćnih i modalnih glagola/ kondicional za izricanje želja i pretpostavki

– deklinacija imenica i zamjenica

– deklinacija i stupnjevanje pridjeva (bez genitiva)

– prilozi

– prijedlozi

– rekcija učestalih glagola

– negacije

– nezavisnosložene rečenice

– zavisnosložene rečenice s veznicima *dass, weil, obwohl, wenn, als, seit, bis, damit/um....zu* + Infinitiv

– odnosne rečenice (bez genitiva i priložnog objekta)

– infinitivne skupine.

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redosljeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, izrada letka ili brošure.

U trećemu razredu srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem, moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.3.1. Učenik komentira pojedine aspekte vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom te prepoznaje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Komentira članke iz tiska i materijale iz ostalih multimodalnih izvora o aktualnim događajima. Izvještava o situacijama iz života mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i uspoređuje ih s onima u svojoj zemlji. Opisuje sličnosti i razlike između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) te uspoređuje navedene pojave u vlastitoj kulturi i drugim kulturama. Uočava da je značenje pojedinih jezičnih izraza kulturno uvjetovano te da se može razlikovati od sličnih izraza u materinskome ili drugim stranim jezicima. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	Uz čestu pomoć uspoređuje i komentira život mladih i običaje u vlastitoj zemlji i zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć prepoznaje utjecaj osobnih stavova na poimanje drugih kultura.
SŠ (2) NJ B.3.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te iskušava nove obrasce u ponekim nepoznatim situacijama.	Sudjeluje u komunikaciji u jednostavnim simuliranim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Na konkretnim primjerima opisuje utjecaj društvenih odnosa na proces komunikacije i s time povezane komunikacijske konvencije. Povezuje uzroke nesporazuma s različitim očekivanjima, prethodnim iskustvima i stavovima sugovornika te različitim vrijednostima i uvjerenjima. Uočava da jednako ponašanje u različitim kulturama /kulturnim skupinama može imati različito značenje. Prepoznaje da je sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano.	U jednostavnim komunikacijskim situacijama uz čestu pomoć se služi primjerenim obrascima ponašanja.
SŠ (2) NJ B.3.3. Učenik poštuje drukčije svjetonazore i objašnjava zašto je potrebno prevladati stereotipe i predrasude.	U različitim izvorima izdvaja tolerantne svjetonazore od različitih oblika diskriminacije. Opisuje negativne učinke diskriminacije te predlaže rješenja u primjerima diskriminacije.	Uz poticaj izražava stav o poštovanju različitih svjetonazora. Često je svjestan stereotipa i predrasuda te uz povremenu pomoć kritizira njihovo postojanje.

	Zauzima stav u slučaju isključivanja drugih i drukčijih zbog stereotipa i predrasuda. Promišlja o osobnim stereotipima i predrasudama i iznosi stav o tome. Opisuje osobne stavove i vrijednosti te prepoznaje njihov utjecaj na poimanje drugih kultura i kulturnih skupina.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, a bavljenje sadržajima u okviru teme »Politika, društvo i aktivno građanstvo« može biti primjeren poticaj za objašnjavanje utjecaja osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura. Iako sva tematska područja omogućuju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, teme »Način življenja« te »Slobodno vrijeme i zabava« mogu biti pogodne za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim uzrocima nesporazuma i osvještavanje osobnoga načina razmišljanja. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.3.1. Učenik povezuje i primjenjuje širok raspon strategija učenja i uporabe jezika koje odgovaraju njegovu stilu učenja.	Iskušava i kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika te prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja i potiču učinkovitost učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane te organizira učenje jezičnih sadržaja u skladu s tim. Povezuje nova znanja s već postojećim znanjima, uklapa ih u poznate obrasce služeći se njima u novome kontekstu. Prepoznaje osobne i tuđe pogreške i tom se spoznajom služi u daljnjem procesu učenja. Aktivno sudjeluje u radu u skupini i surađuje s drugim članovima skupine kako bi zajedno izvršili zadatak. Daje potporu i konstruktivnu povratnu informaciju ostalim članovima skupine u procesu vrednovanja rada u skupini. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju.

	Postavlja si ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Procjenjuje i bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	
SS (2) NJ C.3.2. Učenik prikuplja i kritički procjenjuje informacije iz različitih izvora te priprema prezentaciju s temom iz područja osobnoga interesa i svakodnevice.	Izabire i razvrstava informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Propituje i vrednuje informacije, ideje, stavove povezane s osobnim iskustvima i poznatim temama. Sažima i parafrizira tekstove. Samostalno izrađuje prezentaciju s temom iz svoje svakodnevice i područja osobnoga interesa. Redovito se služi dvojezičnim rječnikom i povremeno jednojezičnim rječnikom.	Uz čestu se pomoć služi informacijama iz različitih izvora, a pri izradi prezentacije povremeno je samostalan.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 4. razred, 9. godina učenja – 64 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
SS (2) NJ A.4.1. Učenik razumije duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općima temama.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene tekstove povezane s njegovom strukom. Izvodi i vrednuje zaključke o složenijim odnosima među informacijama iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Procjenjuje jednostavno implicitno značenje. Iz konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima.	
SS (2) NJ A.4.2. Učenik proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i srednje složene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Opisuje, sažima, uopćava i iznosi zaključke na strukturiran i jasan način. Izražava osobno mišljenje i kritički razmatra sadržaj iz različitih izvora. Jasno i strukturirano prezentira poznatu temu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SS (2) NJ A.4.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u srednje dugim i srednje složenim razgovorima povezanim s općim temama i karakterističnim za njegovu struku. Sudjeluje u spontanim razgovorima. Započinje i potiče razgovor u slučaju prekida i pauza. Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SS (2) NJ A.4.4. Učenik piše srednje duge i srednje složene tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih i složenih tekstnih vrsta: sastavak, izvješće, jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, jednostavan članak o određenoj temi iz područja osobnoga interesa, osobno pismo, službeno pismo	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su

	(upit, žalba, prijava na posao...) ili elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Povezuje i grupira informacije i argumente iz različitih izvora. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Samostalno primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova, formalni stil uz predložak. Organizira i oblikuje i pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne ideje i potporu). Povezuje više odlomaka u tekst, planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše nepoznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene teme:

Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad /zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Politika, društvo i aktivno građanstvo

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

– prezent, perfekt, preterit, imperativ, pasiv prezenta i preterita, konjunktiv preterita pomoćnih i modalnih glagola

– kondicional

– deklinacija imenica i zamjenica

– deklinacija i stupnjevanje pridjeva, particip kao atribut

– prilozi

– prijedlozi

– rekacija nekih učestalih glagola

– negacije

– nezavisnosložene rečenice

– zavisnosložene rečenice: s veznicima *dass, ob, weil, obwohl, wenn, als, seit, bis, so dass, damit, um....zu*

– odnosne rečenice

– pogodbene rečenice (za sadašnjost i budućnost).

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa
 objašnjavanje i obrazlaganje
 izricanje pretpostavki
 oblikovanje i iznošenje argumenata
 sustavno izlaganje
 izražavanje apstraktnih ideja
 sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, izrada letka ili brošure.

U četvrtome razredu srednjoškolskog odgoja i obrazovanja jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem, moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.4.1. Učenik izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između	Kritički promišlja o aktualnim zbivanjima i problemima suvremenoga društva s naglaskom na probleme mladih.	Uz čestu pomoć izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina u

regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom te opisuje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite i drugih kultura.	Uspoređuje život mladih, njihov svakodnevni život i običaje te školski sustav u zemljama njemačkoga govornog područja s onima u vlastitoj zemlji. Opisuje osnovne probleme regionalnih, socijalnih kultura te kultura mladih na temelju analize multimodalnih izvora. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) u vlastitoj kulturi i drugim kulturama te zaključuje o njihovim sličnostima i razlikama. Opisuje kulturu kao kompleksan sustav unutar kojega postoje kulturne podskupine (socijalne, generacijske, regionalne i dr.). Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta te razumije upotrebu različitih stilskih registara.	vlastitoj zemlji i u zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć opisuje utjecaj osobnih vrijednosti i stavova na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.
SŠ (2) NJ B.4.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te prilagođava obrasce osobnoga ponašanja u nepoznatim situacijama.	Sudjeluje u komunikaciji u složenijim simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Koristi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama te svladane obrasce prilagođava novim situacijama. Poštuje komunikacijske konvencije u formalnim i neformalnim situacijama. Povezuje uzroke nesporazuma s različitim očekivanjima, prethodnim iskustvima i stavovima sugovornika te različitim vrijednostima i uvjerenjima. Objašnjava kako određeno ponašanje ili informacije u različitim kulturama /kulturnim skupinama mogu biti interpretirani na različite načine. Objašnjava na koji je način sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano.	Uz čestu se pomoć služi primjerenim obrascima ponašanja u složenijim komunikacijskim situacijama te pritom ponekad uočava utjecaj kulture na komunikacijske i kulturne obrasce. Često objektivno sagledava uzroke nesporazuma i ponekad prilagođava osobno ponašanje.
SŠ (2) NJ B.4.3. Učenik iznosi stav o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.	Objašnjava važnost kulturne raznolikosti. Argumentira osobne stavove o jednakosti svih ljudi neovisno o kulturi, svjetonazoru, seksualnoj orijentaciji, vjeroispovijesti itd. Opisuje osobne vrijednosti i stavove te razmatra njihov utjecaj na poimanje vlastite kulture i drugih kultura. Objašnjava važnost humanističkih vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i poštovanje drugoga.	Uz poticaj argumentira pravo na jednakost svih ljudi i kultura te se suprotstavlja predrasudama i kršenju prava na različitost svjetonazora, seksualne orijentacije i vjeroispovijesti.

	Kritički se odnosi i suprotstavlja predrasudama o vlastitoj kulturi i drugim kulturama. Uspoređujući različite vrijednosne sudove o vlastitoj kulturi i drugim kulturama, osmišljava strategije za izbjegavanje i/ili prevladavanje nesporazuma i predrasuda o vlastitoj kulturi i drugim kulturama.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, a bavljenje sadržajima u okviru teme »Politika, društvo i aktivno građanstvo« može biti primjeren poticaj za objašnjavanje utjecaja osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura. Iako sva tematska područja omogućuju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, teme »Način življenja« te »Slobodno vrijeme i zabava« mogu biti pogodne za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim uzrocima nesporazuma i osvještavanje osobnoga načina razmišljanja. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.4.1. Učenik kombinira i primjenjuje velik broj strategija učenja i uporabe jezika.	Analizira i povezuje nove sadržaje sa smisleno nadređenim i podređenim pojmovima i nizovima pojmova. Svjesno se izlaže komunikacijskim situacijama radi unapređenja svoga jezičnog umijeća. Primjenjuje nova znanja u drugim tematskim područjima. Iskušava nove pristupe učenju. Prepoznaje pogreške i u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije ih uklanja. Aktivno surađuje s drugim učenicima pri radu u skupini i daje prijedloge o načinu rada i vrednovanja. Postavlja kriterije za procjenu svog znanja. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak. Postavlja svoje ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju.	Povremeno primjenjuje strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju.

	Bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	
SS (2) NJ C.4.2. Učenik pronalazi, uspoređuje te kritički procjenjuje informacije iz različitih izvora znanja na njemačkome jeziku.	Služi se tradicionalnim i suvremenim medijima na njemačkome jeziku primjerenima dobi i dosegnutoj jezičnoj razini. Prema svojim potrebama bira informacije iz različitih izvora i vrsta tekstova. Uspoređuje, sažima i kritički procjenjuje informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Parafrazira informacije prikupljene iz različitih izvora u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije. Prepoznaje različite vrste tekstova, njihovu svrhu, ciljanu publiku i namjeru autora te razlikuje činjenice od mišljenja i stavova. Priprema referate, izlaganja, prezentacije, istraživačke projekte s primjerenim pojedinostima i učinkovito strukturirane kako bi ga ciljana skupina mogla razumjeti. Služi se dvojezičnim i jednojezičnim rječnikom za pronalaženje značenja nepoznatih riječi.	Uz čestu se pomoć služi informacijama iz različitih izvora i složenijih tekstova, a pri izradi prezentacije povremeno je samostalan.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 1. razred, 6. godina učenja – 105 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.1.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s poznatim temama. Vrednuje određene informacije i uočava nešto složenije odnose među informacijama u tekstu. Izvodi zaključke na temelju slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije jednostavne sadržaje u tradicionalnim i suvremenim medijima. Čita prilagođene književne tekstove. Provjerava osobno razumijevanje.	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.1.2. Učenik proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove o poznatim temama. Opisuje, prepričava i izvještava o sadržajima povezanim s poznatim temama. Iznosi kratke i uvježbane prezentacije o poznatim temama te jednostavno objašnjava svoje mišljenje. Razumljivo izgovora riječi te prepoznaje i primjenjuje prikladnu intonaciju u kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.1.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije i sudjeluje u kratkim i jednostavnim razgovorima o poznatim temama. Prilagođava govornu interakciju kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.1.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: kratki opisi događaja i osobnih iskustava, kratke osobne poruke, kratko osobno pismo/elektronička pošta. Prenosi informacije iz poznatih tekstova.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova. Upotrebljava jednostavna vezna sredstva za povezivanje rečenica unutar teksta. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše većinu poznatih riječi i djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad/zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Jednostavne teme vezane uz struku. Preporučene jezične strukture: – prezent, perfekt i preterit pravilnih i učestalih nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola; imperativ – konjunktiv II. od <i>haben, sein, mögen</i> – pasiv (prezent) – imenice s određenim i neodređenim članom; osnove uporabe određenoga, neodređenoga i nultoga člana – pridjevi kao dio predikata i kao atributi nakon određenoga i neodređenoga člana – stupnjevanje pridjeva – negacije <i>nicht, nein, kein</i> – osobne i posvojne zamjenice – upitne, neodređene i pokazne zamjenice – odnosne zamjenice <i>der/die/das</i> u nominativu i akuzativu – prilozi vremena, mjesta, uzroka, načina – prijedlozi s dativom, akuzativom – red riječi u jednostavnim proširenim rečenicama (TeKaMoLo, glagoli s dva objekta), nezavisnosložene rečenice – zavisnosložene rečenice s veznicima <i>wenn, als, weil, dass, damit</i> – red riječi u zavisnosloženoj i nezavisnosloženoj rečenici – infinitivna grupa kao dopuna glagolu. Jezično-komunikacijske funkcije: postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja izražavanje mišljenja opisivanje nada i planova opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa objašnjavanje i obrazlaganje izricanje pretpostavki oblikovanje i iznošenje argumenata sustavno izlaganje izražavanje apstraktnih ideja sudjelovanje u diskusiji.		

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, izrada letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redosljeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

Tijekom srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jezična znanja usvojena u osnovnoj školi usustavljaju se, produbljuju i proširuju. Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvježavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj se razini učenici izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B. 1.1. Učenik komentira pojedine aspekte vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom te prepoznaje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Komentira članke iz tiska i materijale iz ostalih multimodalnih izvora o aktualnim događajima. Izvještava o situacijama iz života mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i uspoređuje ih s onima u svojoj zemlji. Opisuje sličnosti i razlike između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i	Uz čestu pomoć komentira medijske materijale o aktualnim događajima te uspoređuje život mladih i običaje u vlastitoj zemlji i zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć prepoznaje utjecaj osobnih stavova na poimanje drugih kultura.

	kulturama povezanim s njemačkim jezikom. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) te uspoređuje navedene pojave u vlastitoj kulturi i drugim kulturama. Uočava da je značenje pojedinih jezičnih izraza kulturno uvjetovano te da se može razlikovati od sličnih izraza u materinskome jeziku ili drugim stranim jezicima. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	
SŠ (2) NJ B.1.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te iskušava nove obrasce u ponekim nepoznatim situacijama.	Sudjeluje u komunikaciji u jednostavnim simuliranim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Poznaje neke strategije za rješavanje nesporazuma. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Na konkretnim primjerima opisuje utjecaj društvenih odnosa na proces komunikacije i s time povezane komunikacijske konvencije. Povezuje uzroke nesporazuma s različitim očekivanjima, prethodnim iskustvima i stavovima sugovornika te različitim vrijednostima i uvjerenjima. Uočava da jednako ponašanje u različitim kulturama / kulturnim skupinama može imati različito značenje. Prepoznaje da je sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano.	Uz čestu pomoć služi se primjerenim obrascima ponašanja u jednostavnim komunikacijskim situacijama; uz čestu pomoć započinje i završava komunikaciju, postavlja pitanje ili traži dodatno objašnjenje ako nešto ne razumije.
SŠ (2) NJ B.1.3. Učenik poštuje drukčije svjetonazore te iznosi argumente protiv različitih oblika diskriminacije i objašnjava zašto je potrebno prevladati stereotipe i predrasude.	U različitim izvorima izdvaja tolerantne svjetonazore od različitih oblika diskriminacije. Opisuje negativne učinke diskriminacije te predlaže rješenja u primjerima diskriminacije. Zauzima stav u slučaju isključivanja drugih i drukčijih zbog stereotipa i predrasuda. Promišlja o osobnim stereotipima i predrasudama te iznosi stav o tome.	Uz poticaj izražava stav o poštovanju različitih svjetonazora te kritizira različite oblike diskriminacije; često je svjestan stereotipa i predrasuda te uz poticaj kritizira njihovo postojanje.

	Opisuje osobne stavove i vrijednosti te prepoznaje njihov utjecaj na poimanje drugih kultura i kulturnih skupina.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvođenje zaključaka o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojnoobrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.1.1. Učenik bira i primjenjuje širok raspon strategija učenja i uporabe jezika kako bi poboljšao rezultate učenja.	Iskušava različite strategije učenja i uporabe jezika te prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane i organizira učenje jezičnih sadržaja u skladu s tim. U izravnoj izloženosti jeziku koji uči prepoznaje potencijal u učenju jezika. Prepoznaje sličnosti i razlike među jezičnim elementima u njemačkome i hrvatskome jeziku te u drugim jezicima koje uči te uočava mogućnost pozitivnoga transfera. Postavlja ciljeve i planove za unapređenje osobnoga rada. Vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Sudjeluje u radu u skupini i vrednuje kvalitetu svoga doprinosa procesima rada u skupini. Procjenjuje i bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika te povremeno prepoznaje strategije kojima postiže učinkovitost u učenju.

SŠ (2) NJ C.1.2. Učenik prikuplja i kritički procjenjuje informacije iz različitih izvora te priprema prezentaciju s temom iz područja osobnoga interesa i svakodnevice.	Izabire i razvrstava informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Propituje i vrednuje informacije, ideje, stavove povezane s osobnim iskustvima i poznatim temama. Sažima i parafrazira tekstove. Samostalno izrađuje prezentaciju s temom iz svoje svakodnevice i područja osobnoga interesa. Redovito se služi dvojezičnim rječnikom i povremeno jednojezičnim rječnikom.	Uz čestu pomoć služi se informacijama iz različitih izvora, a pri izradi prezentacije povremeno je samostalan.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na osnovnu školu. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 2. razred, 7. godina učenja – 105 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.2.1. Učenik razumije srednje duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove. Preispituje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu. Izvodi i vrednuje zaključke iz slušanoga, pročitanoga i vizualnoga sadržaja. Prepoznaje implicitno značenje. Iz poznatoga konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza.	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

	Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Samostalno čita prilagođene književne tekstove. Razlikuje značenje iskaza prema razlikama u intonaciji.	
SŠ (2) NJ A.2.2. Učenik proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i jednostavne tekstove. Uz nešto više pojedinosti opisuje, prepričava, izvještava i uspoređuje zadane sadržaje. Iznosi mišljenje ili stav, obrazlažući ih na jednostavan, organiziran i smislen način. Prezentira jednostavnu, poznatu temu poštujući osnovna pravila strukturiranja. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju
SŠ (2) NJ A.2.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije u srednje dugim i jednostavnim razgovorima. Sporazumijeva se u spontanim svakodnevnim govornim situacijama. U razgovoru sudjeluje djelomično aktivno, odgovara na pitanja i povremeno potiče interakciju postavljanjem jednostavnih pitanja. Prosuduje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.2.4. Učenik piše srednje duge, jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: dnevnik, jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, kratka priča, izvješće o događaju iz osobnoga iskustva, osobno pismo i elektronička pošta. Prenosi informacije iz poznatih tekstova i osobnoga iskustva, izriče osobno mišljenje.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova. Smisleno povezuje pojedine dijelove unutar teksta. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše poznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad/zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Jednostavne teme vezane uz struku. Preporučene jezične strukture: – prezent, perfekt i preterit pravilnih i učestalih nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola; imperativ – konjunktiv II. od <i>haben, sein, mögen</i> / kondicional za izražavanje želja i pretpostavki – pasiv (prezent) – imenice s određenim i neodređenim članom; osnove uporabe određenoga, neodređenoga i nultoga člana – pridjevi kao dio predikata i kao atributi nakon određenoga i neodređenoga člana – stupnjevanje pridjeva – negacije <i>nicht, nein, kein</i> – osobne i posvojne zamjenice – upitne, neodređene i pokazne zamjenice – odnosne zamjenice <i>der/die/das</i> u nominativu i akuzativu – prilozi vremena, mjesta, uzroka, načina – prijedlozi s dativom, akuzativom – red riječi u jednostavnim proširenim rečenicama (TeKaMoLo, glagoli s dva objekta) nezavisnosložene rečenice – zavisnosložene rečenice s veznicima <i>wenn, als, weil, dass, damit</i> – red riječi u zavisnosloženoj i nezavisnosloženoj rečenici – infinitivna grupa kao dopuna glagolu. Jezično-komunikacijske funkcije: postavljanje potpitanja radi boljšeg razumijevanja izražavanje mišljenja opisivanje nada i planova opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa objašnjavanje i obrazlaganje izricanje pretpostavki oblikovanje i iznošenje argumenata sustavno izlaganje		

izražavanje apstraktnih ideja
sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, izrada letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U drugome razredu jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj se razini učenici izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.2.1. Učenik izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom te opisuje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Kritički promišlja aktualna zbivanja i probleme suvremenoga društva s naglaskom na probleme mladih. Uspoređuje život mladih, njihov svakodnevni život i običaje te školski sustav u zemljama njemačkoga govornog područja s onima u vlastitoj zemlji.	Uz čestu pomoć izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina u vlastitoj zemlji i u zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć opisuje utjecaj osobnih vrijednosti i stavova na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.

	Raspravlja o osnovnim problemima regionalnih, socijalnih kultura te kultura mladih na temelju analize multimodalnih izvora. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) u vlastitoj kulturi i drugim kulturama te zaključuje o njihovim sličnostima i razlikama. Opisuje kulturu kao kompleksan sustav unutar kojega postoje kulturne podskupine (socijalne, generacijske, regionalne i dr.). Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	
SŠ (2) NJ B.2.2 Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te prilagođava obrasce osobnoga ponašanja u nepoznatim situacijama.	Sudjeluje u komunikaciji u složenijim simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se nekim strategijama za rješavanje nesporazuma. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama te svladane obrasce mijenja u novim situacijama. Poštuje komunikacijske konvencije u formalnim i neformalnim situacijama. Povezuje uzroke nesporazuma s različitim očekivanjima, prethodnim iskustvima i stavovima sugovornika te različitim vrijednostima i uvjerenjima. Objašnjava kako određeno ponašanje ili informacije u različitim kulturama / kulturnim skupinama mogu biti interpretirani na različite načine. Objašnjava na koji je način sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano.	Uz čestu pomoć služi se primjerenim obrascima ponašanja u složenijim komunikacijskim situacijama te pritom ponekad uočava utjecaj kulture na komunikacijske i kulturne obrasce, često objektivno sagledava uzroke nesporazuma te ponekad prilagođava osobno ponašanje.
SŠ (2) NJ B.2.3. Učenik iznosi stav o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.	Objašnjava važnost kulturne raznolikosti. Argumentira osobne stavove o jednakosti svih ljudi neovisno o kulturi, svjetonazoru, seksualnoj orijentaciji, vjeroispovijesti itd. Opisuje osobne vrijednosti i stavove te razmatra njihov utjecaj na poimanje vlastite kulture i drugih kultura.	Uz poticaj argumentira pravo na jednakost svih ljudi i kultura te se često suprotstavlja predrasudama i kršenju prava na različitost svjetonazora, seksualne orijentacije i vjeroispovijesti.

	Objašnjava važnost humanističkih vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i poštovanje drugoga. Kritički se odnosi i suprotstavlja predrasudama o vlastitoj kulturi i drugim kulturama. Uspoređujući različite vrijednosne sudove o vlastitoj kulturi i drugim kulturama, osmišljava strategije za izbjegavanje i/ili prevladavanje nesporazuma i predrasuda o vlastitoj kulturi i drugim kulturama.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvođenje zaključaka o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.2.1. Učenik povezuje i primjenjuje širok raspon strategija učenja i uporabe jezika koje odgovaraju njegovu stilu učenja.	Iskušava i kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika i prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja i potiču učinkovitost učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane i organizira učenje. jezičnih sadržaja u skladu s tim Povezuje nova s već postojećim znanjima, uklapa ih u poznate obrasce koristeći se njima u novome kontekstu. Prepoznaje osobne i tuđe pogreške i tom se spoznajom koristi u daljnjem procesu učenja.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju.

	Aktivno sudjeluje u radu u skupini i surađuje s drugim članovima skupine kako bi zajedno izvršili zadatak. Daje potporu i konstruktivnu povratnu informaciju ostalim članovima skupine u procesu vrednovanja rada. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak. Postavlja si ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Procjenjuje i bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	
SS (2) NJ C.2.2. Učenik pronalazi, uspoređuje te kritički procjenjuje informacije iz složenijih tekstova.	Služi se tradicionalnim i suvremenim medijima na njemačkome jeziku primjerenima dobi i jezičnoj razini. Prema svojim potrebama bira informacije iz različitih izvora i vrsta tekstova. Uspoređuje, tumači i procjenjuje informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Sažima i parafrazira informacije prikupljene iz različitih izvora u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije. Prepoznaje različite vrste tekstova, njihovu svrhu, ciljanu publiku i namjeru autora. Priprema referate, izlaganja, prezentacije, istraživačke projekte s primjerenim pojedinostima i učinkovito strukturirane kako bi ga ciljana skupina mogla razumjeti. Služi se dvojezičnim i jednojezičnim rječnikom za pronalaženje značenja nepoznatih riječi.	Uz čestu pomoć služi se informacijama iz različitih izvora i složenijih tekstova, a pri izradi prezentacije povremeno je samostalan.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na osnovnu školu. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 3. razred, 8. godina učenja – 140 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.3.1. Učenik razumije srednje duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama. Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Izvodi i vrednuje zaključke o složenijim odnosima među informacijama iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Prepoznaje implicitno značenje. Iz konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Samostalno čita prilagođene književne tekstove. Razlikuje značenje iskaza prema razlikama u intonaciji. Razumije sadržaje izgovorene jasno i uobičajenim tempom na standardnome jeziku.	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.3.2. Učenik proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i srednje složene tekstove. Iscrpno opisuje, prepričava, izvještava i uspoređuje zadane sadržaje te organizirano iznosi mišljenje ili stav o njima. Jasno prezentira poznatu temu i primjenjuje pravila strukturiranja prezentacije. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

SŠ (2) NJ A.3.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u srednje dugim i srednje složenim razgovorima i/ili manje kompleksnoj, uvježbanoj raspravi. Sporazumijeva se u spontanitim svakodnevnim govornim situacijama. Započinje, prati, održava i završava razgovor. Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.3.4. Učenik piše srednje duge i srednje složene tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih i složenijih tekstnih vrsta: jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, osvrt na knjigu ili film, sastavak, izvješće, sažetak jednostavnoga teksta o poznatim temama, osobno pismo i elektronička pošta. Prenosi informacije iz njemu bliskih i poznatih izvora. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Razvija temu, opisuje stvarne i zamišljene događaje, osobna i tuđa iskustva, izražava osobna i tuđa mišljenja. Samostalno primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova, formalni stil primjenjuje uz predložak. Organizira i oblikuje pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne ideje i potporu). Povezuje više odlomaka u tekst, uređuje i organizira tekst. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše nepoznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (1) NJ A.3.5. Sažima i prevodi kratke i jednostavne tekstove.	– usmeno ili pismeno sažima jedan ili više tekstova proizvedenih na njemačkome jeziku u jedan tekst na materinskome jeziku – prevodi pisani ili govoreni tekst na njemačkome jeziku na materinski jezik vodeći računa o kulturnim posebnostima jezika	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sažima i prevodi kratke i jednostavne tekstove. Polovično izvršava zadatak.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda		

Preporučene teme:

Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad/zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Politika, društvo i aktivno građanstvo

Teme vezane uz struku.

Preporučene jezične strukture:

– prezent, perfekt, preterit; imperativ

– pasiv prezenta i preterita

– konjunktiv preterita pomoćnih i modalnih glagola; kondicional

– deklinacija imenica i zamjenica

– pridjevi kao dio predikata i kao atributi (svi oblici deklinacija), stupnjevanje pridjeva

– negacije

– upitne, pokazne zamjenice, neodređene i odnosne zamjenice

– prilozi vremena, mjesta, uzroka, načina

– prijedlozi s genitivom, dativom, akuzativom

– nezavisno složene rečenice

– zavisno složene rečenice: s veznicima *dass, ob, weil, obwohl, wenn, als, seit, damit, um....zu*

– odnosne rečenice; pogodbene rečenice (za sadašnjost i budućnost)

– infinitivna grupa kao nadopuna glagolu.

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, izrada letka ili brošure, prepričavanje

slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U trećemu razredu jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama.

Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj se razini učenici izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

Odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.3.1. Učenik objašnjava utjecaj osobnih stavova i vrijednost na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura, kulturnu uvjetovanost komunikacijskih i kulturnih obrazaca.	Objašnjava informacije o zemljama njemačkoga govornog područja na temelju raznih multimodalnih izvora. Komentira situacije iz suvremenoga života zemalja njemačkoga govornog područja i vlastite zemlje s područja znanosti, umjetnosti, tehnike, sporta i politike. Opisuje značenje pojedinih jezičnih izraza u različitim kulturološkim kontekstima. Opisuje kulturu kao kompleksan sustav unutar kojega postoje kulturne podskupine (socijalne, generacijske, regionalne i dr.) i koji je podložan promjenama. Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada te objašnjava i daje primjere za višestruku složenost osobnih identiteta u užemu i širemu okružju. Opisuje svoje poimanje vlastite kulture i objašnjava kako ono utječe na doživljavanje drugih kultura. Opisuje pojave kulture vlastitoga jezika i kultura povezanih s njemačkim jezikom bez donošenja vrijednosnih prosudbi. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta te razumije upotrebu različitih stilskih registara.	Uz čestu pomoć objašnjava utjecaj svoga poimanja vlastite kulture na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura te objašnjava kako na komunikacijske i kulturne obrasce utječe pojedina kultura.

SŠ (2) NJ B.3.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te prilagodljivo reagira u nepoznatim situacijama u kojima treba riješiti kulturološki uvjetovan problem.	Sudjeluje u komunikaciji u složenim simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se nekim strategijama za rješavanje nesporazuma. Prilagodljivo se služi jezičnim repertoarom i obrascima ponašanja. Poštuje komunikacijske konvencije u formalnim i neformalnim situacijama. Prepoznaje proturječja i nesigurnosti kao sastavnice međukulturne komunikacije. Analizira razlike u komunikaciji. Pokušava unaprijed prepoznati problem ili nesporazum u komunikaciji.	Uz čestu pomoć služi se primjerenim obrascima ponašanja i jednostavnim strategijama za rješavanje nesporazuma u složenim komunikacijskim situacijama, ponekad prilagodljivo reagira u nepoznatim i nerazumljivim situacijama.
SŠ (2) NJ B.3.3. Učenik argumentira stav o jednakosti svih ljudi usprkos njihovoj različitosti te različitost procjenjuje kao prednost i mogućnost za učenje.	Opisuje razlike između sebe i drugih te ih razmatra kao prednost i mogućnost za učenje te doprinos osobnomu razvoju. Uspoređuje raznolikosti u osobnome okružju i u zemljama njemačkoga govornog područja te svoje stavove usklađuje u odnosu na uočene sličnosti i razlike. Procjenjuje osobne i druge vrijednosne sustave i stavove te isprobava različite modele ponašanja. Procjenjuje utjecaj osobnoga međukulturnoga iskustva na svoja razmišljanja, stavove i postupke. Uz poticaj učitelja pokušava objektivno razmatrati različite kulturno uvjetovane pojave. Pokušava prihvatiti kulturno uvjetovane pojave i kad su znatno drukčije od njegova referentnog okvira.	Uz poticaj se zalaže za jednakost svih ljudi te različitost procjenjuje kao prednost i mogućnost za učenje te doprinos osobnomu razvoju.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, a bavljenje sadržajima u okviru tema »Politika, društvo i aktivno građanstvo« i »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje« može biti primjeren poticaj za izvođenje zaključaka o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih. Iako sva tematska područja omogućuju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, teme »Način življenja« te »Slobodno vrijeme i zabava« mogu biti posebno pogodne za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma.		

Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.3.1. Učenik kombinira i primjenjuje velik broj strategija učenja i uporabe jezika.	Analizira i povezuje nove sadržaje sa smisleno nadređenim i podređenim pojmovima i nizovima pojmova. Svjesno se izlaže komunikacijskim situacijama radi unapređenja svoga jezičnog umijeća. Primjenjuje nova znanja u drugim tematskim područjima. Iskušava nove pristupe učenju. Prepoznaje pogreške i u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije ih uklanja. Aktivno surađuje s drugim učenicima pri radu u skupini i daje prijedloge o načinu rada i vrednovanja. Postavlja kriterije za procjenu svoga znanja. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak. Postavlja svoje ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	Povremeno primjenjuje strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju.
SŠ (2) NJ C.3.2. Učenik se služi različitim izvorima znanja na njemačkome jeziku uključujući elektroničke medije i obrazovne programe te ih kritički procjenjuje.	Uspoređuje i analizira informacije iz različitih izvora. Sažima i kritički procjenjuje informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Razvrstava informacije prema logičnim vezama. Razlikuje činjenice od mišljenja i stavova. Služi se dvojezičnim i jednojezičnim rječnikom za pronalaženje značenja nepoznatih riječi.	Uz čestu pomoć služi se različitim izvorima znanja.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja.

Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačno

procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika.

Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.

Strukovne škole Njemački jezik 4. razred, 9. godina učenja – 128 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.4.1. Učenik razumije duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove od osobnoga interesa te vezane uz struku. Kritički procjenjuje sadržaj teksta. Izvodi zaključke na temelju konkretnoga i implicitnoga značenja. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Samostalno čita prilagođene i/ili jednostavne neprilagođene književne tekstove. Razumije sadržaje izgovorene jasno i uobičajenim tempom na standardnome jeziku.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.4.2. Učenik proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i srednje složene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Opisuje, sažima, uopćava i iznosi zaključke na strukturiran i jasan način. Izražava osobno mišljenje te ga argumentira. Jasno i strukturirano prezentira poznatu temu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i srednje složene govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.4.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i srednje složenoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u srednje dugim i srednje složenim razgovorima i/ili raspravama povezanima s općim temama i razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Sudjeluje u spontanim neformalnim i nekim formalnim razgovorima.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u dugoj i složenoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Iznosi argumente za i protiv te ih dokazuje primjerima. Započinje razgovor, prati tijek, potiče sugovornike te aktivno preuzima svoju ulogu u razgovoru. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	
SŠ (2) NJ A.4.4. Učenik piše srednje duge i srednje složene tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja različitih tekstnih vrsta: sastavak, osvrt na knjigu ili film, izvješće, upute za provođenje određene aktivnosti, članak o određenoj temi iz područja osobnoga interesa, osobno pismo, službeno pismo (upit, žalba, prijava na posao...) ili elektronička pošta. Objedinjuje i vrednuje informacije i argumente iz različitih izvora. Primjenjuje pravila pisanja srednje složenih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Izražava uzročno-posljedične i vremenske veze, niže, suprotstavlja i obrazlaže ideje, izdvaja glavne misli od sporednih, generalizira i daje primjere, izriče doslovno i preneseno značenje, opisuje stvarne i zamišljene događaje, osobna i tuđa iskustva, izražava pretpostavke, osobna i tuđa mišljenja, daje kritički osvrt, navodi različite argumente, prednosti i nedostatke određenih ideja, objašnjava razloge za i protiv nekoga stajališta. Razlikuje i primjenjuje formalni i neformalni stil pisanja tekstova. Organizira i oblikuje pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne argumente i potporu). Organizira i povezuje više odlomaka u tekst. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.4.5. Učenik sažima i prevodi srednje duge i srednje složene tekstove.	Usmeno ili pismeno sažima jedan ili više tekstova proizvedenih na njemačkome jeziku u jedan tekst na materinskome jeziku. Prevodi pisani ili govoreni tekst na njemačkome jeziku na materinski jezik vodeći računa o kulturnim posebnostima jezika. Posreduje na njemačkome ili materinskome jeziku u neposrednoj usmenoj interakciji između dvaju ili više sugovornika koji ne dijele isti jezik, a od kojih jedan govori samo njemačkim jezikom.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sažima i prevodi srednje duge i srednje složene tekstove. Polovično izvršava zadatak.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda		

Preporučene teme:

Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad/zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Politika, društvo i aktivno građanstvo

Tekstovi vezani uz struku.

Preporučene jezične strukture:

– prezent, perfekt, preterit, futur I.

– imperativ

– pasiv

– konjunktiv preterita pomoćnih i modalnih glagola; kondicional

– deklinacija imenica i zamjenica

– deklinacija i stupnjevanje pridjeva

– negacije

– nezavisno složene rečenice

– zavisno složene rečenice: s veznicima *dass, ob, weil, obwohl, wenn, als, seit, bis, so dass, damit, um....zu*

– odnosne rečenice; pogodbene rečenice

– infinitivne skupine.

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, izrada letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redosljed teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U četvrtome razredu jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične se strukture poučavaju integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.4.1. Učenik preispituje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura, provjerava točnost pretpostavki o kulturnoj uvjetovanosti komunikacijskih i kulturnih obrazaca.	Kritički razmatra informacije o zemljama njemačkoga govornog područja na temelju raznih multimodalnih izvora. Kritički se osvrće na aktualna zbivanja i probleme u zemlji i inozemstvu. Analizira komunikacijske i kulturne obrasce te provjerava točnost pretpostavki o njihovoj kulturnoj uvjetovanosti. Definira kulturu kao kompleksan sustav unutar kojega postoje kulturne podskupine (socijalne, generacijske, regionalne i dr.) i koji je podložan promjenama. Zaključuje o utjecaju osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura. Tumači pojave kultura povezanih s njemačkim jezikom bez donošenja vrijednosnih prosudbi. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta te razumije upotrebu različitih stilskih registara.	Uz čestu pomoć preispituje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura te ponekad kritički razmatra običaje, aktualna zbivanja i aspekte kultura povezanih s njemačkim jezikom.
SŠ (2) NJ B.4.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te prilagodljivo reagira u nepoznatim situacijama i uspješno rješava kulturološki uvjetovan problem.	Sudjeluje u komunikaciji u složenim simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Samostalno se služi strategijama za rješavanje nesporazuma. Samostalno i prilagodljivo služi se jezičnim repertoarom i obrascima ponašanja. Poštuje komunikacijske konvencije u formalnim i neformalnim situacijama.	Uz čestu pomoć predviđa nesporazume u složenim komunikacijskim situacijama te prilagođava osobno ponašanje.

	Objašnjava uzroke proturječja i nesigurnosti u međukulturnoj komunikaciji. Analizira razlike u komunikaciji te prilagođava osobno ponašanje. Analizira situaciju te predviđa moguće nesporazume.	
SŠ (2) NJ B.4.3. Učenik se zalaže za ravnopravnost među ljudima temeljenu na poštovanju raznolikosti vrijednosnih sustava.	Cijeni različitosti između sebe i drugih te ih razmatra kao prednost i mogućnost za učenje i razvoj osobnosti. Kritički obrazlaže raznolikost u vlastitoj zemlji te u zemljama njemačkoga govornog područja i tom se raznolikošću služi kao mogućnošću za učenje i razvoj osobnosti. Može definirati osobne, ali nepristrane kriterije za procjenjivanje različitih vrijednosnih sustava društva u kojemu živi i društava zemalja njemačkoga govornog područja. Poštuje kulturno uvjetovane pojave i kad su značajno drukčije od njegova referentnog okvira. Iskazuje potrebu da ostvari izravan kontakt s kulturama povezanim s njemačkim jezikom i da nastavi samostalno proširivati svoja znanja o njima.	Uz poticaj argumentirano obrazlaže postojanje različitih vrijednosnih sustava kao ravnopravnih životnih alternativa, čak i kad se značajno razlikuju od osobnoga sustava vrijednosti. Svoja uvjerenja uz poticaj izražava na društveno prihvatljiv način te se zalaže za ravnopravnost svih ljudi.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, a bavljenje sadržajima u okviru teme »Politika, društvo i aktivno građanstvo« može biti primjeren poticaj za preispitivanje utjecaja osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura. Iako sva tematska područja omogućuju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, teme »Način življenja« te »Slobodno vrijeme i zabava« mogu biti pogodne za razvoj poštovanja raznolikosti vrijednosnih sustava kao temelj za ravnopravnost među ljudima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.4.1. Učenik svjesno primjenjuje velik broj strategija učenja i	Samostalno planira, regulira i nadzire svoje učenje.	Povremeno primjenjuje strategije učenja i uporabe jezika i procjenjuje njihovu učinkovitost.

uporabe jezika i procjenjuje njihovu učinkovitost.	Uspoređuje strategije učenja i uporabe jezika te primjenjuje one korake koji mu omogućuju da dođe do cilja. Traži pomoć ili dodatno objašnjenje kad nešto ne razumije. Planira svoju jezičnu produkciju. Traži priliku za upotrebu njemačkoga jezika i izvan nastave u komunikaciji s izvornim i drugim govornicima njemačkoga jezika. Uočava svoje pogreške, prepoznaje njihov uzrok te ih u skladu s dostignutom razinom komunikacijske kompetencije može ispraviti. Aktivno surađuje s drugim učenicima tijekom rada na zadatku u skupini. Planira suradničke aktivnosti i sudjeluje u procesu donošenja odluka. Procjenjuje osobni udio u radu u skupini i vrednuje osobni rad i rad drugih članova skupine.	
SS (2) NJ C.4.2. Učenik bira i uspoređuje tradicionalne i suvremene medije na njemačkome jeziku prikladne za pismenu i usmenu komunikaciju i daljnje učenje njemačkoga jezika te kritički promišlja njihove sadržaje.	Prati različite medije na njemačkome jeziku radi jezičnoga napretka. Kritički vrednuje informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora te se njima služi u različite svrhe. Sažima tekstove s pomoću ključnih informacija. Priprema jasno strukturirano izlaganje iz širokoga raspona tema i s primjerenim rječnikom u skladu sa svrhom, ciljanom publikom i oblikom prezentacije popraćeno odgovarajućim vizualnim elementima. Ističe važne informacije i pojedinosti u različitim tekstovima. Argumentirano iznosi i zastupa svoje stavove. Služi se dvojezičnim i jednojezičnim rječnikom za pronalaženje značenja nepoznatih riječi.	Uz čestu pomoć služi se tradicionalnim i suvremenim medijima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 1. razred, 1. godina učenja – 105 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.1.1. Učenik razumije kratke i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno i selektivno razumije kratke i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s poznatim temama. Uočava osnovnu poruku u kratkim i jednostavnim tekstovima te prepoznaje osnovne namjere sugovornika. Pronalazi određene informacije u tekstovima o poznatim temama te ih vrednuje u odnosu na osobno iskustvo i znanje. Uočava jednostavne odnose među informacijama u tekstu. Razlikuje jednostavne tekstne vrste i njihovu osnovnu namjenu. Razumije sadržaje izgovorene polako, jasno i razgovijetno. Razumije jednostavne sadržaje u tradicionalnim i suvremenim medijima.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje kratkih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.1.2. Učenik proizvodi kratke i vrlo jednostavne govorne tekstove.	Oblikuje i govori kratke i vrlo jednostavne tekstove o poznatim temama. Opisuje svoje okruženje, radnje i događaje. Prepričava kratke obrađene tekstove i slijed događaja. Primjenjuje prikladan izgovor i intonaciju. Upotrebljava preporučena jezična sredstva u uvježbanim iskazima. Pokušava samostalno produktivno upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i vrlo jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.1.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i vrlo jednostavnoj govornoj interakciji.	Postavlja jednostavna pitanja u uvježbanim situacijama i odgovara na takva pitanja.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i vrlo jednostavnoj govornoj interakciji.

	Sudjeluje u kratkim dijalozima i igrama uloga. Upotrebljava preporučena jezična sredstva u uvježbanim iskazima. Pokušava samostalno produktivno upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.1.4. Učenik piše kratke i vrlo jednostavne tekstove.	Oblikuje kratke i vrlo jednostavne tekstove prema poznatome i uvježbanome predlošku. Primjenjuje pravila pisanja vrlo jednostavnih tekstnih vrsta: kratki opisi povezani s osobnim iskustvima, kratke osobne poruke, razglednice i čestitke. Povezuje nekoliko rečenica u smisleni niz jednostavnim linearnim veznicima. Upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova. Upotrebljava preporučena jezična sredstva u uvježbanim iskazima. Pokušava samostalno produktivno upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše poznate i učestale riječi, djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene teme:

Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad/zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

– pravilni i učestali nepravilni te modalni glagoli u prezentu

es gibt

– preterit glagola *sein, haben*

– imperativ

– imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu, akuzativu

– osobne, posvojne i povratne zamjenice u nominativu i akuzativu

– neodređena zamjenica *man*

– neke upitne i pokazne zamjenice (*wer? was? wo? wohin? woher?, das, der/die/das*)

– negacije (*nicht, nein; kein* u nominativu i akuzativu)

– pridjevi kao dio predikata

– stupnjevanje pravilnih pridjeva

– jednostavne i proširene izjavne i upitne rečenice

– jednostavne rečenice s modalnim glagolom

– nezavisnosložene rečenice s veznicima *und, aber, oder, denn*.

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične strukture poučavaju se integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, a ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SS (2) NJ B.1.1. Učenik opisuje osnovne elemente kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života te na jednostavnim i konkretnim primjerima opisuje sličnosti i razlike između vlastite kulture i drugih kultura.	Opisuje pojedine karakteristike zemalja njemačkoga govornog područja i njihovih običaja te ih uspoređuje s hrvatskim. Opisuje neke aktivnosti iz svakodnevice mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i pronalazi sličnosti i razlike sa svakodnevicom mladih u vlastitoj zemlji. Primjereno reagira na čestitke i pozive na njemačkome jeziku i samostalno oblikuje čestitku ili pozivnicu, pismeno ili usmeno. U raznim multimodalnim izvorima pronalazi informacije o zemljama njemačkoga govornog područja. Uočava regionalne i stilske inačice pojedinih izraza.	Uz čestu pomoć opisuje osnovne elemente kultura povezanih s njemačkim jezikom te opisuje sličnosti i razlike između vlastite kulture i drugih kultura.
SS (2) NJ B.1.2. Učenik opisuje konkretne primjere međukulturnih susreta te objašnjava moguće uzroke nesporazuma.	Na temelju različitih konkretnih primjera međukulturnih susreta opisuje situaciju te objašnjava moguće uzroke nesporazuma. Uzroke nesporazuma ne pronalazi u stranoj osobi, pokušava objektivno sagledati situaciju. Analizira signale i reakcije sudionika u problemskim situacijama te predviđa vlastite reakcije. Predlaže načine pomoći osobama u konfliktnim situacijama.	Uz čestu pomoć opisuje različite konkretne primjere međukulturnih susreta, ponekad nepristrano sagledava uzroke nesporazuma.
SS (2) NJ B.1.3. Učenik reagira otvoreno i s interesom na strane i nerazumljive sadržaje, ponašanja i situacije.	Na jednostavnim primjerima međukulturnih susreta koji sadrže njemu nerazumljiva ponašanja ili situacije pokazuje spremnost na upoznavanje i učenje. Postavlja pitanja o autentičnim sadržajima koje ne razumije te povremeno samostalno istražuje o sadržajima koji ga zanimaju. Zanima se za svakodnevicu vršnjaka u zemljama njemačkoga govornog područja u različitim aspektima te iskazuje želju za daljnjim učenjem o životu vršnjaka u tim zemljama. Izražava potrebu prihvatanja različitosti.	U kontaktu s nerazumljivim sadržajima, ponašanjima i situacijama povezanim s njemu stranim kulturama uz poticaj iskazuje otvorenost i spremnost na upoznavanje.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda		

Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru.

Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku.

Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma.

Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.1.1. Učenik primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika u skladu sa zadatkom.	Uočava analogije i zaključuje o pravilima na temelju većega broja primjera. Otkriva logične veze među strukturama i pojmovima. Povezuje nove riječi s već poznatim sličnim riječima u materinskome jeziku i drugim jezicima koje uči (germanizmi, internacionalizmi) i uočava mogućnosti pozitivnoga transfera. Procjenjuje je li sugovornik razumio poruku promatrajući reakciju sugovornika. Isprobava razne strategije učenja i odbacuje one koje nisu učinkovite u rješavanju zadatka. Analizira rezultate učenja radi poboljšanja rezultata. Organizira i planira svoje učenje. Planira i organizira suradnju s drugima. Uvažava tuđa mišljenja i stavove. Izražava konstruktivnu kritiku i primjereno reagira na nju. Prepoznaje razloge za učenje njemačkoga jezika. Usvaja i izražava pozitivne stavove i osjećaje prema učenju njemačkoga jezika. Uočava da su pogreške sastavni dio procesa učenja i prevladava strah od nerazumijevanja i pogrešaka.	Povremeno primjenjuje različite strategija učenja i uporabe jezika prilagođene zadatku. Usvaja pozitivan stav i osjećaje prema učenju njemačkoga jezika. Pri govorenju i pisanju osjeća se samopouzdan, a pogreške prihvaća kao sastavni dio procesa učenja.

	Usprkos nesigurnosti govori* na njemačkom jeziku. Bilježi i opisuje osobni napredak i iskustvo u učenju njemačkoga jezika u svome dnevniku učenja ili jezičnoj mapi. *u skladu s dosegnutom razinom unutar domene Komunikacijska jezična kompetencija	
SŠ (2) NJ C.1.2. Učenik upotrebljava jednostavne informacije iz različitih izvora.	Služi se udžbenikom i popisom riječi u udžbeniku, dvojezičnome rječniku ili elektroničkome rječniku. U skladu s potrebama traži i pronalazi različite izvore informacija. Pronalazi i razvrstava jednostavne informacije u različitim izvorima.	Često treba pomoć pri korištenju različitim izvorima informacija.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na one usvojene u osnovnoj školi u neke drugom stranom jeziku. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 2. razred, 2. godina učenja – 105 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.2.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno i selektivno razumije srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s poznatim temama.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

	Vrednuje određene informacije i uočava nešto složenije odnose među informacijama u tekstu. Razumije sadržaje izgovorene polako, jasno i razgovijetno. Razumije jednostavne sadržaje u tradicionalnim i suvremenim medijima. Samostalno čita prilagođene književne tekstove.	
SŠ (2) NJ A.2.2. Učenik proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove o poznatim temama. Opisuje poznate situacije, odnose i preporuča događaje. Opširnije izvještava o poznatim temama. Razumljivo izgovora riječi te prepoznaje i primjenjuje prikladnu intonaciju u kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.2.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije i sudjeluje u kratkim i jednostavnim razgovorima o poznatim temama. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.2.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: kratki opisi povezani s osobnim iskustvima, kratke osobne poruke, kratka osobna pisma / elektronička pošta, razglednice i čestitke. Prenosi informacije iz poznatih tekstova. Upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova. Upotrebljava jednostavne linearne veznike za povezivanje rečenica. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše poznate i učestale riječi, djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
Preporučene teme:	Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda	

Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad/zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

– prezent

es gibt

– preterit glagola *sein*, *haben* i modalnih glagola

– perfekt pravilnih i nepravilnih glagola

– imperativ

– konjunktiv II. glagola *haben* i *sein*

– imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu, akuzativu i dativu

– osobne, posvojne i povratne zamjenice u nominativu, akuzativu i dativu

– upitne i pokazne zamjenice

– negacije *nicht*, *nein*; *kein*

– pridjevi kao dio predikata

– pridjevi kao atributi u nominativu i akuzativu nakon neodređenoga i određenoga člana

– stupnjevanje pridjeva

– jednostavne i proširene izjavne i upitne rečenice

– red riječi u rečenicama (uključujući i pravilo TeKaMoLo)

– nezavisnosložene rečenice s veznicima *und*, *aber*, *oder*, *denn*

– zavisnosložene rečenice s veznicima *weil*, *dass*, *wenn*, *als*.

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni

zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U drugome razredu jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju. Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične strukture poučavaju se integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, a ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.2.1. Učenik na konkretnim primjerima objašnjava sličnosti i razlike između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života.	Navodi i opisuje prirodne ljepote, znamenitosti i tipična jela i pića svoje zemlje i zemalja njemačkoga govornog područja. Opisuje svoju svakodnevnicu i uspoređuje ju s onom svojih vršnjaka u zemljama njemačkoga govornog područja. Na temelju raznih multimodalnih izvora upoznaje informacije o zemljama njemačkoga govornog područja. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	Uz čestu pomoć opisuje elemente kultura povezanih s njemačkim jezikom te objašnjava sličnosti i razlike između vlastite kulture i drugih kultura u aspektima svakodnevnoga života.
SŠ (2) NJ B.2.2. Učenik analizira međukulturne susrete, predlaže rješenja konfliktnih situacija te primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama.	Na temelju različitih primjera međukulturnih susreta analizira situaciju te utvrđuje uzroke nesporazuma. Pokušava objektivno sagledati uzroke nesporazuma te uočava stereotipe i predrasude kao moguće uzroke. Preispituje stajališta sugovornika, analizira njihove signale i reakcije te predviđa vlastite reakcije u toj situaciji. Predlaže pozitivno rješenje konfliktnih situacija.	Uz čestu pomoć analizira različite primjere međukulturnih susreta te često nepristrano sagledava uzroke nesporazuma, u prijedlogu vlastite reakcije često iskazuje potrebu za pozitivnim rješenjem konfliktnih situacija.

	Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji.	
SS (2) NJ B.2.3. U međukulturnim problemskim situacijama učenik pokazuje sposobnost promjene gledišta te iznosi stav o postojanju jednakih prava usprkos različitosti.	Opaža vlastite misli, osjeća i ponašanje s gledišta druge osobe. Opisuje na koji se način vlastito gledište može razlikovati od gledišta drugoga te zašto oba mogu biti valjana. Prepoznaje da različite kulture podrazumijevaju različite norme, vrijednosti i načine ponašanja te objašnjava zašto je potrebno uvažavati te različitosti. Opisuje stereotipe kao pretjerano generaliziranje stvarnosti. Objašnjava negativne učinke stereotipa i predrasuda.	Uz poticaj argumentira zašto je potrebno uvažavati međusobne različitosti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput analiziranja međukulturnih susreta, ali i za promišljanje o postojanju jednakih prava usprkos različitosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za objašnjavanje sličnosti i razlika između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SS (2) NJ C.2.1. Učenik bira, kombinira i primjenjuje veći broj strategija učenja i uporabe jezika koje prilagođava zadatku.	Uočava analogije u učestalim jezičnim strukturama i pronalazi obrasce. Induktivnim putom izvodi pravila iz niza primjera. Služi se predznanjem da bi izvršio zadatak. Mijenja svoje ponašanje na temelju povratnih informacija.	Povremeno bira i primjenjuje više različitih strategija učenja i uporabe jezika. Razvija pozitivan stav i osjeća prema učenju njemačkoga jezika. Pri govorenju i pisanju osjeća se samopouzđano, a pogreške prihvaća kao sastavni dio procesa učenja.

	Analizira svoje učenje, uočava koje su strategije za njega učinkovite te se njima služi, a odbacuje one koje mu ne pomažu. Postavlja ciljeve te planira i organizira svoje učenje. Aktivno sudjeluje u rješavanju zadataka u radu u skupini i sudjeluje u procesu odlučivanja unutar skupine. U suradnji s drugim učenicima vrednuje rad skupine i osobni doprinos prema unaprijed postavljenim kriterijima. Iskazuje pozitivan stav prema učenju njemačkoga jezika. Pokazuje samopouzdanje u uporabi jezika i prihvaća pogreške kao sastavni dio učenja. Bilježi, opisuje i procjenjuje vlastita dostignuća i iskustvo u učenju njemačkoga jezika.	
SS (2) NJ C.2.2. Učenik pronalazi i upotrebljava jednostavne informacije iz različitih izvora pritom se služeći osnovnim vještinama kritičkoga mišljenja.	Služi se tradicionalnim i suvremenim medijima na njemačkome jeziku primjerenima dobi i dosegnutoj jezičnoj razini te u njima pronalazi, uspoređuje i kritički procjenjuje informacije. Na različite načine organizira, sažima, kombinira i predstavlja prikupljene informacije. Upotrebljava prikupljene informacije da bi sastavio kratku prezentaciju sa zadanom temom. Priprema izlaganje (referat, projekt, PowerPoint prezentaciju i sl.) prema predlošku, samostalno ili u suradnji s drugim učenicima.	Uz čestu pomoć služi se multimodalnim tekstovima za pronalaženje i tumačenje informacija potrebnih za izvršenje zadatka.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika.		

U drugome razredu srednje škole strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.

Strukovne škole Njemački jezik 3. razred, 3. godina učenja – 140 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.3.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Izvodi i vrednuje zaključke o složenijim odnosima među informacijama iz slušanoga, pročitana i vizualnoga sadržaja. Prepoznaje implicitno značenje. Iz konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene jasno i umjerenim tempom. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Samostalno čita prilagođene književne tekstove. Razlikuje značenje iskaza prema razlikama u intonaciji.	U manjem broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.3.2. Učenik proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i jednostavne tekstove o poznatim temama te o temama povezanim s njegovom strukom. Opisuje poznate situacije, odnose i prepričava događaje. Opširnije izvještava o poznatim temama. Razumljivo izgovora riječi te prepoznaje i primjenjuje prikladnu intonaciju u kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

SŠ (2) NJ A.3.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije u srednje dugim i jednostavnim razgovorima povezanim s općim temama i s njegovom strukom. Sporazumijeva se u spontanim svakodnevnim govornim situacijama. U razgovoru sudjeluje djelomično aktivno, odgovara na pitanja i povremeno potiče interakciju postavljanjem jednostavnih pitanja. Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.3.4. Učenik piše srednje duge i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: dnevnik, jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, kratka priča, izvješće o događaju iz osobnoga iskustva, osobno pismo i elektronička pošta. Prenosi informacije iz poznatih tekstova i osobnoga iskustva, izriče osobno mišljenje. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova. Smisljeno povezuje pojedine dijelove unutar teksta. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše poznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene teme:

Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad/zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Politika, društvo i aktivno građanstvo

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

- prezent i perfekt pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola
- preterit glagola *sein, haben* i modalnih glagola te nekih najučestalijih pravilnih i nepravilnih glagola
- futur I.

es gibt

- modalni glagoli
 - imperativ
 - konjunktiv II. glagola *haben i sein, würde* + infinitiv
 - imenice s određenim i neodređenim članom (bez genitiva)
 - osobne i posvojne zamjenice (bez genitiva)
 - negacije *nicht, nein; kein*
 - pridjevi kao dio predikata
 - pridjevi kao atributi u nominativu i akuzativu nakon određenoga i neodređenoga člana
 - stupnjevanje pridjeva
 - jednostavne i proširene izjavne i upitne rečenice
 - nezavisnosložene rečenice s veznicima *und, aber, oder, denn*
 - zavisnosložene rečenice s veznicima *wenn, weil, dass, als, damit, obwohl*
 - odnosne rečenice sa zamjenicom u nominativu i akuzativu
- zavisnosložene rečenice bez veznika s glagolom na drugome mjestu.

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U trećemu razredu jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične strukture poučavaju se integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, a ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.3.1. Učenik komentira pojedine aspekte vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom te prepoznaje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Komentira članke iz tiska i materijale iz ostalih multimodalnih izvora o aktualnim događajima. Izvještava o situacijama iz života mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i uspoređuje ih s onima u svojoj zemlji. Opisuje sličnosti i razlike između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) te uspoređuje navedene pojave u vlastitoj kulturi i drugim kulturama. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	Uz čestu pomoć komentira medijske materijale o aktualnim događajima te uspoređuje život mladih i običaje u vlastitoj zemlji i zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć prepoznaje utjecaj osobnih stavova na poimanje drugih kultura.
SŠ (2) NJ B.3.2. Učenik oponaša primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama.	Sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj komunikaciji u simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Na jednostavnim primjerima komunikacije na njemačkome jeziku	U kratkim, jednostavnim i poznatim komunikacijskim situacijama od ponuđenih jezičnih izraza ponekad izabire primjerene obrasce ponašanja.

	opisuje različite uloge i odnose u procesu komunikacije te preispituje stajališta sugovornika. Uočava da se komunikacija s govornicima njemačkoga jezika može razlikovati od komunikacije u vlastitoj kulturi te da te razlike mogu biti uzrokom nesporazuma	
SŠ (2) NJ B.3.3. Učenik poštuje drukčije svjetonazore te iznosi argumente protiv različitih oblika diskriminacije i objašnjava zašto je potrebno prevladati stereotipe i predrasude.	U različitim izvorima izdvaja tolerantne svjetonazore od različitih oblika diskriminacije. Opisuje negativne učinke diskriminacije te predlaže rješenja u primjerima diskriminacije. Zauzima stav u slučaju isključivanja drugih i drukčijih zbog stereotipa i predrasuda. Promišlja o osobnim stereotipima i predrasudama i iznosi stav o tome. Opisuje osobne stavove i vrijednosti te prepoznaje njihov utjecaj na poimanje drugih kultura i kulturnih skupina.	Uz poticaj izražava stav o poštovanju različitih svjetonazora te kritizira različite oblike diskriminacije; često je svjestan stereotipa i predrasuda te kritizira njihovo postojanje.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput oponašanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za razvoj poštovanja različitih svjetonazora. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za komentiranje pojedinih aspekata vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.3.1. Učenik kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika te ih prilagođava različitim	Prilagođava strategije situaciji i zadatku. Analizira svoje učenje i učinkovitost uporabe pojedinih strategija.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju. Uz čestu pomoć prilagođava ih zadatku. Razvija pozitivan stav

zadacima u skladu sa svojim stilom učenja.	Poznaje svoj stil učenja i primjenjuje strategije u skladu s njim. Odbacuje strategije učenja jezika koje ne odgovaraju njegovu stilu učenja i ne potiču njegov napredak u učenju. Spreman je preuzeti rizik i isprobati nove zadatke i načine učenja. Služi se strategijama parafraziranja u skladu s dostignutom razinom u domeni Komunikacijska jezična kompetencija. Pokreće interakciju s drugim učenicima. Vrjednuje kvalitetu svoga doprinosa procesima rada u skupini.	i osjeća prema učenju njemačkoga jezika. Prilikom govorenja i pisanja osjeća se samopouzdanost, a pogreške prihvaća kao sastavni dio procesa učenja.
SS (2) NJ C.3.2. Učenik bira, tumači i kritički procjenjuje informacije prikupljene iz različitih izvora te prepoznaje namjere autora.	Iz različitih multimodalnih tekstova bira i tumači informacije potrebne za rješavanje zadatka. Traži unutarnje i vanjske veze u tekstu na temelju signala u tekstu i ključnih riječi. Kritički procjenjuje prikupljene informacije i prepoznaje namjere autora. Piše bilješke prilikom slušanja ili čitanja teksta koje mu kasnije služe za sažimanje teksta. Primjenjuje pravila za izradu kratke prezentacije ili referata s temom iz svoje svakodnevnice. Upotrebljava dostupna nastavna pomagala radi učenja jezika.	Uz čestu pomoć izdvaja, tumači i kritički procjenjuje informacije iz različitih jednostavnih multimodalnih tekstova u kojima prepoznaje autorove namjere.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. U trećemu se razredu srednje škole strategije ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 4. razred, 4. godina učenja – 128 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.4.1. Učenik razumije srednje duge i srednje složene tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene autentične i prilagođene tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Izvodi i vrednuje zaključke o složenijim odnosima među informacijama iz slušanoga, pročitanaoga i vizualnoga sadržaja. Procjenjuje jednostavno implicitno značenje. Iz konteksta ili na temelju prijašnjega znanja predviđa značenje nepoznatih riječi ili izraza. Razumije sadržaje izgovorene jasno i umjerenim tempom. Razumije sadržaje od osobnoga interesa u tradicionalnim i suvremenim medijima. Samostalno čita prilagođene književne tekstove.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i srednje složenih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.4.2. Učenik proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori srednje duge i jednostavne tekstove povezane s općim temama i s njegovom strukom. Opisuje, sažima, uopćava i iznosi zaključke na strukturiran i jasan način. Izražava osobno mišljenje i kritički razmatra sadržaj iz različitih izvora. Jasno i strukturirano prezentira poznatu temu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi srednje duge i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.4.3. Učenik sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije u srednje dugim i jednostavnim razgovorima i/ili manje kompleksnoj raspravi povezano s općim temama i s njegovom strukom. Sudjeluje u spontanim razgovorima. Započinje i potiče razgovor u slučaju prekida i stanka.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u srednje dugoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Prosudjuje stupanj formalnosti i prilagođava ga kontekstu. Razumljivo izgovara riječi i ispravno intonira rečenice. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	
SŠ (2) NJ A.4.4. Učenik piše srednje duge i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih i složenih tekstnih vrsta: sastavak, osvrt na knjigu ili film, izvješće, jednostavne upute za provođenje određene svakodnevne aktivnosti, jednostavan članak o određenoj temi iz područja osobnoga interesa, osobno pismo, službeno pismo (upit, žalba, prijava na posao...) ili elektronička pošta. Povezuje i grupira informacije i argumente iz različitih izvora. Primjenjuje odgovarajuće korake u procesu pisanja. Razvija temu, opisuje stvarne i zamišljene događaje, osobna i tuđa iskustva, izriče pretpostavke, osobna i tuđa mišljenja, obrazlaže svoje stavove, navodi različite argumente i stajališta. Samostalno primjenjuje neformalni stil pisanja tekstova, formalni stil uz predložak. Organizira i oblikuje pojedinačne odlomke unutar teksta (piše tematske rečenice, razvija temu unutar odlomka, glavne ideje i potporu). Povezuje više odlomaka u tekst, planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše nepoznate riječi, uglavnom točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.4.5. Učenik sažima i prevodi kratke i jednostavne tekstove.	Usmeno ili pismeno sažima jedan ili više tekstova proizvedenih na njemačkome jeziku u jedan tekst na materinskome jeziku. Prevodi pisani ili govoreni tekst na njemačkome jeziku na materinski jezik vodeći računa o kulturnim posebnostima jezika.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sažima i prevodi kratke i jednostavne tekstove. Polovično izvršava zadatak.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad/zanimanje Slobodno vrijeme i zabava		

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Politika, društvo i aktivno građanstvo

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

– prezent, perfekt, preterit, futur I.

– imperativ

– pasiv prezenta i preterita

– konjunktiv preterita pomoćnih i modalnih glagola / kondicional za izricanje želja i pretpostavki

– deklinacija imenica i zamjenica

– deklinacija i stupnjevanje pridjeva (bez genitiva)

– negacije

– nezavisnosložene rečenice

– zavisnosložene rečenice s veznicima *dass, weil, obwohl, wenn, als, seit, bis, damit/um... zu* + infinitiv

– odnosne rečenice (bez genitiva i priložnoga objekta)

– infinitivne skupine.

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjenja i obrazloženja / objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

razvijanje argumentacije / oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, izrada prezentacija, letka ili brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U četvrtome razredu jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične strukture poučavaju se integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, a ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.4.1. Učenik izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom te opisuje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Izveštava o aktualnim zbivanjima u zemljama njemačkoga govornog područja na temelju raznih multimodalnih izvora. Uspoređuje život mladih, njihovu svakodnevicu i običaje te školski sustav u zemljama njemačkoga govornog područja s onima u vlastitoj zemlji. Raspravlja o osnovnim problemima regionalnih, socijalnih kultura te kultura mladih. Opisuje razlike u značenju i uporabi pojedinih jezičnih izričaja i načina ponašanja. Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta te razumije upotrebu različitih stilskih registara.	Uz čestu pomoć izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina u vlastitoj zemlji i u zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć opisuje utjecaj osobnih vrijednosti i stavova na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.
SŠ (2) NJ B.4.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama.	Sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj komunikaciji u simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Uočava da je sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano. Uspoređuje različite uloge i odnose u procesu komunikacije u vlastitoj zajednici te na jednostavnim primjerima komunikacije na njemačkome jeziku. Povezuje različita uvjerenja s uzrocima konflikta ili nerazumijevanja u međukulturnim kontaktima.	Uz čestu pomoć služi se primjerenim obrascima u kratkim poznatim komunikacijskim situacijama.

	Služi se nekim strategijama za rješavanje nesporazuma.	
SŠ (2) NJ B.4.3. Učenik iznosi stav o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.	Argumentira osobne stavove o jednakosti svih ljudi neovisno o kulturi, svjetonazoru, seksualnoj orijentaciji, vjeroispovijesti itd. Opisuje osobne vrijednosti i stavove te razmatra njihov utjecaj na poimanje vlastite kulture i drugih kultura. Objašnjava važnost humanističkih vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i poštovanje drugoga. Kritički se odnosi i suprotstavlja predrasudama o vlastitoj kulturi i drugim kulturama.	Uz poticaj argumentira pravo na jednakost svih ljudi i kultura te se suprotstavlja predrasudama i kršenju prava na različitost svjetonazora, seksualne orijentacije i vjeroispovijesti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvođenje zaključaka o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.4.1. Učenik povezuje i primjenjuje širok raspon strategija učenja i uporabe jezika koje odgovaraju njegovu stilu učenja.	Iskušava i kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika te prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja i potiču učinkovitost učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane te organizira učenje jezičnih sadržaja u skladu s tim. Povezuje nova znanja s već postojećim znanjima, uklapa ih u poznate obrasce služeći se njima u novome kontekstu. Prepoznaje osobne i tuđe pogreške i tom se spoznajom služi u daljnjemu procesu učenja.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju. Razvija pozitivan stav i osjeća prema učenju njemačkoga jezika. Pri govorenju i pisanju osjeća se samopouzđano, a pogreške prihvaća kao sastavni dio procesa učenja.

	Aktivno sudjeluje u radu u skupini i surađuje s drugim članovima skupine kako bi zajedno izvršili zadatak. Daje potporu i konstruktivnu povratnu informaciju ostalim članovima skupine u procesu vrednovanja rada. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak. Postavlja si ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Procjenjuje i bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	
SŠ (2) NJ C.4.2. Učenik prikuplja i kritički procjenjuje informacije iz različitih izvora te priprema prezentaciju s temom iz područja osobnoga interesa i svakodnevice.	Izabire i razvrstava informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Propituje i vrednuje informacije, ideje, stavove povezane s osobnim iskustvima i poznatim temama. Sažima i parafrizira tekstove. Samostalno izrađuje prezentaciju s temom iz svoje svakodnevice i područja osobnoga interesa. Redovito se služi dvojezičnim rječnikom i povremeno jednojezičnim rječnikom.	Uz čestu pomoć služi se informacijama iz različitih izvora, a pri izradi je prezentacije povremeno samostalan.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. U četvrtome razredu srednje škole strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.1.1. Učenik razumije kratke i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno i selektivno razumije kratke i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane sa svakodnevicom i neposrednim okruženjem. Globalno razumije vrlo kratke i vrlo jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Uočava osnovnu poruku u kratkim i jednostavnim tekstovima i prepoznaje osnovne namjere sugovornika. Pronalazi ključne informacije u tekstu te ih povezuje s osobnim iskustvom i znanjem. Uočava jednostavne odnose među informacijama u tekstu. Razlikuje jednostavne tekstne vrste i njihovu osnovnu namjenu. Razumije sadržaje izgovorene polako, jasno i razgovijetno uz ponavljanja.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje kratkih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.1.2. Učenik proizvodi kratke i vrlo jednostavne govorne tekstove.	Oblikuje i govori kratke i vrlo jednostavne tekstove povezane s općim temama. Planira, oblikuje i govori vrlo kratke i vrlo jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Opisuje svoje okruženje, radnje i događaje prema predlošku. Prepričava kratke obrađene tekstove s pomoću predloška ili vođen pitanjima. Primjenjuje prikladan izgovor i intonaciju. Upotrebljava preporučena jezična sredstva u uvježbanim iskazima. Pokušava samostalno produktivno upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i vrlo jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.1.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i vrlo jednostavnoj govornoj interakciji.	Postavlja jednostavna pitanja u uvježbanim situacijama i odgovara na takva pitanja. Razmjenjuje informacije u vrlo kratkim i vrlo jednostavnim razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Sudjeluje u uvježbanim dijalozima i igrama uloga.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i vrlo jednostavnoj govornoj interakciji. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Upotrebljava preporučena jezična sredstva u uvježbanim iskazima. Pokušava samostalno produktivno upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	
SŠ (2) NJ A.1.4. Učenik piše vrlo kratke i vrlo jednostavne tekstove.	Oblikuje vrlo kratke i vrlo jednostavne tekstove prema poznatome i uvježbanome predlošku Primjenjuje pravila pisanja vrlo jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku Primjenjuje pravila pisanja kratkih čestitki, razglednica i vrlo kratkih osobnih poruka. Stvara vrlo kratke i vrlo jednostavne konkretne opise poznatih situacija iz neposredne okoline u okviru ranije usvojenih sadržaja. Dopunjava različite jednostavne obrasce (prenosi informacije) poznatim riječima. Upotrebljava preporučena jezična sredstva u uvježbanim iskazima. Pokušava samostalno produktivno upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše poznate i učestale riječi.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Teme povezane sa strukom. Preporučene jezične strukture: – pravilni i učestali nepravilni te modalni glagoli u prezentu <i>es gibt</i> – preterit glagola <i>sein i haben</i> – imperativ – imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu i akuzativu – osobne zamjenice u nominativu, akuzativu jednine i množine – posvojne i povratne zamjenice u nominativu, akuzativu jednine i množine – neke upitne i pokazne zamjenice (<i>wer? was? wo? wohin? woher?, das, der/die/das</i>) – neki prilozi vremena i mjesta – negacije (<i>nicht, nein; kein</i> u nominativu i akuzativu) – pridjevi kao dio predikata – jednostavne i proširene izjavne rečenice i upitne rečenice. Jezično-komunikacijske funkcije:		

postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/ dramatisacija, skeč...), izrada umnih mapa, prezentacija, letka, brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redosljeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične strukture poučavaju se integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, a ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkog i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
--------------------------	----------------	---

SŠ (2) NJ B.1.1. Učenik opisuje osnovne elemente kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života te na jednostavnim konkretnim primjerima opisuje sličnosti i razlike između vlastite kulture i drugih kultura.	Opisuje pojedine karakteristike zemalja njemačkoga govornog područja i njihovih običaja te ih uspoređuje s hrvatskim. Opisuje neke aktivnosti iz svakodnevice mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i pronalazi sličnosti i razlike sa svakodnevicom mladih u vlastitoj zemlji. Primjereno reagira na čestitke i pozive na njemačkome jeziku i samostalno oblikuje čestitku ili pozivnicu, pismeno ili usmeno. U raznim multimodalnim izvorima pronalazi informacije o zemljama njemačkoga govornog područja. Uočava regionalne inačice pojedinih izraza.	Uz čestu pomoć opisuje osnovne elemente kultura povezanih s njemačkim jezikom te opisuje sličnosti i razlike između vlastite kulture i drugih kultura.
SŠ (2) NJ B.1.2. Učenik opisuje konkretne primjere međukulturnih susreta te objašnjava moguće uzroke nesporazuma.	Na temelju različitih konkretnih primjera međukulturnih susreta opisuje situaciju te objašnjava moguće uzroke nesporazuma. Uzroke nesporazuma ne pronalazi u stranoj osobi, pokušava objektivno sagledati situaciju. Prepoznaje i razumije signale i reakcije sudionika u problemskim situacijama te predviđa vlastite reakcije. Predlaže načine pomoći osobama u konfliktnim situacijama.	Uz čestu pomoć opisuje različite konkretne primjere međukulturnih susreta, ponekad nepristrano sagledava uzroke nesporazuma.
SŠ (2) NJ B.1.3. Učenik reagira otvoreno i s interesom na strane i nerazumljive sadržaje, ponašanja i situacije.	Na jednostavnim primjerima međukulturnih susreta koji sadrže njemu nerazumljiva ponašanja ili situacije pokazuje spremnost na upoznavanje i učenje. Postavlja pitanja o autentičnim sadržajima koje ne razumije te povremeno samostalno istražuje o sadržajima koji ga zanimaju. Zanima se za svakodnevicu vršnjaka u zemljama njemačkoga govornog područja u različitim aspektima te iskazuje želju za daljnjim učenjem o životu vršnjaka u tim zemljama. Izražava potrebu prihvatanja različitosti.	U kontaktu s nerazumljivim sadržajima, ponašanjima i situacijama povezanim s njemu stranim kulturama uz poticaj iskazuje otvorenost i spremnost na upoznavanje.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput opisivanja konkretnih primjera međukulturnih susreta, ali i za razvoj otvorenosti i znatiželje za strane i nerazumljive sadržaje. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama		

»Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za opisivanje elemenata kultura povezanih s njemačkim jezikom i usporedbu s vlastitim iskustvom.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru.

Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku.

Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma.

Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.1.1.1. Učenik primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika u skladu sa zadatkom.	Uočava analogije i zaključuje o pravilima na temelju većeg broja primjera. Otkriva logične veze među strukturama i pojmovima. Povezuje nove riječi s onima već poznatim sličnim riječima u materinskome jeziku i drugim jezicima koje uči (germanizmi, internacionalizmi) i uočava mogućnosti pozitivnog transfera. Procjenjuje je li sugovornik razumio poruku promatrajući reakciju sugovornika. Isprobava razne strategije učenja i odbacuje one koje nisu učinkovite u rješavanju zadatka. Analizira rezultate učenja u svrhu poboljšanja rezultata. Organizira i planira svoje učenje. Planira i organizira suradnju s drugima. Uvažava tuđa mišljenja i stavove Izražava konstruktivnu kritiku i primjereno reagira na nju. Prepoznaje razloge za učenje njemačkoga jezika. Usvaja i izražava pozitivne stavove i osjeća prema učenju njemačkog jezika. Uočava da su pogreške sastavni dio procesa učenja i prevladava strah od nerazumijevanja i pogrešaka.	Povremeno primjenjuje različite strategija učenja i uporabe jezika prilagođene zadatku. Usvaja pozitivan stav i osjeća prema učenju njemačkoga jezika. Pri govorenju i pisanju osjeća se samopouzvano, a pogreške prihvata kao sastavni dio procesa učenja.

	Usprkos nesigurnosti govori* na njemačkom jeziku. Bilježi opisuje osobni napredak i iskustvo u učenju njemačkoga jezika u svom dnevniku učenja ili jezičnoj mapi. *u skladu s dosegnutom razinom unutar domene Komunikacijska jezična kompetencija	
SŠ (2) NJ C.1.2. Učenik upotrebljava jednostavne informacije iz različitih izvora.	Služi se udžbenikom i popisom riječi u udžbeniku, dvojezičnome rječniku ili elektroničkome rječniku. U skladu s potrebama traži i pronalazi različite izvore informacija. Pronalazi i razvrstava jednostavne informacije u različitim izvorima.	Često treba pomoć pri korištenju različitim izvorima informacija.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. Strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na one usvojene u osnovnoj školi u nekom drugom stranom jeziku. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 2. razred, 2. godina učenja – 70 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.2.1. Učenik razumije kratke i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno i selektivno razumije kratke i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s općim i poznatim temama.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje kratkih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

	Globalno i selektivno razumije kratke i vrlo jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Uočava osnovnu poruku u kratkim i jednostavnim tekstovima i prepoznaje osnovne namjere sugovornika. Pronalazi određene informacije u tekstovima o poznatim temama te ih vrednuje u odnosu na osobno iskustvo i znanje. Uočava jednostavne odnose među informacijama u tekstu. Razlikuje jednostavne tekstne vrste i njihovu osnovnu namjenu. Razumije sadržaje izgovorene polako, jasno i razgovijetno. Razumije jednostavne sadržaje u tradicionalnim i suvremenim medijima	
SŠ (2) NJ A.2.2. Učenik proizvodi kratke i vrlo jednostavne govorne tekstove.	Oblikuje i govori kratke i vrlo jednostavne tekstove povezane s općim i poznatim temama Planira, oblikuje i govori kratke i vrlo jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Opisuje svoje okruženje, radnje i događaje. Prepričava kratke obrađene tekstove i slijed događaja. Primjenjuje prikladan izgovor i intonaciju. Upotrebljava preporučena jezična sredstva u uvježbanim iskazima. Pokušava samostalno produktivno upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i vrlo jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.2.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i vrlo jednostavnoj govornoj interakciji.	Postavlja jednostavna pitanja u uvježbanim situacijama i odgovara na takva pitanja. Razmjenjuje informacije u kratkim i vrlo jednostavnim razgovorima karakterističnima za njegovu struku. Sudjeluje u kratkim dijalozima i igrama uloga. Upotrebljava preporučena jezična sredstva u uvježbanim iskazima. Pokušava samostalno produktivno upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i vrlo jednostavnoj govornoj interakciji. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.2.4.	Primjenjuje pravila pisanja vrlo jednostavnih tekstnih vrsta: vrlo kratki	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak.

Učenik piše kratke i vrlo jednostavne tekstove.	opisi povezani s osobnim iskustvima, kratke osobne poruke, razglednice i čestitke. Primjenjuje pravila pisanja vrlo jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Povezuje nekoliko rečenica u smisleni niz jednostavnim linearnim veznicima. Upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova. Upotrebljava preporučena jezična sredstva u uvježbanim iskazima. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira vrlo jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Pokušava samostalno produktivno upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza. Pravilno piše poznate i učestale riječi, djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje)

Obrazovanje/škola i rad /zanimanje

Slobodno vrijeme i zabava

Okoliš i ekologija

Tehnologija i mediji

Teme povezane sa strukom.

Preporučene jezične strukture:

– pravilni i učestali nepravilni te modalni glagoli u prezentu

es gibt

– preterit glagola *sein, haben*

– perfekt učestalih pravilnih i nepravilnih glagola

– imperativ

– imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu, akuzativu i dativu

– član uz nazive zemalja i geografskih pojmova (na razini uvježbane fraze)

– osobne zamjenice u nominativu i akuzativu, dativu jednine

– neodređena zamjenica *man*

– posvojne i povratne zamjenice u nominativu, akuzativu i dativu

– neke upitne i pokazne zamjenice (*wer? was?wo?wohin?woher?, das, der/die/das*)

– neki prilozi vremena, mjesta i načina

– neki prijedlozi za opisivanje konkretnih odnosa (na razini uvježbane fraze)

– negacije (*nicht, nein; kein* u nominativu i akuzativu)

– pridjevi kao dio predikata

– stupnjevanje pravilnih pridjeva

– jednostavne i proširene izjavne i upitne rečenice

– jednostavne rečenice s modalnim glagolom

– nezavisnosložene rečenice s veznicima *und, aber, oder, denn*

– zavisnosložene rečenice s veznicima *weil, dass*

Jezično-komunikacijske funkcije:

postavljanje pitanja radi boljšega razumijevanja

izražavanje mišljenja

opisivanje nada i planova

opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost) prostornih i logičkih odnosa

objašnjavanje i obrazlaganje

izricanje pretpostavki

oblikovanje i iznošenje argumenata

sustavno izlaganje

izražavanje apstraktnih ideja

sudjelovanje u diskusiji.

Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Preporučene vrste tekstova:

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, prezentacija, letka, brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U drugome razredu gimnazije jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične strukture poučavaju se integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, a ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
--------------------------	----------------	---

SŠ (2) NJ B.2.1. Učenik na konkretnim primjerima objašnjava sličnosti i razlike između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom u aspektima svakodnevnoga života.	Navodi i opisuje prirodne ljepote, znamenitosti i tipična jela i pića svoje zemlje i zemalja njemačkoga govornog područja. Opisuje svoju svakodnevnicu i uspoređuje ju s onom svojih vršnjaka u zemljama njemačkoga govornog područja. Na temelju raznih multimodalnih izvora upoznaje informacije o zemljama njemačkoga govornog područja. Uočava regionalne inačice pojedinih izraza.	Uz čestu pomoć opisuje elemente kultura povezanih s njemačkim jezikom te objašnjava sličnosti i razlike između vlastite kulture i drugih kultura u aspektima svakodnevnoga života.
SŠ (2) NJ B.2.2. Učenik analizira međukulturne susrete, predlaže rješenja konfliktnih situacija te primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama.	Na temelju različitih primjera međukulturnih susreta analizira situaciju te utvrđuje uzroke nesporazuma. Pokušava objektivno sagledati uzroke nesporazuma te uočava stereotipe i predrasude kao moguće uzroke. Preispituje stajališta sugovornika, analizira njihove signale i reakcije te predviđa vlastite reakcije u toj situaciji. Predlaže pozitivno rješenje konfliktnih situacija. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji.	Uz čestu pomoć analizira različite primjere međukulturnih susreta te često nepristrano sagledava uzroke nesporazuma, u prijedlogu vlastite reakcije često iskazuje potrebu za pozitivnim rješenjem konfliktnih situacije.
SŠ (2) NJ B.2.3. U međukulturnim problemskim situacijama učenik pokazuje sposobnost promjene gledišta te iznosi stav o postojanju jednakih prava usprkos različitosti.	Opaža vlastite misli, osjećaje i ponašanje s gledišta druge osobe. Opisuje na koji se način vlastito gledište može razlikovati od gledišta drugoga te zašto oba mogu biti valjana. Prepoznaje da različite kulture podrazumijevaju različite norme, vrijednosti i načine ponašanja te objašnjava zašto je potrebno uvažavati te različitosti. Opisuje stereotipe kao pretjerano generaliziranje stvarnosti. Objašnjava negativne učinke stereotipa i predrasuda.	Uz poticaj argumentira zašto je potrebno uvažavati međusobne različitosti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput analiziranja međukulturnih susreta, ali i za promišljanje o postojanju jednakih prava usprkos različitosti. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za objašnjavanje sličnosti i razlika između vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda		

Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru.

Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku.

Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma.

Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.2.1. Učenik bira, kombinira i primjenjuje veći broj strategija učenja i uporabe jezika koje prilagođava zadatku.	Uočava analogije u učestalim jezičnim strukturama i pronalazi obrasce. Induktivnim putem izvodi pravila iz niza primjera. Služi se predznanjem da bi izvršio zadatak. Mijenja svoje ponašanje na temelju povratnih informacija. Analizira svoje učenje, uočava koje su strategije za njega učinkovite te se njima služi, a odbacuje one koje mu ne pomažu. Postavlja ciljeve te planira i organizira svoje učenje. Aktivno sudjeluje u rješavanju zadataka u radu u skupini i sudjeluje u procesu odlučivanja unutar skupine. U suradnji s drugim učenicima vrednuje rad skupine i osobni doprinos prema unaprijed postavljenim kriterijima. Iskazuje pozitivan stav prema učenju njemačkoga jezika. Pokazuje samopouzdanje u uporabi jezika i prihvaća pogreške kao sastavni dio učenja. Bilježi, opisuje i procjenjuje vlastita dostignuća i iskustvo u učenju njemačkoga jezika.	Učenik bira, kombinira i primjenjuje veći broj strategija učenja i uporabe jezika koje prilagođava zadatku.
SŠ (2) NJ C.2.2. Učenik pronalazi i upotrebljava jednostavne informacije iz različitih izvora pritom se služeći osnovnim vještinama kritičkoga mišljenja.	Služi se tradicionalnim i suvremenim medijima na njemačkome jeziku primjerenima dobi i dosegnutoj jezičnoj razini i u njima pronalazi, uspoređuje i kritički procjenjuje informacije. Na različite načine organizira, sažima, kombinira i predstavlja prikupljene informacije.	Učenik uz čestu pomoć pronalazi i vrednuje informacije iz različitih duljih multimodalnih tekstova. Pri pripremi prezentacija i referata često mu je potrebna pomoć.

	Upotrebljava prikupljene informacije da bi sastavio kratku prezentaciju sa zadanom temom. Priprema izlaganje (referat, projekt, PowerPoint prezentaciju i sl.) prema predlošku, samostalno ili u suradnji s drugim učenicima.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. U drugome razredu srednje škole strategije se ciklički ponavljaju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

Strukovne škole Njemački jezik 3. razred, 3. godina učenja – 70 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.3.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno i selektivno razumije srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s općim i poznatim temama. Globalno i selektivno razumije kratke i jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Vrednuje određene informacije i uočava nešto složenije odnose među informacijama u tekstu. Razumije sadržaje izgovorene polako, jasno i razgovijetno. Razumije jednostavne sadržaje u tradicionalnim i suvremenim medijima.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.

SŠ (2) NJ A.3.2. Učenik proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove.	Planira,oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove povezane s općim i poznatim temama. Planira,oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Opisuje poznate situacije, odnose i prepričava događaje. Opisuje jednostavne procese povezane s njegovom strukom. Opširnije izvještava o poznatim temama. Razumljivo izgovora riječi te prepoznaje i primjenjuje prikladnu intonaciju u kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.3.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije i sudjeluje u kratkim i jednostavnim razgovorima povezanim s općim i poznatim temama. Razmjenjuje informacije u kratkim i jednostavnim razgovorima, karakterističnim za njegovu struku Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.3.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: vrlo kratki opisi povezani s osobnim iskustvima, kratke osobne poruke, vrlo kratka osobna pisma /elektronička pošta, razglednice i čestitke. Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz poznatih tekstova. Upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova. Upotrebljava jednostavne linearne veznike za povezivanje rečenica. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira vrlo jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Pravilno piše poznate i učestale riječi, djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad/zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Teme povezane sa strukom. Preporučene jezične strukture: – glagoli u prezentu <i>es gibt</i> – preterit glagola <i>sein, haben</i> i modalnih glagola – perfekt jednostavnih pravilnih i nepravilnih glagola – imperativ – imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu, akuzativu i dativu – osobne, posvojne i povratne zamjenice u nominativu, akuzativu i dativu – upitne i pokazne zamjenice – neki prilozi vremena, mjesta i načina – neki prijedlozi za opisivanje konkretnih odnosa – negacije <i>nicht, nein; kein</i> – pridjevi kao dio predikata – pridjevi kao atributi u nominativu, akuzativu nakon neodređenoga člana – stupnjevanje pridjeva – jednostavne i proširene izjavne i upitne rečenice – nezavisnosložene rečenice s veznicima <i>und, aber, oder, denn</i> – zavisnosložene rečenice s veznicima <i>weil, dass, wenn</i>. Jezično-komunikacijske funkcije: postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja izražavanje mišljenja opisivanje nada i planova opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa objašnjavanje i obrazlaganje izricanje pretpostavki oblikovanje i iznošenje argumenata sustavno izlaganje izražavanje apstraktnih ideja sudjelovanje u diskusiji. Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini. Budući da se u svakome razredu svi sadržaji proširuju i produbljuju, učitelj odlučuje koje sadržaje može prenijeti u sljedeći razred.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i		

rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, prezentacija, letka, brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redosljeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U trećemu razredu gimnazije jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične strukture poučavaju se integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, a ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širem rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

Odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.3.1. Učenik komentira pojedine aspekte vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom te prepoznaje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Komentira članke iz tiska i materijale iz ostalih multimodalnih izvora o aktualnim događajima. Izvještava o situacijama iz života mladih u zemljama njemačkoga govornog područja i uspoređuje ih s onima u svojoj zemlji. Opisuje sličnosti i razlike između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom. Razmatra različite kulturne pojave (npr. razlike u gestikulaciji, simbole npr. tuge i sreće, uvjerenja o pojmovima poput ljubaznosti, prijateljstva, morala itd.) te uspoređuje navedene pojave u vlastitoj kulturi i drugim kulturama. Uočava regionalne i stilske inačice pojedinih izraza.	Uz čestu pomoć komentira medijske materijale o aktualnim događajima te uspoređuje život mladih i običaje u vlastitoj zemlji i zemljama njemačkoga govornog područja. Uz čestu pomoć prepoznaje utjecaj osobnih stavova na poimanje drugih kultura.

SS (2) NJ B.3.2. Učenik oponaša primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama.	Sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj komunikaciji u simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Na jednostavnim primjerima komunikacije na njemačkome jeziku opisuje različite uloge i odnose u procesu komunikacije te preispituje stajališta sugovornika. Uočava da se komunikacija s govornicima njemačkoga jezika može razlikovati od komunikacije u vlastitoj kulturi te da te razlike mogu biti uzrokom nesporazuma.	U kratkim, jednostavnim i poznatim komunikacijskim situacijama od ponuđenih jezičnih izraza ponekad izabire primjerene obrasce ponašanja.
SS (2) NJ B.3.3. Učenik poštuje drukčije svjetonazore te iznosi argumente protiv različitih oblika diskriminacije i objašnjava zašto je potrebno prevladati stereotipe i predrasude.	U različitim izvorima izdvaja tolerantne svjetonazore od različitih oblika diskriminacije. Opisuje negativne učinke diskriminacije te predlaže rješenja u primjerima diskriminacije. Zauzima stav u slučaju isključivanja drugih i drukčijih zbog stereotipa i predrasuda. Promišlja o osobnim stereotipima i predrasudama i iznosi stav o tome. Opisuje osobne stavove i vrijednosti te prepoznaje njihov utjecaj na poimanje drugih kultura i kulturnih skupina.	Uz poticaj izražava stav o poštovanju različitih svjetonazora te kritizira različite oblike diskriminacije. Često je svjestan stereotipa i predrasuda te kritizira njihovo postojanje.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput oponašanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za razvoj poštovanja različitih svjetonazora. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za komentiranje pojedinih aspekata vlastite kulture i kultura povezanih s njemačkim jezikom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru. Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku. Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma. Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.		
C. Samostalnost u ovladavanju jezikom		

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.3.1. Učenik kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika te ih prilagođava različitim zadacima u skladu sa svojim stilom učenja.	Prilagođava strategije situaciji i zadatku. Analizira svoje učenje i učinkovitost uporabe pojedinih strategija. Poznaje svoj stil učenja i primjenjuje strategije u skladu s njim. Odbacuje strategije učenja jezika koje ne odgovaraju njegovu stilu učenja i ne potiču njegov napredak u učenju. Spreman je preuzeti rizik i isprobati nove zadatke i načine učenja. Služi se strategijama parafraziranja u skladu s dostignutom razinom u domeni Komunikacijska jezična kompetencija. Pokreće interakciju s drugim učenicima. Vrjednuje kvalitetu svoga doprinosa procesima rada u skupini.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju. Uz čestu pomoć prilagođava se zadatku. Razvija pozitivan stav i osjeća prema učenju njemačkoga jezika. Prilikom govorenja i pisanja osjeća se samopouzdan, a pogreške prihvaća kao sastavni dio procesa učenja.
SŠ (2) NJ C.3.2. Učenik bira, tumači i kritički procjenjuje informacije prikupljene iz različitih izvora te prepoznaje namjere autora.	Iz različitih multimodalnih tekstova bira i tumači informacije potrebne za rješavanje zadatka. Traži unutarnje i vanjske veze u tekstu na temelju signala u tekstu i ključnih riječi. Kritički procjenjuje prikupljene informacije i prepoznaje namjere autora. Piše bilješke prilikom slušanja ili čitanja teksta koje mu kasnije služe za sažimanje teksta. Primjenjuje pravila za izradu kratke prezentacije ili referata s temom iz svoje svakodnevnice. Upotrebljava dostupna nastavna pomagala radi učenja jezika.	Uz čestu pomoć izdvaja, tumači i kritički procjenjuje informacije iz različitih jednostavnih multimodalnih tekstova u kojima prepoznaje autorove namjere.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera		

učestalih strategija učenja i uporabe jezika. U trećemu razredu srednje škole strategije se ciklički ponavljaju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.

Strukovne škole Njemački jezik 4. razred, 4. godina učenja – 64 sati godišnje

A. Komunikacijska jezična kompetencija		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ A.4.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju i čitanju.	Globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove povezane s općim i poznatim temama. Globalno, selektivno i detaljno razumije kratke i jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Vrednuje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu. Izvodi zaključke na temelju slušanog, pročitano i vizualnog sadržaja. Razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno. Razumije jednostavne sadržaje u tradicionalnim i suvremenim medijima. Samostalno čita prilagođene književne tekstove. Provjerava osobno razumijevanje.	U manjemu broju aktivnosti pokazuje razumijevanje srednje dugih i jednostavnih tekstova te uz čestu pomoć izvršava zadatke.
SŠ (2) NJ A.4.2. Učenik proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove.	Planira, oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove povezane s općim i poznatim temama. Planira, oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove povezane s njegovom strukom. Opisuje, prepričava i izvještava o sadržajima povezanim s poznatim temama. Opisuje jednostavne procese povezane s njegovom strukom. Iznosi kratke i uvježbane prezentacije o poznatim temama	Uz čestu pomoć proizvodi kratke i jednostavne govorne tekstove. Polovično izvršava zadatak. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	te jednostavno objašnjava svoje mišljenje. Razumljivo izgovora riječi te razlikuje i upotrebljava intonaciju kako bi obogatio poruku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	
SŠ (2) NJ A.4.3. Učenik sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji.	Razmjenjuje informacije i sudjeluje u kratkim i jednostavnim razgovorima i raspravama povezanim s općim i poznatim temama. Razmjenjuje informacije u kratkim i jednostavnim razgovorima karakterističnim za njegovu struku. Prilagođava govornu interakciju kontekstu. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć i povremeno učinkovito sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj govornoj interakciji. Upotrebljava dovoljan raspon preporučenih jezičnih sredstava za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.
SŠ (2) NJ A.4.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.	Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: kratki opisi događaja i osobnih iskustava, kratke osobne poruke, kratko osobno pismo /elektronička pošta. Primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta karakterističnih za njegovu struku. Prenosi informacije iz poznatih tekstova. Upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst, upotrebljava jednostavna vezna sredstva za povezivanje rečenica unutar teksta. Planira sadržaj teksta, uređuje i organizira jednostavne tekstne vrste karakteristične za njegovu struku. Samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza.	Uz čestu pomoć piše predviđene tekstne vrste. Polovično izvršava zadatak. Povremeno pokušava upotrijebiti uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza pri čemu su prisutne pogreške koje često ometaju komunikaciju.

	Pravilno piše većinu poznatih riječi i djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene teme: Način življenja (svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje) Obrazovanje/škola i rad /zanimanje Slobodno vrijeme i zabava Okoliš i ekologija Tehnologija i mediji Teme povezane sa strukom. Preporučene jezične strukture: : – prezent i perfekt pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola <i>es gibt</i> – modalni glagoli – preterit glagola <i>sein, haben</i> i modalnih glagola te nekih najučestalijih pravilnih i nepravilnih glagola – konjunktiv II glagola <i>haben i sein, würde</i> + Infinitiv; – imperativ – imenice s određenim i neodređenim članom (bez genitiva) – osobne i posvojne zamjenice – upitne zamjenice – pokazne zamjenice <i>dieser/diese/dieses</i> – neodređene zamjenice <i>man, jemand, niemand, alles, viele, etwas</i> – upitne zamjenice <i>welcher, welche, welches, was für ein...</i> – neki prilozi vremena, mjesta, uzroka, načina – prijedlozi s dativom i akuzativom – negacije <i>nicht, nein; kein</i> – pridjevi kao dio predikata – pridjevi kao atributi nakon određenoga i neodređenoga člana u nominativu, akuzativu – stupnjevanje pridjeva – jednostavne i proširene izjavne rečenice i upitne rečenice – nezavisnosložene rečenice s veznicima <i>und, aber, oder, denn</i> – zavisnosložene rečenice s veznicima <i>wenn, weil, dass, als, damit, obwohl</i> – zavisnosložene rečenice bez veznika s glagolom na drugom mjestu (<i>Er hat gesagt, er kommt später.</i>). Jezično-komunikacijske funkcije: postavljanje potpitanja radi boljšega razumijevanja izražavanje mišljenja opisivanje nada i planova opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa objašnjavanje i obrazlaganje izricanje pretpostavki oblikovanje i iznošenje argumenata sustavno izlaganje izražavanje apstraktnih ideja sudjelovanje u diskusiji. Navedeni su sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporuka, a učitelj odlučuje o broju, odabiru i rasporedu tema, jezičnih sredstava i funkcija u nastavnoj godini.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Preporučene vrste tekstova:		

pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, obrazac s osobnim podacima (npr. CV), dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih narativnih i ekspozitornih monoloških i dijaloških tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu, jezičnom razvoju i struci učenika te primjerene duljine (npr. informativni tekstovi poput obavijesti, poruka, uputa, upozorenja, članaka, osobnih pisama, sažetaka, sastavaka, intervjua, razgovora i rasprava, izlaganja, predavanja, izvještaja, referata, kratkih literarnih tekstova, biografskih prikaza, reportaža, vijesti), vođeni/slobodni sastavak (na razini jezične produkcije pratiti ishode i razradu ishoda za djelatnosti govorenja i pisanja).

Neke preporučene aktivnosti:

dopunjavanje tekstova, opisivanje predmeta i slika, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije, snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, predstava/dramatizacija, skeč...), izrada umnih mapa, prezentacija, letka, brošure, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju prepoznavanja vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa.

U četvrtome razredu gimnazije jezična znanja i vještine stečene prethodnim učenjem usustavljaju se, produbljuju i proširuju.

Leksički sadržaji izabiru se primjereno razvoju i dobi učenika vodeći računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika te zahtjevima struke.

U skladu s profilom zanimanja i potrebama učenika na tržištu rada, nastavnik se odlučuje za opće i/ili stručne tekstove te pritom naglasak stavlja na razvoj odgovarajućih jezičnih djelatnosti, npr. kod zanimanja s naglašenom govornom komunikacijom potiče se rad na govorenju, kod zanimanja s naglaskom na pisanu korespondenciju potiče se rad na pisanju itd.

U slušanju s razumijevanjem moguće je u manjoj mjeri prilagoditi dužinu i složenost tekstova sukladno razini jezičnoga umijeća učenika.

Poučavanje jezičnih struktura u srednjoj školi temelji se na kognitivnome pristupu radi osvještavanja i pronalaženja jezičnih zakonitosti.

Jezične strukture poučavaju se integrirano, u odgovarajućim komunikacijskim situacijama, a ne kao izolirani jezični fenomen, prilagođeno dobi, razini jezičnoga razvoja i iskustvu učenika.

U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između njemačkoga i hrvatskoga jezika te njemačkoga i drugih jezika koje učenici uče, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na materinskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Napomena »uz pomoć« u opisu razine ostvarenosti pojedinih ishoda može označavati pomoć učitelja (npr. postavljanjem potpitanja), ali i pomoć drugih učenika, rad prema predlošku, uz služenje udžbenikom i sl.

B. Međukulturna komunikacijska kompetencija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ B.4.1. Učenik izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom te opisuje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.	Izvještava o aktualnim zbivanjima u zemljama njemačkoga govornog područja na temelju raznih multimodalnih izvora. Uspoređuje život mladih, njihovu svakodnevicu i običaje te školski sustav u zemljama njemačkoga govornog područja s onima u vlastitoj zemlji. Raspravlja o osnovnim problemima regionalnih, socijalnih kultura te kultura mladih. Opisuje razlike u značenju i uporabi pojedinih jezičnih izričaja i načina ponašanja.	Učenik izvodi zaključke o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih u vlastitoj kulturi i kulturama povezanim s njemačkim jezikom te opisuje utjecaj osobnih stavova i vrijednosti na doživljavanje vlastite kulture i drugih kultura.

	Opisuje osobni kulturni identitet, navodi kulturne skupine kojima pripada. Uočava razlike između standardnoga govora i jezičnih varijeteta.	
SŠ (2) NJ B.4.2. Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te iskušava nove obrasce u nekim nepoznatim situacijama.	Sudjeluje u kratkoj i jednostavnoj komunikaciji u simuliranim komunikacijskim situacijama ili stvarnim situacijama s govornicima njemačkoga jezika. Služi se primjerenim obrascima ponašanja u poznatim situacijama s obzirom na uloge i odnos u komunikaciji. Uočava da je sporazumijevanje s ljudima iz drugih kultura kulturološki uvjetovano. Uspoređuje različite uloge i odnose u procesu komunikacije u vlastitoj zajednici te na jednostavnim primjerima komunikacije na njemačkome jeziku. Povezuje različita uvjerenja s uzrocima konflikta ili nerazumijevanja u međukulturnim kontaktima. Služi se nekim strategijama za rješavanje nesporazuma.	Učenik primjenjuje primjerene obrasce ponašanja u poznatim situacijama te iskušava nove obrasce u nekim nepoznatim situacijama.
SŠ (2) NJ B.4.3. Učenik iznosi stav o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.	Argumentira osobne stavove o jednakosti svih ljudi neovisno o kulturi, svjetonazoru, seksualnoj orijentaciji, vjeroispovijesti itd. Opisuje osobne vrijednosti i stavove te razmatra njihov utjecaj na poimanje vlastite kulture i drugih kultura. Objašnjava važnost humanističkih vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i poštovanje drugoga. Kritički se odnosi i suprotstavlja predrasudama o vlastitoj kulturi i drugim kulturama.	Učenik iznosi stav o jednakosti svih kultura i svjetonazora te o važnosti kulturne raznolikosti.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija. Tako je npr. tema »Način življenja« pogodna za ostvarivanje ishoda poput primjenjivanja primjerenih obrazaca ponašanja, ali i za promišljanje o jednakosti svih kultura i svjetonazora. Iako sva tematska područja omogućavaju kontrastivni pristup kulturološkim sadržajima, bavljenje temama »Obrazovanje/škola i rad/zanimanje«, »Slobodno vrijeme i zabava« te »Tehnologija i mediji« primjeren je poticaj za izvođenje zaključaka o sličnostima i razlikama između regionalnih i socijalnih skupina te kultura mladih.		

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Ishodi u domeni Međukulturna komunikacijska kompetencija ostvaruju se u svim tematskim područjima, pritom aktivnosti i zadatci trebaju učenicima omogućavati usvajanje spoznaja o drugim kulturama, uočavanje različitih kulturnih fenomena i promišljanje o vlastitome referentnom okviru.

Kulturni sadržaji trebaju biti bliski iskustvu učenika te omogućiti usporedbu s odgovarajućim sadržajima u vlastitoj kulturi, a prema potrebi se mogu objasniti na materinskome jeziku.

Međukulturni susreti koji se tematiziraju u učenju i poučavanju trebaju biti bliski mogućim stvarnim situacijama te poticati učenika na stvaranje pretpostavki o mogućim nesporazumima, osvještavanje osobnoga načina razmišljanja te osmišljavanje načina prevladavanja nesporazuma.

Učenici trebaju stereotipe osvijestiti kao pretjerano generaliziranje stvarnosti, odnosno kao kategorizacije koje se odnose na određenu skupinu i često je negativno karakteriziraju.

C. Samostalnost u ovladavanju jezikom

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ (2) NJ C.4.1. Učenik povezuje i primjenjuje širok raspon strategija učenja i uporabe jezika koje odgovaraju njegovu stilu učenja.	Iskušava i kombinira veći broj strategija učenja i uporabe jezika te prepoznaje one koje najbolje odgovaraju njegovu stilu učenja i potiču učinkovitost učenja. Prepoznaje svoje jake i slabe strane te organizira učenje jezičnih sadržaja u skladu s tim. Povezuje nova znanja s već postojećim znanjima, uklapa ih u poznate obrasce koristeći se njima u novome kontekstu. Prepoznaje osobne i tuđe pogreške i tom se spoznajom služi u daljnjemu procesu učenja. Aktivno sudjeluje u radu u skupini i surađuje s drugim članovima skupine kako bi zajedno izvršili zadatak. Daje potporu i konstruktivnu povratnu informaciju ostalim članovima skupine u procesu vrednovanja rada. Provjerava svoja dostignuća i predviđa daljnji napredak. Postavlja si ciljeve na početku svake nastavne cjeline i vrednuje rezultate svoga rada na kraju. Procjenjuje i bilježi svoj napredak u učenju njemačkoga jezika.	Povremeno primjenjuje različite strategije učenja i uporabe jezika kojima postiže učinkovitost u učenju. Razvija pozitivan stav i osjeća prema učenju njemačkoga jezika. Pri govorenju i pisanju osjeća se samopouzđano, a pogreške prihvaća kao sastavni dio procesa učenja.
SŠ (2) NJ C.4.2. Učenik prikuplja i kritički procjenjuje informacije iz različitih izvora te priprema prezentaciju s temom iz područja osobnoga interesa i svakodnevice.	Izabire i razvrstava informacije iz različitih vrsta tekstova i izvora. Propituje i vrednuje informacije, ideje, stavove povezane s osobnim iskustvima i poznatim temama. Sažima i parafrizira tekstove.	Uz čestu pomoć služi se informacijama iz različitih izvora, a pri izradi je prezentacije povremeno samostalan.

	Samostalno izrađuje prezentaciju s temom iz svoje svakodnevice i područja osobnoga interesa. Redovito se služi dvojezičnim rječnikom i povremeno jednojezičnim rječnikom.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika ne poučavaju se zasebno, već integrirano, istim jezičnim sadržajima s pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi domene Komunikacijska jezična kompetencija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Strategije učenja i uporabe jezika univerzalne su i prenose se iz jednoga jezika u drugi te se one koje učenici upoznaju u učenju i poučavanju predmeta Njemački jezik nadovezuju na one koje su učenici već usvojili učeći neki drugi strani jezik. Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama, ovisno o tipu zadatka, ali uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj te različite stilove učenja, pokazuje primjere uporabe strategija, potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja. Uporaba strategija ima izrazito individualne karakteristike: što odgovara jednomu učeniku, ne mora nužno biti učinkovito drugomu. Strategije su promjenjive: mogu se usvajati nove, odbacivati stare, može ih se kombinirati na različite načine, a konačnu procjenu njihove učinkovitosti donosi svaki učenik za sebe, sukladno svojim potrebama, stilu učenja i stupnju jezičnoga i kognitivnoga razvoja. Zbog toga ne postoji popis strategija koje bi trebao usvojiti svaki učenik, nego samo popis primjera učestalih strategija učenja i uporabe jezika. U četvrtome razredu srednje škole strategije se ciklički ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede. Upoznavanjem učenika sa sve većim brojem različitih strategija, među kojima on bira i služi se onima koje su primjerene zadatku i osobnomu stilu učenja, stvaraju se temelji samoreguliranoga učenja.		

E. POVEZANOST S DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Njemački je jezik sastavni dio jezično-komunikacijskoga područja u okviru kojega se razvijaju ključne kompetencije za stjecanje i prijenos znanja, vještina, sposobnosti, stavova i vrijednosti, stoga je usko povezan sa svim sastavnim dijelovima kurikuluma na svim razinama obrazovanja.

Ostvarivanjem odgojno-obrazovnih ishoda iz svih triju domena predmetnoga kurikuluma Njemačkoga jezika omogućeno je razvijanje svih temeljnih kompetencija za cjeloživotno obrazovanje, a činjenica da je jezik istodobno i sadržaj i sredstvo učenja i poučavanja povezuje Njemački jezik sa svim odgojno-obrazovnim područjima, međupredmetnim temama i gotovo svim predmetima.

Već se od samoga početka učenja stranoga jezika realiziraju poveznice sa svim odgojno-obrazovnim područjima. U skladu s dobi učenika i njihovu napretku i znanjima iz svih ostalih predmetnih područja, nastava stranih jezika nastoji ta predznanja integrirati na primjeren način i učenike poticati na povezivanje sadržaja iz drugih predmeta i stranoga jezika. Zbog prirode sadržaja učenja i poučavanja koji, između ostaloga, uključuju jezične sadržaje, različite aspekte ljudske egzistencije, kulturno nasljeđe i kulturu življenja te povijest i umjetnost, ali i zbog primjene različitih metoda poučavanja i izvora znanja, povezanost se ostvaruje s jezično-komunikacijskim, društveno-humanističkim, umjetničkim, prirodoslovnim, tehničkim, informatičkim, matematičkim te tjelesnim i zdravstvenim područjem.

Odgojno-obrazovni ishodi nastavnoga predmeta Njemački jezik izravno odražavaju očekivanja definirana kurikulumima pojedinih međupredmetnih tema (*Učiti kako učiti*, *Osobni i društveni razvoj*, *Građanski odgoj i obrazovanje* i *Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije*), a druge se međupredmetne teme realiziraju izborom sadržaja i tema u učenju i poučavanju nastavnoga predmeta.

Na razini nastavnih predmeta Njemački je jezik sadržajno i metodološki blisko povezan s materinskim te s drugim stranim jezicima. Učenika se potiče da se koristi svojim iskustvom povezanim s učenjem drugih

stranih jezika i svoga materinskoga jezika te da razvija samostalnost u učenju jezika. Takav pristup pogoduje razvoju višejezičnosti i povezivanju cjelokupnoga jezičnog obrazovanja, razvoju svjesnosti o jeziku, povezanosti jezika i kulture te svjesnosti o učenju jezika. Integriranim učenjem jezika i sadržaja stvara se veza sa svim nastavnim predmetima, a učenju jezika dodaje element svrhovitosti. U srednjoj školi takav se način rada usklađuje sa željama i potrebama učenika ovisno o njihovim obrazovnim aspiracijama i/ili profesionalnim putovima.

F. UČENJE I POUČAVANJE PREDMETA

Iskustva učenja i poučavanja

Usmjerenost na učenika osnovno je načelo suvremenoga učenja i poučavanja njemačkoga jezika, pri čemu se uvažavaju učenikov kognitivni, afektivni i jezični razvoj te njegove potrebe, interesi kao i neposredno životno okruženje. Tijekom takva učenja i poučavanja prenose se nova znanja uvažavajući učenikova prethodna iskustva učenja, iskustva u susretima sa stranim jezicima i u učenju jezika. Učenje jezika jest dinamičan, aktivan proces koji učeniku pruža mogućnost za suradničko, istraživačko, kreativno i inovativno učenje te za raznoliku upotrebu jezika. Stoga učenje i poučavanje njemačkoga jezika treba stvarati prilike za konkretnu primjenu naučenoga povezivanjem s izvanškolskim okruženjem. Takav pristup pridonosi razvoju i održavanju motivacije kao jednom od ključnih preduvjeta za uspjeh u učenju i poučavanju stranih jezika pa tako i njemačkoga jezika.

Cilj je učenja i poučavanja njemačkoga jezika razvijati u učenika komunikacijsku jezičnu kompetenciju proširenu elementima međukulturne kompetencije te ih pripremati za samostalno učenje kao temelj cjeloživotnoga učenja. Pritom su uspjeh u komunikaciji i funkcionalna upotreba jezika bitno značajnije sastavnice učenja i poučavanja njemačkoga jezika nego gramatička ispravnost u izražavanju. Osvještavanje jezika kao sustava spor je i dugotrajan proces koji je potrebno provoditi postupno i promišljeno strukturirajući usvajanje znanja i razvoj vještina u spiralnoj progresiji. Učenika treba ohrabrivati u stvaranju i korištenju strategijama učenja koje se temelje na povezivanju s učenjem ostalih stranih jezika pa i materinskoga, a koje potiču njegovu samostalnost.

Učenje i poučavanje njemačkoga jezika treba uvažavati različite stilove učenja, obuhvaćati raznolike oblike poučavanja i rada te biti prilagođeno dobi učenika. U nižim razredima osnovne škole težište je učenja jezika na slušnome razumijevanju i govornoj komunikaciji, a učenje i poučavanje temelji se na učenju svim osjetilima te na cjelovitome učenju. U višim se razredima osnovne i srednje škole učenje i poučavanje postupno sve više okreće osvještavanju jezičnih struktura i njihovih funkcija temeljeći se na kognitivnome pristupu te na većoj samostalnosti učenika. U tome je smislu važno učenike poticati na svjesno, samorefleksivno i odgovorno promišljanje o osobnome učenju.

Učenjem stranih jezika, među njima i njemačkoga, proširuje se učenikovo iskustvo, potiče kognitivni razvoj te razvija analitičko i kreativno mišljenje. Upoznajući se s elementima stranih društava i kultura, razvijajući poštovanje i interes za njih, učenik upoznaje multikulturalnost kao bitno obilježje suvremenih društava obogaćujući tako svoj identitet.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama i daroviti učenici) učitelji planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti/teškoće učenika zahtijevaju njima sukladne individualizirane/diferencirane postupke, ciljeve učenja, razinu usvojenosti odgojno-obrazovnoga ishoda, opseg i dubinu sadržaja učenja, strategije i aktivnosti poučavanja kojima se žele ostvariti postavljeni ciljevi te načini vrednovanja i ocjenjivanja ostvarenih postignuća.

Uloga učitelja

Tijekom učenja i poučavanja njemačkoga jezika usmjerenoga na učenika iznimno je važna uloga učitelja. Poticanje učenikova interesa za njemački jezik i održavanje motivacije za nastavak učenja jedan je od ključnih preduvjeta za uspješno učenje i poučavanje, osobito u ranome učenju jezika. Stoga je važna zadaća učitelja osigurati ugodno i poticajno razredno ozračje izborom aktivnosti primjerenih učenikovu kognitivnom i afektivnom razvoju, vodeći računa o stilovima učenja i drugim individualnim razlikama među učenicima. Učitelj jezične pogreške učenika prihvaća kao sastavni dio procesa učenja njemačkoga jezika u kojemu učenik bez stresa i straha pred učiteljem i vršnjacima sudjeluje u razmjeni ideja i komunikaciji, što mu omogućava doživljaj uspjeha te ga potiče na samopouzdanje i odvažno služenje jezikom. Učitelj je moderator, voditelj, pomagač i savjetnik u nastavnome procesu koji podržava i vodi učenika u procesu učenja i osnažuje ga na njegovu putu prema samostalnosti poučavajući ga ne samo jezičnim nego i izvanjezičnim sadržajima te različitim kognitivnim, metakognitivnim i socijalno-afektivnim strategijama učenja jezika. Učitelj potiče i razvoj drugih kompetencija važnih za cjeloživotno učenje.

Radi osiguravanja kvalitete učenja i poučavanja te napretka učenika učitelj treba dobro poznavati cijelu kurikulumnu vertikalu predmeta Njemački jezik kako bi se izbjegli nagli skokovi u prijelazu s jedne razine obrazovanja u drugu. Učitelj treba biti osposobljen za samostalno donošenje odluka o primjeni kurikuluma, izboru materijala te izboru metoda poučavanja. Također, učitelj ima aktivnu ulogu u suradnji s roditeljima, svojim sustručnjacima, drugim učiteljima u školi i izvan nje, strukovnim udrugama te mjerodavnim obrazovnim institucijama kako bi učeniku omogućio što bolje i učinkovitije napredovanje u usvajanju znanja, vještina i stavova u predmetu Njemački jezik. Od učitelja se očekuje profesionalni pristup koji podrazumijeva etičnost, pravednost, dosljednost i sustavnost. Učitelj treba pratiti suvremene pristupe u području metodike i glotodidaktike te se redovito usavršavati, za što mu uvjete trebaju ostvariti mjerodavne institucije.

Materijali i izvori

Učenicima tijekom nastavnoga procesa u školskome i izvanškolskome okružju na raspolaganju trebaju biti raznoliki izvori znanja prilagođeni učenikovu jezičnomu, kognitivnomu i afektivnomu stupnju razvoja, njegovim interesima i potrebama.

Tijekom učenja i poučavanja rabe se odobrena nastavna sredstva i pomagala, a uz njih se učitelj služi prilagođenim i autentičnim tiskanim, digitalnim, interaktivnim i multimedijским sadržajima i materijalima iz različitih izvora primjerenoga sadržaja. Kad okolnosti to dopuštaju, preporuča se izbor nastavnih materijala koji omogućuju integrirani pristup poučavanju sadržaja drugih predmeta i njemačkoga jezika. Učenik također ima aktivnu ulogu u izboru nastavnoga materijala, čime se potiče njegova samostalnost i preuzimanje odgovornosti za učenje.

U učenje i poučavanje njemačkoga jezika uključeni su autentični književni tekstovi jer učenik tako uranja u svijet, jezik i kulturu izvornih govornika na emotivnoj i estetskoj, a ne samo na kognitivnoj razini.

Potrebno je naglasiti važnost izlaganja jezičnim i kulturološkim sadržajima izvan učionice, primjerice, televizijskim programima na njemačkome jeziku ili programima predviđenim za učenje njemačkoga jezika, raznim digitalnim aplikacijama za učenje njemačkoga jezika i općenito svim vrstama multimedijских sadržaja na njemačkome jeziku.

Okružje za učenje

Uspjeh u učenju i poučavanju njemačkoga jezika u velikoj mjeri ovisi i o okružju u kojemu učenik stječe nova znanja i vještine jer poticajno i raznoliko okružje pridonosi bržemu i lakšemu ovladavanju jezikom. U takvu je okružju učenje i poučavanje usmjereno na učenika, učenik se ne boji pogrešaka, spremno surađuje s drugim učenicima i uvažava ih, a znanja i vještine koje usvaja u bliskoj su vezi s njegovim svakodnevnim iskustvom i aktivnostima.

Učenje njemačkoga jezika jest proces koji se odvija u školskome i izvanškolskome okružju. Kako bi se omogućila raznovrsnost okružja u kojemu se uči i poučava te pogodovalo učinkovitom učenju, poželjno je učenje i poučavanje nadograditi planiranim aktivnostima kao što su kontakt s govornicima njemačkoga jezika u stvarnome i digitalnome okružju, posjeti kulturnim centrima, projekcijama, izložbama, posjeti zemljama njemačkoga govornog područja, međunarodne razmjene učenika i dr.

Promišljena upotreba suvremenih tehnologija tijekom učenja i poučavanja također je jedan od čimbenika koji mogu pridonijeti stvaranju poticajnoga i produktivnoga okružja. Digitalno okružje, koje je današnjemu učeniku prirodno okružje, nudi brojne prilike za svjesno i nesvjesno usvajanje novih jezičnih znanja i vještina.

Određeno vrijeme za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Njemački se jezik u hrvatskome odgojno-obrazovnom sustavu uči kao prvi strani jezik od 1. razreda odnosno kao drugi strani jezik od 4. razreda osnovne škole. Također postoji mogućnost za početak učenja njemačkoga jezika u 1. razredu srednje škole ili kasnije, ovisno o vrsti strukovnog obrazovanja. Ovisno o godini početka, učenje u pravilu traje 12, 9, 4 ili 2 godine. Vrlo je važno što ranije započeti s učenjem njemačkoga jezika te time stvoriti temelje za postizanje visoke razine jezičnoga umijeća. Nadalje, iskustvo učenja njemačkoga jezika u ranoj dobi olakšava učenje daljnjih stranih jezika te je temelj za cjeloživotno učenje.

Autonomija učitelja podrazumijeva samostalno donošenje odluka povezanih s implementacijom kurikuluma što, između ostaloga, znači da učitelj samostalno određuje koliko je vremena posvećeno ostvarivanju pojedinoga odgojno-obrazovnog ishoda. Pritom treba voditi računa da put kojim će učenici proći kako bi se pojedini ishodi ostvarili ovisi o velikomu broju različitih čimbenika: predznanju, motivaciji

za učenje jezika, ovladanosti strategijama, broju učenika u razrednome odjelu pa čak i o dobu dana kad učenici imaju određeni nastavni predmet. Navedeni čimbenici stvaraju specifične kontekste zbog kojih nije moguće propisati isti pristup za sve kontekste u kojima se poučava njemački jezik. Važno je osigurati optimalne pedagoške uvjete za učenje njemačkog jezika te voditi računa o mjestu i vremenu poučavanja kao i o načinu oblikovanja skupina.

Vrijeme učenja svakako treba sagledati u kontekstu izloženosti učenika njemačkomu jeziku. Naime, uspjeh u učenju tim je bolji što su učenici češće u doticaju s ciljanim jezikom te im to treba omogućiti u što većoj mjeri na što više načina npr. razrednim govorom na njemačkome ili integriranim učenjem i poučavanjem njemačkoga jezika i nejezičnoga predmeta.

Grupiranje učenika

Učenje i poučavanje njemačkoga jezika treba poticati učenike na postupno osamostaljivanje u učenju i na suradnički rad. Uporaba jezika društvena je aktivnost koja učenicima pruža mogućnost razvijanja društvenih vještina poput rada u paru ili skupinama. Jedan od objektivnih preduvjeta za učinkovito učenje i poučavanje njemačkoga jezika jest rad s manjim brojem učenika u skupini gdje svaki pojedinac dobiva priliku aktivno sudjelovati.

S obzirom na posebnosti organizacije učenja i poučavanja stranih jezika, gdje se njemački jezik u osnovnoj školi uči kao prvi ili drugi, obvezni, izborni ili fakultativni predmet, važno je pri oblikovanju razrednih odjela u 1. razredu srednje škole voditi računa o učenikovu predznanju kako bi mu se omogućio nastavak učenja na primjerenoj razini. U slučaju potrebe formiranja manjih odgojno-obrazovnih skupina prema predznanju učenika unutar razrednoga odjela važno je i tada omogućiti nastavak učenja neovisno o broju učenika u skupinama. Učenici se mogu podijeliti na skupine ovisno o podacima na svjedodžbi o učenju njemačkoga jezika u osnovnoj školi kao i rezultatima dijagnostičkoga mjerenja koje se preporučuje na početku 1. razreda srednje škole.

G. VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

U sklopu kurikulumata nastavnoga predmeta Njemački jezik opisuju se elementi i pristupi vrednovanju te načini davanja povratnih informacija i izvješćivanja o ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda.

U predmetu Njemački jezik vrednuju se znanja i vještine definirane odgojno-obrazovnim ishodima unutar domene Komunikacijska jezična kompetencija. Iz domene Međukulturna komunikacijska kompetencija vrednuju se ishodi koji se odnose na znanja o vlastitoj kulturi i drugim kulturama te na vještine međukulturnoga ophođenja i njihova se ostvarenost ocjenjuje posredno vrednovanjem ishoda iz domene Komunikacijska jezična kompetencija. Iz domene Samostalnost u ovladavanju jezikom na isti se način, posredno vrednovanjem ishoda iz domene Komunikacijska jezična kompetencija, ocjenjuje ostvarenost ishoda koji se odnosi na vještinu primjene medijske pismenosti. Ostvarenost ostalih ishoda iz druge i treće domene prati se i formativno vrednuje u rubriku bilježaka.

Elementi vrednovanja jesu sljedeće jezične djelatnosti: slušanje s razumijevanjem, čitanje s razumijevanjem, govorenje i pisanje te jezično posredovanje u trećemu i četvrtomu razredu četverogodišnjih srednjih škola, nastavak učenja. Učenička se izvedba procjenjuje na temelju kriterija koji se izrađuju u skladu s unaprijed određenim znanjima o jeziku i vještinama za upotrebu jezičnoga znanja u komunikacijskome činu koja se ispituju i koja su jasno opisana za svaku razinu postignuća. Iako se u tekstu kurikulumata nalazi opis razine »dobar«, detaljan opis svih četiriju razina (zadovoljavajuća, dobra, vrlo dobra i iznimna) nalazi se u metodičkim priručnicima predmetnoga kurikulumata. Jezični sadržaji sastavni su dio četiriju djelatnosti. Ovladanost jezičnim sadržajima ocjenjuje se integrirano, tj. leksičke i gramatičke strukture smatraju se kriterijima ostvarenosti ishoda za djelatnosti unutar domene Komunikacijska jezična kompetencija.

Funkcionalni aspekt jezika ima prednost pred formalnim aspektom te su zbog toga kriteriji razumljivosti poruke i ostvarenja jezične interakcije nadređeni kriteriju točnosti. Pri vrednovanju vodi se računa o činjenici da ovladavanje jezičnim zakonitostima nije samo sebi svrha, već je sredstvo za ostvarivanje uspješne komunikacije te da su pogreške u jezičnome izričaju prihvatljiva i očekivana sastavnica ovladavanja jezikom.

Učinkovito vrednovanje za učenje uključuje učiteljevo kontinuirano i sustavno prikupljanje i bilježenje informacija o ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda tijekom odgojno-obrazovnoga procesa. Ono je sastavni dio procesa učenja i poučavanja koji ne dovodi do ocjena. Usmjereno je na poticanje refleksije o učenju, razumijevanje procesa i rezultata učenja te na povećanje učinkovitosti učenja i poučavanja.

Vrednovanje za učenje uključuje različite formalne i neformalne metode te raznolike formate poput postavljanja pitanja, provjere domaćih zadaća, kraćih pisanih provjera znanja, rubrika, lista provjere, anegdotskih zabilješki, portfolija, opažanja itd.

Vrednovanje kao učenje podrazumijeva aktivno uključivanje učenika u proces vrednovanja uz stalnu podršku učitelja, a odvija se sustavnom samorefleksijom, samovrednovanjem i vršnjačkim vrednovanjem kako bi se učenika poticalo na samostalnost i samoreguliranje učenja, tj. na razvoj svijesti o vlastitome učenju. U ovome se procesu vrednovanja učenici koriste portfolijem, autobiografijom međukulturnih susreta, dnevnikom učenja, rubrikama za samovrednovanje i vršnjačko vrednovanje i sl. Učenici su uključeni u izradu kriterija za vrednovanje i samovrednovanje, što doprinosi njihovu razumijevanju razine usvojenosti znanja i razvijenosti vještina i stavova potrebnih za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda. Kao i vrednovanje za učenje, i ovaj proces ne dovodi do ocjena, već opisnih povratnih informacija.

Vrednovanje naučenoga prvenstveno je sumativno, a može služiti i u formativne i dijagnostičke svrhe, za planiranje daljnjega učenja i poučavanja. Svrha mu je utvrđivanje razine ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda definiranih kurikulumom predmeta. Njemački jezik tijekom školske godine ili na njezinu kraju, ali i ukazivanje na vidove komunikacijske kompetencije koji zahtijevaju poboljšanje. Ostvarenost odgojno-obrazovnih ishoda vrednuje se s obzirom na definirane razine ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda koje su detaljnije opisane u metodičkim priručnicima predmetnoga kurikuluma. Učitelj pri vrednovanju za svaki element ocjenjivanja prema tim razinama razrađuje opisivače koji određuju opseg znanja, dubinu razumijevanja i stupanj razvijenosti vještina potrebne za određenu ocjenu. Koriste se usmenim i pisanim provjerama znanja, portfolijem, učeničkim projektima, raspravama, debatama, esejima, simulacijama itd. Ocjena se temelji na jednoj ili više metoda vrednovanja. Metode i sadržaji provjere odgovaraju zahtjevima jezične upotrebe u stvarnim jezičnim, situacijskim i kulturnim uvjetima u kojima se traži upotreba različitih znanja, vještina i sposobnosti. Pritom se vodi računa o definiranim kriterijima vrednovanja, o izboru valjanih i pouzdanih metoda te o sigurnosti i transparentnosti procesa – svrha vrednovanja, sadržaji, postupci, oblik, sastavnice i trajanje ispita, način i kriteriji bodovanja i rezultati unaprijed su definirani i jasni učitelju, učeniku i roditelju.

Sustavnim i redovitim izvješćivanjem o učenikovu napredovanju u svim domenama daje se povratna informacija o razini ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda te predlažu načini i postupci potrebni za njihovo poboljšanje.

Pri određivanju zaključne ocjene učitelj uzima u obzir ostvarenost ishoda provjerenu različitim metodama vrednovanja u više vremenskih točaka. Zaključna ocjena proizlazi neposredno iz razine ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda iz domene Komunikacijska jezična kompetencija i posredno iz domena Međukulturna komunikacijska kompetencija i Samostalnost u ovladavanju jezikom. U prvome i drugome razredu ostvarenost ishoda iz triju domena ima podjednak udio u zaključnoj procjeni, a od trećega razreda nadalje daje se veća težina ostvarenosti ishoda iz domene Komunikacijska jezična kompetencija. Ostvarenost ishoda iz dviju domena Međukulturna komunikacijska kompetencija i Samostalnost u ovladavanju jezikom koji se odnose na znanja i vještine (znanja o vlastitim i drugim kulturama, vještina međukulturnoga ophođenja te medijska pismenost) ulazi u završnu ocjenu te se u prvome polugodištu prvoga razreda navodi u opisnome praćenju. Tijekom učenja i poučavanja njemačkoga jezika potrebno je poticati i pratiti i ostvarenost ishoda iz domena Međukulturna komunikacijska kompetencija i Samostalnost u ovladavanju jezikom koji ne ulaze u završnu ocjenu. Ostvarenost tih ishoda formativno se prati i opisuje se njihov razvoj u opisnome praćenju. Kao numerički pokazatelj razine ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda definiranih kurikulumom zadržava se ljestvica školskih ocjena od pet stupnjeva. Kao i dosad, zaključna se ocjena izriče brojkom i riječju (nedovoljan – 1, dovoljan – 2, dobar – 3, vrlo dobar – 4, odličan – 5).